

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w KATOWICACH

**Sprawozdanie z działalności
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki
Wodnej w Katowicach za 2019 rok**

Zatwierdzone uchwałą Rady Nadzorczej nr 51/2020 z dnia 20.03.2020 roku

SPIS SKRÓTÓW	1
I. WPROWADZENIE	2
II. PLAN DZIAŁALNOŚCI FUNDUSZU NA 2019 ROK	4
1. PLAN FINANSOWY NA 2019 ROK	4
1.1. PRZYCHODY	4
1.2. KOSZTY	6
2. KIERUNKI WYDATKOWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH	8
III. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH FUNDUSZU	12
1. RADA NADZORCZA	12
2. ZARZĄD I BIURO FUNDUSZU	13
3. WSPÓŁDZIAŁANIE Z ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	16
3.1. WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDAMI I ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ.....	16
3.2. KONTAKTY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA FUNDUSZU	17
IV. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO	20
1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013	20
2. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020	20
2.1. WDRAŻANIE PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020	20
2.2. KONTROLA W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020	23
3. REALIZACJA „OGÓLNOPOLSKIEGO SYSTEMU WSPARCIA DORADCZEGO DLA SEKTORA PUBLICZNEGO I MIESZKANIOWEGO ORAZ PRZEDSIĘBIORCÓW W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ ORAZ OZE”	23
V. PROGRAMY REALIZOWANE W RAMACH UMÓW UDOSTĘPNIENIA ŚRODKÓW PRZEZ NARODOWY FUNDUSZ	25
1. PROGRAM PRIORYTETOWY CZYSTE POWIETRZE	25
2. PROGRAM PRIORYTETOWY „POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA CZĘŚĆ 2) ZMNIJSZENIE ZUŻYCIA ENERGII W BUDOWNICTWIE” I „BUDOWNICTWO ENERGOOSZCZĘDNE. CZĘŚĆ 1) ZMNIJSZENIE ZUŻYCIA ENERGII W BUDOWNICTWIE”	26
3. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA SŁUŻB RATOWNICZYCH	28
4. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM REGENERACJI ŚRODOWISKOWEJ GLEB POPRZECZ ICH WAPNOWANIE	29
5. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	30
6. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ POZA GRANICAMI AGLOMERACJI UJĘTYCH W KRAJOWYM PROGRAMIE OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH	30
VI. GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI FINANSOWYMI FUNDUSZU W 2019 ROKU	31
1. BILANS	31
2. RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	32
VII. STRUKTURA FINANSOWANIA ZADAŃ	34
1. STRUKTURA WPŁYWÓW I WYDATKÓW	34
2. POMOC FINANSOWA FUNDUSZU	36
3. FORMY FINANSOWANIA	39
3.1. FINANSOWANIE BEZZWROTNE	39
3.1.1. Dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i przekazanie środków	40
3.1.2. Umorzenia udzielonych pożyczek.....	41
3.1.3. Nagrody za działalność	42

3.1.4. Zwrot gminom utraconych dochodów	42
3.2. FINANSOWANIE ZWROTNE	42
4. NADZÓR WŁAŚCICIELSKI	43
5. POMOC PUBLICZNA.....	44
6. WYDATKI MAJĄTKOWE WŁASNE	45
<u>VIII. WNIOSKI I UMOWY O DOFINANSOWANIE ZADAŃ .....</u>	<u>46</u>
1. WNIOSKI O DOFINANSOWANIE ZADAŃ	46
2. ZAWARTE UMOWY.....	47
2.1. UMOWY DOTACJI, PRZEKAZANIA ŚRODKÓW I POŻYCZEK.....	48
2.2. UMOWY UMORZENIA POŻYCZEK	48
2.3. UMOWY W RAMACH BANKOWYCH LINII KREDYTOWYCH	48
<u>IX. EFEKTY EKOLOGICZNE I RZECZOWE Z UMÓW ZAWARTYCH W 2019 ROKU .....</u>	<u>49</u>
1. OCHRONA ATMOSFERY.....	49
2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI	51
3. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA	51
4. EDUKACJA EKOLOGICZNA	53
5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA	54
6. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM.....	54
7. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKOWE W REGIONIE	55
8. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA	55
<u>X. NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA ZAKOŃCZONE W 2019 ROKU .....</u>	<u>62</u>
1. OCHRONA ATMOSFERY.....	62
2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI	62
3. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA	62
4. EDUKACJA EKOLOGICZNA	64
5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA	65
<u>XI. KONTROLA REALIZACJI ZAWARTYCH UMÓW .....</u>	<u>66</u>
<u>XII. SPIS TABEL .....</u>	<u>68</u>
<u>XIII. SPIS RYSUNKÓW.....</u>	<u>70</u>

SPIS SKRÓTÓW

Fundusz	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Narodowy Fundusz	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Plan działalności	Plan działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Plan finansowy	Roczny Plan Finansowy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
POIiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Rada Nadzorcza	Rada Nadzorcza Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Strategia	Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na lata 2017-2020
Zasady	Zasady udzielania dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
Zarząd	Zarząd Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
zwrot gminom utraconych dochodów	zwrot gminom utraconych dochodów z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi jezior oraz gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne, będących własnością Skarbu Państwa

I. WPROWADZENIE

Prawne i finansowe podstawy działalności Funduszu wyznacza ustawa Prawo ochrony środowiska, ustawa o finansach publicznych, ustawa o rachunkowości, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie trybu działania organów wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Jako samorządowa osoba prawna Fundusz skutecznie pełnił rolę finansowego instrumentu realizacji polityki ekologicznej państwa w połączeniu ze spełnieniem oczekiwań regionalnej społeczności. Fundusz realizował swoją misję uczestnicząc w rozwiązywaniu problemów związanych z ochroną środowiska na poziomie lokalnym, regionalnym, a także ponadregionalnym.

Celem generalnym Funduszu jest zapewnienie systematycznej i trwałej poprawy stanu środowiska w województwie śląskim oraz zachowanie i przywracanie na jego obszarze terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Wyznaczone w Strategii zadania dla poszczególnych celów operacyjnych znalazły uszczegółowienie w Planie działalności, który precyzyjnie i odpowiednio do aktualnej sytuacji prawnej oraz finansowej identyfikował działania Funduszu. Jasno zdefiniowane cele Funduszu oraz możliwości ich realizacji w oparciu o przejrzyste zasady finansowania projektów oraz dostępne instrumenty finansowe zachęcały samorządy, jak i innych inwestorów do podejmowania działań mających istotny wpływ na jakość środowiska w regionie. W Sprawozdaniu z działalności Funduszu dokonany został przegląd realizowanych w 2019 roku działań i priorytetów oraz poziom osiągnięcia wskaźników finansowych i ekologicznych będący elementem monitoringu wdrażania Strategii.

Realizacja celów strategicznych i operacyjnych Funduszu przebiegała w ramach wdrożonego i stale doskonalonego zintegrowanego systemu zarządzania jakością i środowiskowego, zorganizowanego według wymagań międzynarodowych norm: ISO 9001, ISO 14001 i rozporządzenia w sprawie Europejskiego Systemu Ekozarządzania i Audytu (EMAS) oraz systemu przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym.

Podobnie jak w latach poprzednich Fundusz w 2019 roku wspierał działania na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu zgodnie z polityką ochrony środowiska państwa i województwa, poprzez preferencyjne dofinansowanie przedsięwzięć realizujących cele długookresowe i krótkookresowe zapisane w wojewódzkim programie ochrony środowiska oraz zapewniających absorpcję środków unijnych dla osiągnięcia w województwie śląskim stanu środowiska wynikającego z ustaleń akcesji Polski do Unii Europejskiej.

W ramach wspierania działań osób fizycznych dotyczących ograniczenia niskiej emisji na terenie województwa śląskiego Fundusz kontynuował uruchomioną w 2018 roku obsługę rządowego Programu Czyste Powietrze. Program skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych, by efektywnie zarządzać energią. Działania te nie tylko pomogą chronić środowisko, ale dodatkowo zwiększą domowy budżet, dzięki oszczędnościom finansowym. Nabór wniosków rozpoczął się 19 września 2018 roku i jest prowadzony w trybie ciągłym. W 2019 roku w ramach Programu Czyste Powietrze do Funduszu wpłynęło 10 041 wniosków.

W 2019 roku dofinansowanie zadań przez Fundusz odbywało się na warunkach preferencyjnych w odniesieniu do: udziału środków finansowych Funduszu w kosztach kwalifikowanych zadań, wysokości oprocentowania i okresu spłaty pożyczek oraz wysokości umorzeń.

Fundusz udzielał dofinansowania zgodnie z:

- Listą przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na 2019 rok,
- Zasadami udzielania dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Katowicach,
- Kryteriami wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

W 2019 roku Fundusz działał w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska oraz wytyczne zawarte w następujących dokumentach programowych:

- Polityce ekologicznej państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 roku,
- Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032,
- Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020 +”,
- Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024,
- Strategii działania Funduszu na lata 2017-2020,
- Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020,
- Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Krajowym planie gospodarki odpadami 2022,
- Krajowym Programie Zapobiegania Powstawania Odpadów,
- Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013,
- Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020,
- Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
- Planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy,
- Planie gospodarki odpadami dla województwa śląskiego 2016-2022,
- Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032,
- Programie ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającym na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji,
- Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030,
- Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Województwa Śląskiego,
- Uchwale nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 roku w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Fundusz w 2019 roku aktywnie uczestniczył we wdrażaniu środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach perspektywy 2014-2020. W dniu 18 grudnia 2014 roku została zawarta z Ministrem Gospodarki umowa w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, na mocy której powierzono Funduszowi funkcję Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego”. W 2019 roku do Funduszu w ramach naborów w trybie konkursowym ocenie podlegały 102 wnioski.

II. PLAN DZIAŁALNOŚCI FUNDUSZU NA 2019 ROK

Plan działalności na 2019 rok został opracowany w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska i został przyjęty uchwałą Rady Nadzorczej nr 350/2018 z dnia 22.11.2018 roku. W trakcie roku plan był zmieniany uchwałami Rady Nadzorczej: nr 162/2019 z dnia 28.06.2019 roku oraz nr 324/2019 z dnia 25.11.2019 roku. Zmiany w Planie działalności na 2019 rok dotyczyły zarówno zmian w planie finansowym stanowiącym załącznik do planu działalności, jak i zmian kwot w poszczególnych kierunkach wydatkowania środków finansowych na 2019 rok.

1. PLAN FINANSOWY NA 2019 ROK

Roczny Plan Finansowy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na 2019 rok został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z uwzględnieniem założeń przyjętych w Strategii oraz aktualnej sytuacji finansowej Funduszu.

Fundusz prowadzi samodzielną gospodarkę finansową, pokrywając z posiadanych środków i uzyskiwanych wpływów: wydatki na finansowanie zadań określonych w ustawie Prawo ochrony środowiska oraz koszty działalności. Wykonanie Planu finansowego za 2019 rok przedstawia się następująco:

Stan funduszu na początek 2019 roku wyniósł:	1 311 920 tys. zł
podstawowymi składnikami majątku były:	
należności z tytułu udzielonych pożyczek	980 260 tys. zł
udziały i akcje	15 139 tys. zł
środki pieniężne	331 162 tys. zł

1.1. PRZYCHODY

Przychody Funduszu w roku 2019 przedstawiają się następująco:

Tabela nr 1. Plan i wykonanie przychodów Funduszu w 2019 roku

[w tys. zł]

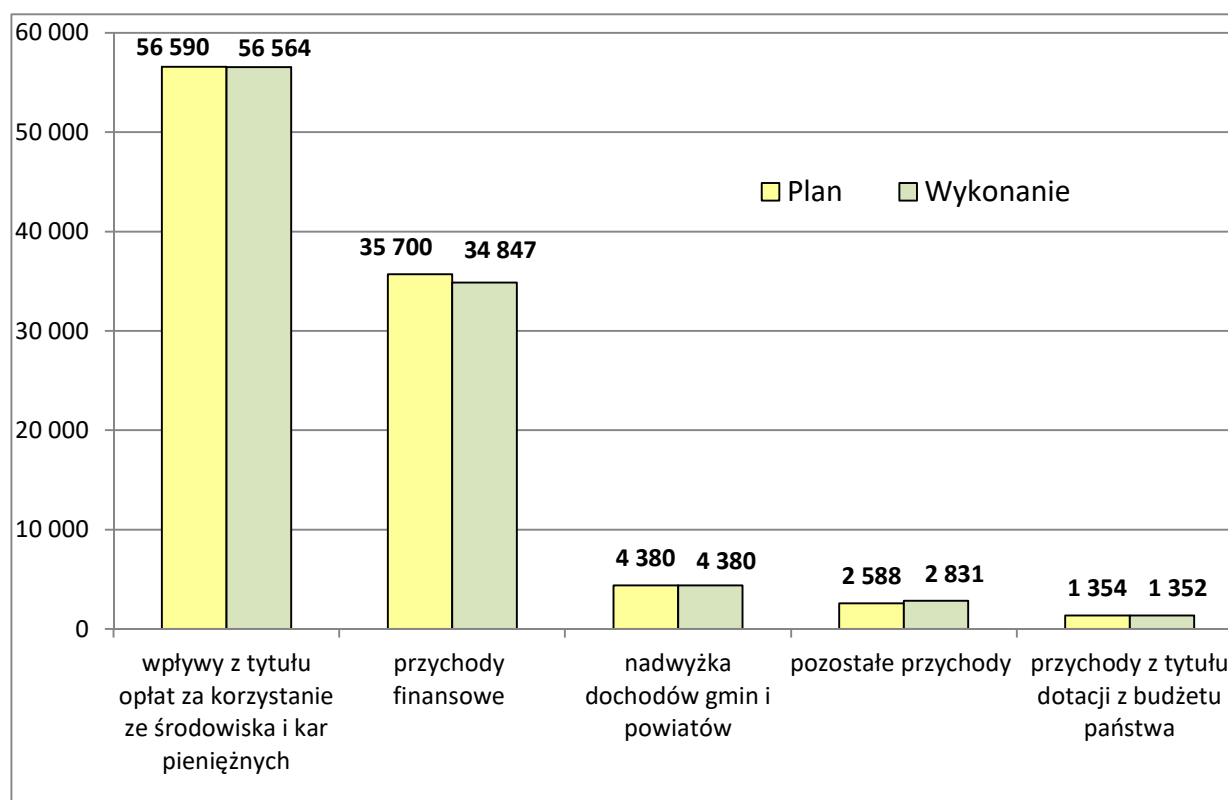
Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
1.	Wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych	56 590	56 564
2.	Nadwyżka dochodów gmin i powiatów	4 380	4 380
3.	Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa	1 354	1 352
4.	Przychody finansowe	35 700	34 847
5.	Pozostałe przychody	2 588	2 831
	Razem	100 612	99 974

Rys. 1. Plan i wykonanie przychodów za 2019 rok

[w tys. zł]

Przychody Funduszu w 2019 roku wyniosły 99 974 tys. zł i stanowiły 99 % w stosunku do planowanych przychodów. W porównaniu z rokiem 2018 mniej o 49 987 tys. zł, głównie z powodu niższych przychodów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska.

Rok 2019 był pierwszym rokiem, w którym do Funduszu wpłynęły istotnie niższe przychody z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska. Jest to konsekwencja zmian ustawy Prawo wodne, która wprowadziła modyfikacje dotyczące podziału wpływów za pobór wód oraz wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi. Zgodnie z wprowadzonymi regulacjami wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej pozbawione zostały wpływów z tego tytułu.

Pomimo tych zmian *przychody z opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych* stanowiły najistotniejszą pozycję w przychodach ogółem Funduszu. W 2019 roku wyniosły one 56 564 tys. zł (100 % planu). Przychody z opłat za korzystanie ze środowiska stanowiły ponad 56 % ogółu przychodów.

Kolejną istotną pozycję stanowiły *przychody finansowe* – 34 847 tys. zł (98 % planu), na które składały się przychody z tytułu:

- oprocentowania udzielonych pożyczek – 30 032 tys. zł,
- oprocentowania wolnych środków.

Dominującą pozycję w przychodach finansowych stanowiły przychody z tytułu oprocentowania udzielonych pożyczek, które w porównaniu do 2018 roku odnotowały spadek o 2 753 tys. zł.

W 2019 roku Fundusz uzyskał przychody z *nadwyżki dochodów gmin i powiatów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych* w wysokości 4 380 tys. zł. Nadwyżkę przekazały Gminy: Bieruń, Bojszowy, Lędziny, Poczesna oraz Powiat Bieruńsko-Lędziński.

Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa w ramach pomocy technicznej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dla Funduszu jako Instytucji Wdrażającej wyniosły w 2019 roku

1 352 tys. zł (100 % planu). Dotacja stanowiła refundację poniesionych przez Fundusz kosztów kwalifikowanych, zgodnie z trybem i terminami składania wniosków o płatność w ramach Roczego Planu Działań Pomocy Technicznej POLiŚ. Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa obejmują dotacje na cele bieżące.

Pozostałe przychody wyniosły w 2019 roku 2 831 tys. zł. Kwota ta obejmowała między innymi zwroty z rozliczeń dotacji i umorzeń pożyczek oraz refundację wydatków Funduszu związanych z realizacją projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”.

1.2. KOSZTY

Koszty Funduszu w roku 2019 przedstawiają się następująco:

Tabela nr 2. Plan i wykonanie kosztów Funduszu w 2019 roku

[w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
1.	Dotacje (w tym dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych)	67 910	42 188
2.	Środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa	11 836	11 378
3.	Umorzenia pożyczek	52 000	51 866
4.	Nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej	505	505
5.	Inne wydatki na ochronę środowiska	4 093	4 087
6.	Koszty działalności organów i biura	26 836	23 425
7.	Koszty finansowe	1 150	144
8.	Pozostałe koszty operacyjne	538	390
	Razem	164 868	133 983

Koszty Funduszu w 2019 roku wyniosły 133 983 tys. zł, co stanowiło 81% w stosunku do wielkości planowanej. W porównaniu do kosztów za 2018 rok zanotowano spadek o 37 421 tys. zł, głównie z powodu niższego poziomu udzielonych dotacji oraz umorzeń pożyczek. Istotnymi pozycjami wśród kosztów były *dotacje*, które wyniosły 42 188 tys. zł, w tym:

- dotacje na cele bieżące 10 471 tys. zł,
- dotacje na cele inwestycyjne 31 711 tys. zł,
- dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych 6 tys. zł.

W oparciu o zobowiązania z podpisanych umów mające odzwierciedlenie w Listach zadań państwowych jednostek budżetowych zakwalifikowanych do dofinansowania ze środków Funduszu na 2019 rok kwota *środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa* wyniosła 11 378 tys. zł.

W 2019 roku kwota *umorzeń pożyczek* wyniosła 51 866 tys. zł.

Na nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej w 2019 roku przeznaczone zostały środki w wysokości 505 tys. zł.

W innych wydatkach statutowych na ochronę środowiska, w związku z nałożonymi na Fundusz zobowiązaniami wynikającymi z ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz art. 9 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw z tytułu zwrotu gminom utraconych dochodów w związku ze zwolnieniem z podatku od nieruchomości, utworzona została w 2019 roku rezerwa na poczet ewentualnych zobowiązań z tego tytułu w wysokości 4 087 tys. zł..

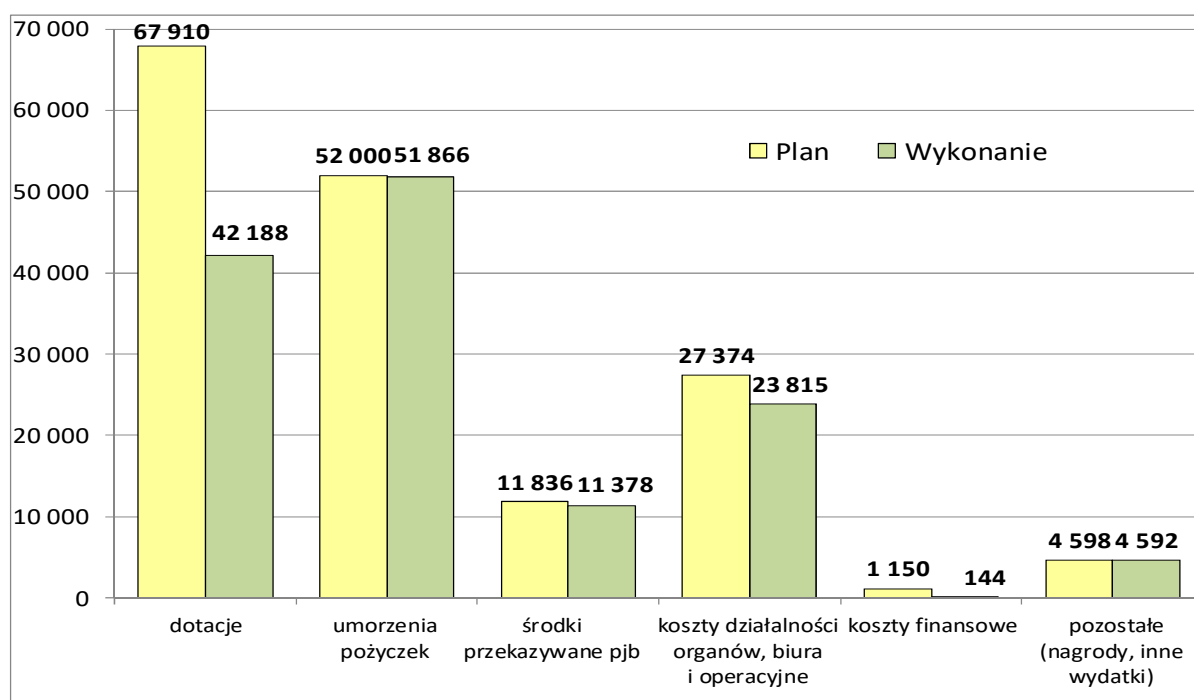
W 2019 roku koszty działalności organów i biur Funduszu wyniosły 23 425 tys. zł. Są to przede wszystkim koszty wynagrodzeń i składek od nich naliczanych (18 869 tys. zł).

Koszty finansowe za 2019 rok wyniosły 144 tys. zł. Kwota ta obejmowała przede wszystkim płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętej w 2013 roku pożyczki z Narodowego Funduszu.

Pozostałe koszty operacyjne na koniec 2019 roku wyniosły 390 tys. zł i dotyczyły między innymi kosztów związanych z likwidacją Spółki „Ekofol II” S.A. oraz pozostałych kosztów.

Rys. 2. Plan i wykonanie kosztów za 2019 rok

[w tys. zł]

Stan funduszu na koniec 2019 roku wyniósł:	1 277 911 tys. zł
należności z tytułu udzielonych pożyczek	977 320 tys. zł
środki pieniężne	296 972 tys. zł
udziały i akcje	15 139 tys. zł

Stan środków pieniężnych na koniec 2019 roku był wyższy od planowanego o 110 106 tys. zł, co związane jest między innymi z przesunięciem (na wniosek beneficjentów) terminów wypłat środków z 2019 na 2020 rok. Zobowiązania Funduszu z tytułu dofinansowania przedsięwzięć ekologicznych na dzień 31.12.2019 roku do wypłaty w roku 2020 i latach kolejnych wynoszą 250 628 tys. zł.

Wydatki majątkowe własne Funduszu wyniosły w 2019 roku 714 tys. zł. W związku z przystąpieniem Funduszu do realizacji programu Czyste Powietrze mając na uwadze konieczność przeprowadzania dynamicznie rosnącej liczby kontroli dokonano zakupu trzech fabrycznie nowych samochodów osobowych z napędem hybrydowym. Wysokość tej kwoty obejmowała także wydatki na zakup sprzętu komputerowego, w celu zapewnienia wyposażenia stanowisk pracy dla nowozatrudnionych pracowników Funduszu, licencji na oprogramowanie biurowe oraz wyposażenia technicznego biura. W 2019 roku kontynuowana była także rozbudowa zintegrowanego systemu informatycznego pod kątem wdrożenia niezbędnych modyfikacji modułu „Portal Beneficjenta”.

Wydatki poniesione na zakupy inwestycyjne własne nie zmniejszają stanu funduszu na koniec roku.

Konstrukcja planu finansowego zgodna z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej nie pozwala na przedstawienie pełnego obrazu gospodarki finansowej Funduszu. Układ planu finansowego nie zawiera informacji odzwierciedlających najistotniejszą działalność Funduszu związaną z pożyczkowym finansowaniem ochrony środowiska, dlatego w rozdziale VII przedstawiono pełny obraz źródeł i wielkość środków finansowych pozostających w jego dyspozycji.

2. KIERUNKI WYDATKOWANIA ŚRODKÓW FINANSOWYCH

W Planie działalności na 2019 rok uwzględniony został podział wsparcia finansowego Funduszu w formie pożyczek, dotacji i przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na poszczególne kierunki ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Plan działalności sformułowany został zgodnie z zapotrzebowaniem zgłoszonym przez wnioskodawców.

W ramach wspomagania działań na rzecz ochrony atmosfery i ochrony przed hałasem zaplanowano dofinansowanie w wysokości 247 951 tys. zł. W zakresie ochrony atmosfery w 2019 roku dofinansowano zadania w łącznej wysokości 180 373 tys. zł (73% planu). Kontynuowane były działania realizowane przez gminy w zakresie obszarowych programów ograniczenia emisji. Kolejne gminy z terenu województwa śląskiego, a także przedsiębiorcy i inne podmioty uzyskały dofinansowanie na modernizację systemów grzewczych, modernizację oświetlenia, termoizolację obiektów, zarówno mieszkalnych, jak i biurowych, hal produkcyjnych, obiektów użyteczności publicznej oraz zabudowę źródeł energii odnawialnej.

Na mocy podpisanych z Narodowym Funduszem porozumień dotyczących poprawy jakości powietrza udzielano wsparcia finansowego dla realizacji Programów priorytetowych „Poprawa jakości powietrza Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” i „Budownictwo energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”, skierowanych do osób prawnych realizujących zadania polegające na termomodernizacji budynków m.in. sakralnych wraz z obiektami towarzyszącymi i innych przeznaczonych na potrzeby kultury, kultu religijnego, oświaty, opieki, wychowania, nauki.

Fundusz w 2019 roku uczestniczył także w realizacji Programu Czyste Powietrze, który ma na celu poprawę efektywności energetycznej istniejących zasobów mieszkalnych budownictwa jednorodzinnego poprzez gruntowną termomodernizację i wymianę palenisk – źródeł ciepła. W 2019 roku wysokość wypłaconych dotacyjnych i pożyczkowych środków Funduszu wyniosła 3 061 tys. zł.

Na zadania z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi w 2019 roku zaplanowano kwotę 34 528 tys. zł. Wypłacone środki w wysokości 15 870 tys. zł (46% planu) wykorzystane zostały m.in.: na ograniczenie obciążenia środowiska odpadami, zapewnienie bezpiecznego dla środowiska unieszkodliwienia odpadów, rewitalizację terenów przemysłowych i zdegradowanych oraz ochronę

gleb użytkowanych rolniczo. Realizowane zadania były zgodne z Planem gospodarki odpadami oraz Programem Ochrony Środowiska dla województwa śląskiego.

Mając na uwadze potrzebę zwiększenia tempa realizacji Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, w 2019 roku Fundusz kontynuował finansowanie zadań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, w tym również realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Niepełne wykonanie planu w obszarze gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi związane było w głównej mierze z niewykorzystaniem środków finansowych (6 792 tys. zł) zabezpieczonych w 2019 roku na dofinansowanie zadań dotyczących: remediacji terenów zdegradowanych i zanieczyszczonych w rejonie stawu Kalina w Świętochłowicach oraz rekultywacji zwałowisk i obszaru zakładowego na terenie byłych Zakładów Chemicznych "Tarnowskie Góry" w Tarnowskich Górach.

Na zadania z zakresu różnorodności biologicznej zaplanowano kwotę 2 993 tys. zł. W tym zakresie przeprowadzono zabiegi ochronne, prace pielęgnacyjne oraz konserwacyjne drzew i krzewów, ochronę ekosystemów leśnych, zadrzewienia i zakrzewienia, działania na rzecz ochrony i rehabilitacji zagrożonych rodzimych gatunków zwierząt lub roślin, ochronę i działania na rzecz zachowania bioróżnorodności na łączną kwotę 2 579 tys. zł (86% planu).

Na dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu edukacji ekologicznej zaplanowano kwotę 6 400 tys. zł, uruchomiono środki w wysokości 5 553 tys. zł (87% planu). W ramach edukacji ekologicznej dofinansowano wspomaganie edukacji ekologicznej prowadzonej w wyższych szkołach województwa śląskiego, edukację ludzi dorosłych, propagowanie działań proekologicznych, podnoszenie powszechnej świadomości ekologicznej i udostępnianie społeczeństwu informacji o ochronie środowiska.

W zakresie ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej z zaplanowanego dofinansowania w wysokości 99 660 tys. zł wypłacono 85 821 tys. zł (86% planu). W obszarze ochrony wód polityka finansowa Funduszu ukierunkowana została głównie na wspieranie przedsięwzięć wynikających z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz zobowiązań traktatowych, w pierwszej kolejności tych, w których zaangażowane były bezzwrotne środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej oraz realizację zadań mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wód. W zakresie gospodarki wodnej Fundusz wspierał przedsięwzięcia mające na celu:

- efektywne i racjonalne korzystanie z zasobów wodnych, w szczególności poprzez minimalizację strat wody, zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa dostaw wody pitnej i dostępu do wody o jakości odpowiadającej normom wody do picia,
- podejmowanie działań mających na celu adaptację do zmian klimatu, w szczególności poprzez przeciwdziałanie suszy.

W zakresie zapobiegania poważnym awariom Fundusz z zaplanowanej kwoty 13 443 tys. zł wypłacił 13 177 tys. zł (98% planu). W 2019 roku Fundusz we współpracy z Narodowym Funduszem realizował ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych, który miał na celu doposażenie jednostek ochotniczej straży pożarnej. Dofinansowano zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych w celu ograniczenia ryzyka wystąpienia poważnych awarii. Środki przeznaczone zostały także na doposażenie w sprzęt jednostek ochotniczej i państwowej straży pożarnej.

Na dofinansowanie przedsięwzięć w pozostałych dziedzinach zaplanowano środki w łącznej wysokości 4 511 tys. zł. W 2019 roku wypłacone zostały z tego tytułu środki w łącznej wysokości 3 198 tys. zł (71% planu) na dofinansowanie zadań z zakresu:

- zarządzania środowiskowego, w tym:

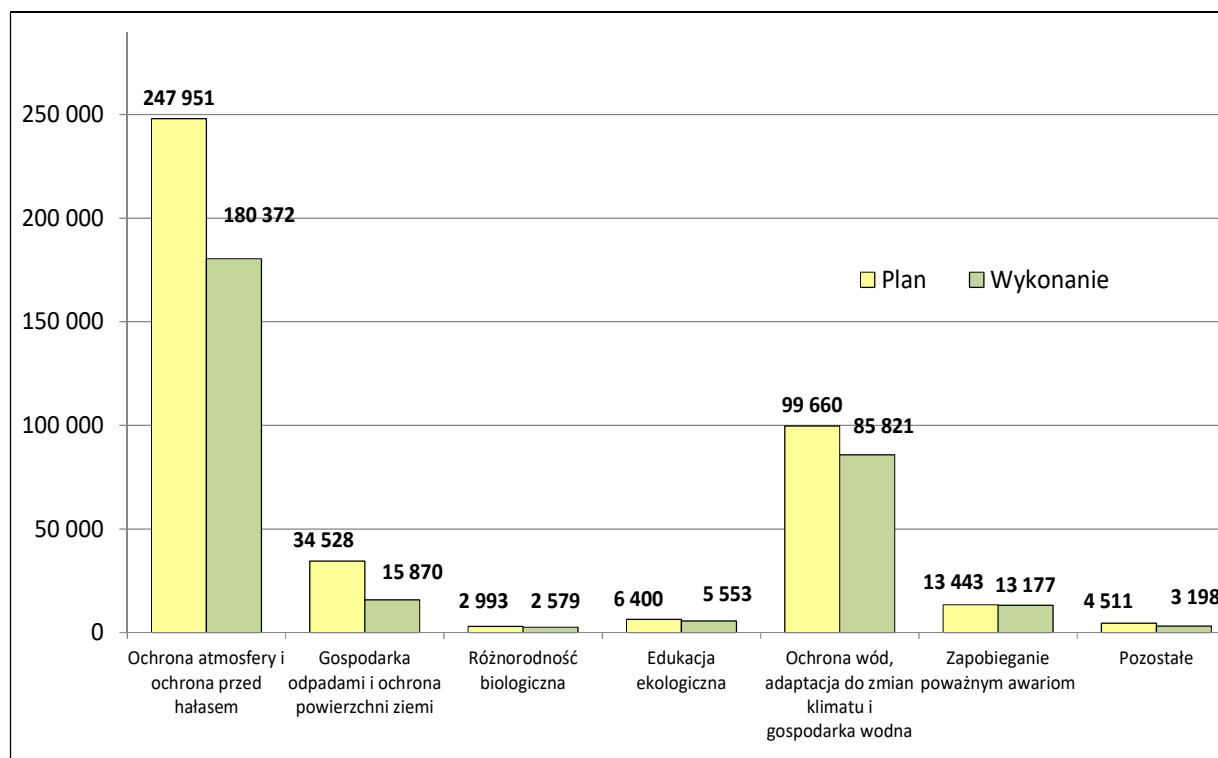
- monitoringu środowiska - na zakup sprzętu do pomiaru zanieczyszczeń oraz prezentacji wyników monitoringu,
- opracowań i ekspertyz, w tym na opracowanie programów i systemów zarządzania środowiskowego, opracowanie strategii i programów wdrożeniowych w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej, a także opinie naukowe, opracowania i ekspertyzy,
- profilaktyki zdrowotnej dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska.

Plan działalności przewidywał także wsparcie finansowe w formie dopłat do oprocentowania kredytów bankowych. Ta forma odgrywa jednak drugorzędną rolę w całym systemie finansowania Funduszu. Zaplanowane na ten cel środki w wysokości 8 tys. zł zostały w wypłacone w wysokości 6 tys. zł na podstawie umów kredytowych, które zostały zawarte przez wnioskodawców z bankami w latach wcześniejszych.

Ponadto w 2019 roku w dalszym ciągu Fundusz współpracował z bankami w zakresie uruchomionej linii kredytowej oraz dotacji stanowiących ich uzupełnienie. Na te formy pomocy zaplanowano łącznie kwotę 5 711 tys. zł. W zakresie tej formy dofinansowania osoby fizyczne na zadania związane z wymianą źródła ciepła czy termomodernizacją budynków mieszkalnych w 2019 roku otrzymały środki w wysokości 5 268 tys. zł, natomiast na zadania związane budową przydomowych oczyszczalni ścieków wypłacono środki w wysokości 49 tys. zł.

Rys. 3. Kierunki wydatkowania środków w 2019 roku

[w tys. zł]

Plan i realizację wypłat środków finansowych w formie pożyczek, linii kredytowych, dotacji, przekazania środków oraz dopłat do oprocentowania kredytów bankowych przedstawiono w Tabeli nr 3.

Tabela nr 3. Planowana i zrealizowana pomoc Funduszu w 2019 roku według kierunków wydatkowania środków

[w tys. zł]

Lp.	Kierunki wydatkowania środków	Pożyczki		Dotacje na cele bieżące		Dotacje na cele inwestycyjne		Przekazanie środków		Razem	
		Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie
1	Ochrona atmosfery i ochrona przed hałasem	215 000	161 843	0	0	30 745	16 635	2 206	1 894	247 951	180 372
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	20 000	9 680	7 500	244	6 900	5 904	128	42	34 528	15 870
3	Różnorodność biologiczna	0	0	2 500	2 086	0	0	493	493	2 993	2 579
4	Edukacja ekologiczna	0	0	6 000	5 154	400	399	0	0	6 400	5 553
5	Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna	95 500	82 234	0	0	4 100	3 587	60	0	99 660	85 821
6	Zapobieganie poważnym awariom	200	140	0	0	4 500	4 295	8 743	8 743	13 443	13 178
7	Opracowania i ekspertyzy	0	0	1 100	803	0	0	131	131	1 231	934
8	Monitoring środowiska	0	0	0	0	5	5	75	75	80	80
9	System kontroli wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska	0	0	1 000	0	0	0	0	0	1 000	0
10	Profilaktyka zdrowotna	0		2 200	2 184	0	0	0	0	2 200	2 184
11	Dotacje w ramach bankowych linii kredytowych	0	0	0	0	952	886	0	0	952	886
12	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych									8	6
13	Bankowe linie kredytowe									4 759	4 431
Razem		330 700	253 897	20 300	10 471	47 602	31 711	11 836	11 378	415 205	311 894

III. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH FUNDUSZU

1. RADA NADZORCZA

Do 23 stycznia 2019 roku w skład Rady Nadzorczej wchodził:

Magda Gosk	Wyznaczona przez ministra właściwego do spraw środowiska <i>(Przewodnicząca Rady Nadzorczej)</i>
Bronisław Karasek	Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej Sejmiku Województwa Śląskiego <i>(Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej)</i>
Przemysław Drabek	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych
Roman Kusz	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego
Krzysztof Piekarz	Wyznaczony przez Zarząd Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska

Od 24 stycznia 2019 roku do 21.10.2019 roku w skład Rady Nadzorczej wchodził:

Magda Gosk	Wyznaczona przez ministra właściwego do spraw środowiska <i>(Przewodnicząca Rady Nadzorczej)</i>
Jan Kawulok	Wyznaczony przez Sejmik Województwa Śląskiego <i>(Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej)</i>
Krzysztof Piekarz	Wyznaczony przez Zarząd Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska
Przemysław Drabek	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych
Roman Kusz	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego

Od 13.11.2019 roku w skład Rady Nadzorczej wchodził:

Magda Gosk	Wyznaczona przez ministra właściwego do spraw środowiska <i>(Przewodnicząca Rady Nadzorczej)</i>
Jan Kawulok	Wyznaczony przez Sejmik Województwa Śląskiego <i>(Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej)</i>
Krzysztof Piekarz	Wyznaczony przez Zarząd Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska
Jacek Falfus	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych
Roman Kusz	Wyznaczony przez Wojewodę Śląskiego

W 2019 roku odbyło się 12 posiedzeń Rady Nadzorczej, podczas których podjęto 377 uchwał, w tym w sprawie udzielenia dofinansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w sprawie częściowego umorzenia udzielonych pożyczek oraz organizacyjne.

Rada Nadzorcza w 2019 roku, rozpatrzyła i uchwaliła bądź zatwierdziła m.in.:

- Roczne Sprawozdanie Finansowe Funduszu za 2018 rok,
- Sprawozdanie z wykonania Roczego Planu Finansowego za 2018 rok,
- Sprawozdanie z działalności Funduszu za 2018 rok,
- skorygowany Plan Finansowy na 2019 rok,
- pokrycie straty powstałej za 2018 rok,
- skorygowany Plan działalności na 2019 rok,
- Roczny Plan Finansowy na 2020 rok,
- Plan działalności na 2020 rok,
- Listę przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Funduszu na 2020 rok,
- Zasady udzielania dofinansowania ze środków Funduszu,
- przyjęcie Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pn.: Budownictwo energooszczędne oraz ustalenie „Szczególnych zasad dofinansowania w celu realizacji Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu pn. „Budownictwo energooszczędne”,
- wdrożenie do realizacji przez Fundusz Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu pn. „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”,
- przyjęcie do realizacji przez Fundusz Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu pn. „Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych”,
- ustalenie Szczególnych zasad finansowania w ramach „Usuwania porzuconych odpadów”,
- ustalenie „Szczególnych zasad finansowania działań związanych z opracowaniem Programu ochrony powietrza w województwie śląskim”,
- przyjęcie do realizacji przez Fundusz Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu pn. „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest”.

Rada Nadzorcza pełniła bieżący nadzór nad działalnością Funduszu. W ustawowym terminie uchwały Rady Nadzorczej przekazywane były Wojewodzie Śląskiemu, jako organowi nadzoru, który nie zgłosił zastrzeżeń do żadnej z nich.

2. ZARZĄD I BIURO FUNDUSZU

W 2019 roku Zarząd pracował w następującym składzie:

Tomasz Bednarek	Prezes Zarządu
Adam Lewandowski	Zastępca Prezesa Zarządu

Zarząd odbył w 2019 roku 78 posiedzeń i podjął 1 907 uchwał, w tym w sprawie udzielenia dofinansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, zmian warunków dofinansowania oraz organizacyjne.

W zakresie wypełniania zadań bieżących prace Zarządu w 2019 roku koncentrowały się przede wszystkim na:

- rozpatrywaniu wniosków i podejmowaniu uchwał o udzieleniu pożyczek i dotacji na zadania, w których udział Funduszu nie przekraczał 749 807,12 zł (tj. 0.5% przychodów Funduszu uzyskanych w 2018 roku zgodnie z wymogami ustawy Prawo ochrony środowiska) oraz podejmowaniu uchwał w sprawie przedłożenia do zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą dofinansowania przedsięwzięć, w których udział Funduszu przekraczał tę kwotę,
- przedkładaniu Radzie Nadzorczej wniosków o częściowe umorzenie udzielonych pożyczek,
- zawieraniu umów pożyczek i dotacji (z oceną zdolności kredytowej i podejmowaniem decyzji o sposobie zabezpieczenia dla pożyczek),
- kontroli realizacji umów, rozliczaniu rat pożyczek i zakończonych inwestycji,
- wypełnianiu Porozumienia na rzecz poprawy jakości powietrza dla województwa śląskiego (Program Czyste Powietrze),
- wypełnianiu Porozumienia w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dla osi priorytetowych: I – Gospodarka wodno-ściekowa i II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi – zawartego 25 czerwca 2007 roku z Ministrem Środowiska,
- realizacji zadań wynikających z pełnienia funkcji Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020,
- realizacji zadań wynikających z wdrażania Programów Priorytetowych Narodowego Funduszu pn.: Budownictwo energooszczędne oraz ustalenia „Szczególnych zasad dofinansowania w celu realizacji Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu pn.: „Budownictwo energooszczędne”,
- realizacji zadań związanych z wdrażaniem Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu pn. „Poprawa jakości powietrza Cześć 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” oraz z ustalenia „Szczególnych zasad dofinansowania”.
- wykonywaniu zadań wynikających z następujących Programów Priorytetowych Narodowego Funduszu:
  - Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie,
  - Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
  - Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych,
  - Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest,
- realizacji zadań wynikających z ustalenia Szczególnych zasad finansowania w ramach „Usuwania porzuconych odpadów”,
- realizacji zadań wynikających z ustalenia „Szczególnych zasad finansowania działań związanych z opracowaniem Programu ochrony powietrza w województwie śląskim”,
- udziale Funduszu w projekcie pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”,
- bieżącym gospodarowaniu środkami finansowymi Funduszu,
- doskonaleniu procedur w zakresie rozpatrywania wniosków o przyznanie pomocy finansowej,
- opracowaniu Sprawozdania finansowego Funduszu za 2018 rok oraz Sprawozdania z działalności Funduszu za 2018 rok,
- przygotowaniu projektu Planu działalności na 2020 rok,

- przygotowaniu projektu Planu finansowego na 2020 rok,
- prowadzeniu współpracy z organami władzy samorządowej i rządowej, funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, służbami ochrony środowiska oraz społecznymi organizacjami ekologicznymi,
- uczestnictwie w konferencjach, naradach i sympozjach organizowanych przez gminy, podmioty gospodarcze, placówki naukowo-badawcze i administrację publiczną,
- doskonaleniu zintegrowanego systemu zarządzania jakością i środowiskowego,
- zatwierdzeniu Deklaracji środowiskowej EMAS [Rozporządzenie (WE) Nr 1221/2009 – EMAS],
- bieżącej analizie pracy Biura Funduszu i podejmowaniu decyzji usprawniających jego działalność.

W 2019 roku na bieżąco była doskonalona organizacja pracy Biura, celem dostosowania jej do aktualnych potrzeb, także związanych z obsługą Programu Priorytetowego Czyste Powietrze oraz projektów w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Przeciętne zatrudnienie w 2019 roku wyniosło (w przeliczeniu na etaty) 170,2 etatów.

W Funduszu funkcjonuje (wdrożony w 2003 roku) zintegrowany system zarządzania jakością i środowiskowego (ZSZ), zgodny z wymaganiami międzynarodowych norm: ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 oraz europejskiego systemu ekozarządzania i audytu we wspólnocie (EMAS), obejmujący od 2015 roku także System Przeciwdziałania Zagrożeniom Korupcyjnym (SPZK – nakładka ISO 9001) według standardu Krajowej Izby Gospodarczej i Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji.

W 2019 roku poddano audytowi nadzoru działający w Funduszu ZSZ. Potwierdzeniem wdrożenia systemu i spełniania przez Fundusz wymagań ISO 9001, ISO 14001 i EMAS jest uzyskanie certyfikatu wydanego przez niezależną jednostkę certyfikującą w zakresie: „Gromadzenie i gospodarowanie środkami finansowymi, z ich przeznaczeniem na dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych, poprawiających stan środowiska w województwie śląskim”.

Fundusz poddał również weryfikacji „Deklarację Środowiskową EMAS WFOŚiGW w Katowicach”. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska pismem z 22 sierpnia 2019 roku poinformował, że utrzymał Fundusz w rejestrze organizacji zarejestrowanych w systemie ekozarządzania i audytu EMAS, pod numerem PL 2.24-002-6.

W Funduszu audyt wewnętrzny realizowany jest na podstawie art. 274, ust. 4 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych. Zgodnie z przepisami aktów normatywnych, audyt wewnętrzny w Funduszu stanowi element systemu kontroli zarządczej, a zarazem jest narzędziem do oceny jej funkcjonowania.

Istotę, cele, zasady i zakres przedmiotowy audytu wewnętrznego, organizację pracy audytora wewnętrznego oraz sposób i tryb postępowania audytowego w Funduszu, określają postanowienia aktu wewnętrznego, tj. regulaminu przeprowadzania audytu wewnętrznego.

Do obowiązków audytora w Funduszu należy również przeprowadzanie postępowań w trybie kontroli wewnętrznej – instytucjonalnej, co zostało unormowane stosowną regulacją.

W 2019 roku przedmiotem weryfikacji, przeprowadzonej przez audytora wewnętrznego były zagadnienia z zakresu:

- udzielania zamówień publicznych,
- celowości, efektywności wydatkowania środków publicznych,
- zarządzania bezpieczeństwem informacji w systemach informatycznych,
- wypełniania obowiązku informacyjnego w kontekście wymogów RODO,
- polityki rachunkowości.

W roku 2019, podczas auditu zewnętrznego przeprowadzonego w Funduszu przez auditorów Biura Certyfikacji Systemów Zarządzania PRS w przedmiocie funkcjonowania procesów zintegrowanego systemu zarządzania jakością i środowiskowego, dokonano przeglądu (o charakterze wycinkowym) dokumentacji audytu wewnętrznego. Auditorzy ISO nie wnieśli uwag, zastrzeżeń w odniesieniu do procesów realizowanych w ramach audytu wewnętrznego.

W 2019 roku w Funduszu odbyły się 2 kontrole zewnętrzne przeprowadzone przez Departament Kontroli i Audytu Ministerstwa Energii, Audyt systemu IW POIiŚ 2014-2020 przeprowadzony przez Izbę Administracji Skarbowej oraz 1 kontrola prowadzona przez Najwyższą Izbę Kontroli Delegaturę w Katowicach.

Kontrola systemowa Ministerstwa Energii dotycząca działania 1.7 POIiŚ wykazała pewne nieprawidłowości, do usunięcia których wydano odpowiednie zalecenia, które zostały, lub zostaną wdrożone we wskazanych terminach. Ministerstwo Energii kontrolowało również Realizację Planu Działań Pomocy Technicznej. W większości badanych obszarów nie zidentyfikowano nieprawidłowości. Najwyższa Izba Kontroli badała przygotowanie realizacji termomodernizacji budynków mieszkalnych, w których udziały posiada Gmina Piekary Śląskie, współfinansowanych przez Fundusz.

Beneficjenci Funduszu dostrzegają jego efektywność i transparentność działania. Efekty pracy Funduszu znajdują społeczne uznanie. Fundusz jest postrzegany jako instytucja wspierająca poprawę warunków środowiska i w tym zakresie realizująca ważne zapotrzebowanie społeczności regionu.

3. WSPÓŁDZIAŁANIE Z ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

3.1. WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDAMI I ADMINISTRACJĄ PUBLICZNĄ

Fundusz współpracował z Samorządem Województwa Śląskiego w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w regionie. Zarządowi Województwa przekazano Sprawozdanie z działalności Funduszu za 2018 rok oraz inne sprawozdania i informacje.

Współpracowano na bieżąco z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego, zwłaszcza z Wydziałem Ochrony Środowiska. Dofinansowano również zadania realizowane przez samorząd Województwa Śląskiego i podległe mu jednostki głównie z zakresu gospodarki. W kwietniu we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego oraz Śląskim Urzędem Wojewódzkim odbyła się Konferencja dotycząca możliwości uzyskania dofinansowania ze środków oferowanych w ramach działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego” POIiŚ na lata 2014-2020.

W marcu w Sali Sejmu Śląskiego odbyło się spotkanie konsultacyjne nt. „Listy przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Katowicach w 2020 roku”. Zaprezentowano ofertę skierowaną do szerokiej grupy zainteresowanej tematem realizacji zadań proekologicznych na terenie województwa śląskiego. Podczas indywidualnych konsultacji z ekspertami Funduszu uczestnicy spotkania mieli możliwość uzyskania szczegółowych informacji na temat dofinansowania realizacji projektów oraz złożenia propozycji przedsięwzięć do dofinansowania, w ramach poszczególnych kierunków działalności Funduszu.

W styczniu Doradcy Energetyczni Funduszu rozpoczęli cykl szkoleń dla kandydatów na energetyków gminnych organizowanych w ramach projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”. Szkolenia przeznaczone są dla osób rekomendowanych przez gminy do pełnienia roli gospodarza zajmującego się całością zagadnień związanych z gospodarowaniem energią na poziomie samorządu.

Od końca lipca realizowany przez Fundusz od 2018 roku Program "Czyste Powietrze" uległ zmianom, polegającym między innymi na umożliwieniu gminom udziału w procesie wdrażania Programu.

W 2019 roku 25 gmin podpisało porozumienia z Funduszem i uruchomiło punkty przyjmowania wniosków w urzędach.

Podczas odbywających się we wrześniu V Dni Energii Miasta Katowice pod hasłem Misja: Czyste Powietrze! Doradcy Energetyczni Funduszu udzielali zainteresowanym osobom informacji na temat programu Czyste Powietrze oraz innych działań Funduszu. Fundusz objął to wydarzenie patronatem honorowym.

Kontynuowano współpracę ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim w Katowicach, która dotyczyła dofinansowania przedsięwzięć realizowanych przez Urząd Wojewódzki bądź jednostki podległe Wojewodzie Śląskiemu, w tym doposażenia jednostek Państwowej Straży Pożarnej w sprzęt do usuwania skutków powodzi oraz przeciwdziałania skutkom poważnych awarii przemysłowych oraz katastrof chemicznych i ekologicznych.

Fundusz współpracował z Narodowym Funduszem oraz innymi wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej w zakresie:

- realizacji Programu Czyste Powietrze oraz pozostałych programów realizowanych w ramach umów udostępnienia środków przez Narodowy Fundusz,
- przygotowania przedsięwzięć planowanych do dofinansowania z Funduszu Spójności,
- współfinansowania przedsięwzięć z udziałem zagranicznych środków pomocowych, przede wszystkim Funduszu Spójności,
- doskonalenia procedur związanych z dofinansowaniem przedsięwzięć ekologicznych,
- wymiany informacji o złożonych wnioskach z terenu województwa śląskiego i zawartych umowach z Narodowym Funduszem.

Wychodząc naprzeciwko postulatów pakietu klimatyczno-energetycznego UE20/20/20, Fundusz bierze udział w projekcie pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”, stworzonym w 2015 roku przez Narodowy Fundusz, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju oraz Ministerstwo Gospodarki. Beneficjentem projektu jest Narodowy Fundusz we współpracy z 15 wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej i Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubelskiego, jako Partnerami. Z ramienia Funduszu w projekcie uczestniczy 5 osób, posiadających tytuł certyfikowanego Doradcy Energetycznego, wyodrębnionych w strukturze Funduszu jako Zespół Doradców Energetycznych.

Fundusz współpracował z Ministerstwem Rozwoju i Finansów oraz Ministerstwem Energii pełniąc funkcję Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 „Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, 1.7.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim czy 1.7.2 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu na terenie województwa śląskiego. Wsparcie jest adresowane do spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych oraz przedsiębiorstw ciepłowniczych i energetycznych.

3.2. KONTAKTY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI, DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA FUNDUSZU

Z myślą o realizacji celów dotyczących jakości i zapewnienia zadowolenia klientów Funduszu oraz innych zainteresowanych stron, przez cały rok 2019 pracownicy Funduszu uczestniczyli na bieżąco w seminariach, konferencjach i innych spotkaniach konsultacyjnych.

W marcu przedstawiciele pozarządowych organizacji ekologicznych uczestniczyli w konsultacjach zapisów „Listy przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW na 2020 rok”.

Fundusz w ramach porozumień o współpracy zawartych z Regionalną Izbą Gospodarczą, Izbą Rzemieślniczą oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Katowicach, Głównym Instytutem Górnictwa i Polską Izbą Ekologii wspierał działania i obsługiwał Punkty Konsultacyjne działające przy tych instytucjach. W punktach konsultacyjnych można zapoznać się z ofertą Funduszu – na stałe wyposażone są w ulotki informacyjne o możliwościach dofinansowania zadań proekologicznych.

Po raz dwudziesty szósty Fundusz przyznał nagrody z okazji Dnia Ziemi. 26 kwietnia w Katowicach odbyła się uroczystość wręczenia Zielonych Czeków – nagród dla osób wyróżniających się w działalności proekologicznej na terenie województwa śląskiego. Przyznano nagrody w kategoriach: programy i akcje dotyczące ochrony przyrody, edukacja ekologiczna, szkolna edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży, publicystyka ekologiczna, działania popularyzatorskie i promocja postaw proekologicznych oraz nagrodę specjalną.

Fundusz zorganizował piątą edycję konkursów na utworzenie szkolnych eko-pracowni: „Zielona pracownia_projekt`2019” i „Zielona pracownia`2019”. Adresatami były szkoły podstawowe i średnie z terenu województwa śląskiego („Zielona pracownia_projekt`2019”) oraz organy prowadzące placówki oświatowe („Zielona pracownia`2019”). W czerwcu w Muzeum Śląskim w Katowicach miało miejsce uroczyste rozstrzygnięcie 5-ej edycji konkursu. Po ceremonii wręczenia nagród uczestnicy mogli skorzystać z różnych rodzajów aktywności ekologicznej organizowanej przez m.in.: ZHP Chorągiew Śląską, Fundację Park Śląski, Stowarzyszenie Ruch Inicjatyw Społeczno-Ekologicznych "Przytulnia", Stowarzyszenie Ziemia i My – Centrum Edukacji Ekologicznej.

W październiku przedstawiciele Funduszu wzięli udział w 9. Europejskim Kongresie Małych i Średnich Przedsiębiorstw w Katowicach. Fundusz prowadził panel dyskusyjny „Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach - OZE - chwilowy trend czy zmiana świadomości”. W panelu uczestniczyli zaproszeni eksperci, w tym Prezes Zarządu Narodowego Funduszu oraz przedstawiciele TAURON Polska Energia i Funduszu Górnośląskiego. Podczas Targów Biznes Expo w ramach Kongresu na stoisku Funduszu przedstawiali jego ofertę.

Członkowie Zarządu Funduszu wzięli udział w debacie z udziałem przedstawicieli samorządów i sektora bankowego, jak również w seminarium nt. dorobku 30-lecia Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz perspektyw rozwoju Funduszu i systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce podczas Międzynarodowych Targów Poznańskich POL-ECO SYSTEM.

Fundusz obejmował swym patronatem odbywające się w województwie śląskim konferencje, seminaria i konkursy poświęcone tematyce ochrony środowiska oraz ekologiczne targi i wystawy:

- Gmina Pszczyna - VIII edycja DAISY DAYS,
- Uniwersytet Śląski - Konferencja „Aktualne problemy gospodarowania odpadami”,
- Krajowa Izba Gospodarki Nieruchomościami - III edycja konkursu „Inwestycja Roku,
- PWiK S.A. w Częstochowie - VI edycja interdyscyplinarnego konkursu wiedzy o wodzie „WODA=ŻYCIE”,
- Zespół Szkół Specjalnych nr 23 im. Janusza Korczaka w Częstochowie - Konkurs plastyczny „Co zagraża naszej Ziemi”,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 5 im. J. F. Kennedy’ego w Bytomiu - Konkurs plastyczny o Morzu Bałtyckim,
- Tarnogórskie Centrum Kultury - Projekt artystyczno-ekologiczny i edukacyjny „Eko-Kraina”,
- Polska Izba Ekologii - Konkurs Ekolaury,

- GLOBEnergia - XXXI Forum Energia w Gminie Katowice,
- Polska Izba Ekologii - Konferencja „Bezpieczeństwo ekologiczne w aglomeracji”,
- Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie - XL Dni Otwartych Drzwi Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego,
- Konsorcjum Uczelni Wyższych - Projekt "Opracowanie technologicznego modelu biznesu dla inteligentnego systemu zarządzania pomiarami jakości powietrza w aglomeracjach w ramach Programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego DIALOG",
- ASTRA Biuro Promocji i Wystaw - 21 Targi Technik Grzewczych i Oszczędności Energii „Instal System 2019”,
- Urząd Miasta Katowice - V Dni Energii Miasta Katowice,
- Polska Izba Ekologii - Konferencja „Racjonalizacja gospodarki odpadami komunalnymi”,
- Europejski Ośrodek Rozwoju Gospodarki Sp. z o.o. - FORUM ROZWOJU BIZNESU.

Fundusz regularnie przekazywał w mediach regionalnych i ogólnopolskich informacje o działaniach w zakresie wspierania przedsięwzięć proekologicznych oraz o formach udzielanej pomocy, a także o roli i znaczeniu Funduszu w systemie finansowania ochrony środowiska w regionie. Odbywało się to za pośrednictwem prasy, radia, telewizji i internetu.

Fundusz prowadzi stronę internetową (www.wfosigw.katowice.pl) oraz profile na portalach społecznościowych:

- <https://twitter.com/WFOSiGWKatowice>,
- <https://www.facebook.com/wfosigw.katowice>

będące najczęstszym źródłem informacji o działalności Funduszu.

Na stronie internetowej znaleźć można informacje o:

- Programie Czyste Powietrze,
- zasadach dofinansowania zadań proekologicznych,
- wzorach i wykazach dokumentów wymaganych w procedurach przyznawania dotacji i pożyczek oraz umarzania pożyczek,
- Funduszach Europejskich,
- strukturze organizacyjnej, polityce jakości, środowiskowej i antykorupcyjnej przyznanych certyfikatach,
- bieżącej działalności organów Funduszu,
- akcjach i przedsięwzięciach dofinansowanych przez Fundusz.

Na stronie internetowej znajduje się także aktywna zakładka „Portal Beneficjenta”, w której śledzić można stan realizacji złożonych wniosków oraz zawartych umów.

Fundusz prowadził politykę informacyjną także poprzez:

- elektroniczny Biuletyn Informacji Publicznej (<http://bip.wfosigw.katowice.pl>),
- wykaz decyzji Rady Nadzorczej i Zarządu Funduszu dotyczących dofinansowania zadań podjętych w 2019 roku, publikowany na stronie internetowej Funduszu,
- elektroniczny newsletter informujący samorządy i media województwa śląskiego o najważniejszych, bieżących wydarzeniach z udziałem przedstawicieli Funduszu, rozsyłany drogą mailową do gmin i mediów w województwie śląskim.

IV. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2007-2013

W 2019 roku Fundusz kontynuował wypełnianie obowiązków wynikających z Porozumienia zawartego 25 czerwca 2007 roku z Ministrem Środowiska w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko dla priorytetów: I. Gospodarka wodno-ściekowa i II. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi (wraz z późniejszymi aneksami). Na mocy tego porozumienia Fundusz pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej II stopnia (IP II) dla projektów o wartości całkowitej poniżej 25 mln euro.

W 2019 roku Fundusz prowadził działania kontrolne związane z realizacją Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 na podstawie planu kontroli w obszarze kontroli na miejscu realizacji projektu (trwałości projektu).

Kontrole projektów na miejscu - trwałości projektów, miały na celu sprawdzenie, czy w projektach nie nastąpiły znaczące modyfikacje w rozumieniu art. 57 ust. 1 rozporządzenia ogólnego 1083/2006, a w szczególności czy majątek wytworzony w wyniku realizacji projektów jest wykorzystywany zgodnie z przeznaczeniem.

W 2019 roku przeprowadzono 6 planowych kontroli trwałości projektów. W trakcie kontroli trwałości nie stwierdzono nieprawidłowości. Nie przeprowadzono kontroli doraźnych.

2. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

2.1. WDRAŻANIE PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

Fundusz jest Instytucją Wdrażającą w systemie instytucjonalnym wdrażania programów unijnych w perspektywie finansowej 2014-2020. W dniu 18 grudnia 2014 roku została zawarta z Ministrem Energii umowa w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, na mocy której powierzono Funduszowi funkcję Instytucji Wdrażającej dla Działania 1.7 Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego POLiŚ na lata 2014-2020.

Fundusz czynnie współpracował z potencjalnymi beneficjentami Działania 1.7 poprzez m.in. liczne spotkania robocze, szkolenia, kontakty telefoniczne oraz mailowe. Celem tych działań było wykorzystanie w całości przyznanej dla Działania 1.7 Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego POLiŚ 2014-2020 alokacji środków tj. kwoty 240 871 056 EUR.

W ramach poddziałania 1.7.1 *Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim* w 2019 roku został ogłoszony nabór wniosków w trybie konkursowym. W okresie sprawozdawczym ocenie podlegało 78 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania UE 205,8 mln zł. Do konkursu przystąpiły, oprócz występujących we wcześniejszych edycjach spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych także jednostki samorządu terytorialnego. Na przełomie 2019/2020 roku zakończyła się ocena pozytywnie dla 36 wnioskodawców. Dla pozostałych 40 wniosków trwała ocena, której termin zakończenia jest przewidywany do końca I kwartału 2020 roku.

Przewidywana na rok 2020 liczba umów do podpisania - 76 na łączną kwotę dofinansowania UE w wysokości 203 mln zł.

W 2019 roku w ramach poddziałania 1.7.1 *Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim* zostało zatwierdzonych 235 wniosków o płatność na łączną kwotę: wartość kosztów kwalifikowanych 37,8 mln zł, dofinansowanie UE 28,3 mln zł.

W poddziałaniu 1.7.1 łączna wartość certyfikowanych wydatków kwalifikowanych poświadczonych w deklaracjach w 2019 wyniosła blisko 31 mln zł.

W 2019 roku Wspólnoty Mieszkaniowe z Piekar Śląskich wypowiedziały 27 umów zawartych w ramach poddziałania 1.7.2 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu w województwie śląskim na łączną kwotę:

- całkowita wartość projektów 28,1 mln zł,
- wartość kosztów kwalifikowanych 24,6 mln zł,
- dofinansowanie UE 18,4 mln zł.

W ramach poddziałania 1.7.2 *Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu w województwie śląskim* w 2019 został ogłoszony nabór wniosków w trybie konkursowym. W 2019 roku ocenie podlegało 12 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania UE 138,3 mln zł. Ocena zakończyła się pozytywnie dla 9 wnioskodawców, jeden zrezygnował, dwóch zostało ocenionych negatywnie, z tego po odwołaniu się jednego z nich - trwa ocena merytoryczna II stopnia.

W 2019 roku Fundusz podpisał 6 umów o dofinansowanie z beneficjentami w ramach Poddziałania 1.7.2 na łączną kwotę w wysokości:

- całkowita wartość projektów 48,1 mln zł,
- wartość kosztów kwalifikowanych 38,5 mln zł,
- dofinansowanie UE 25,9 mln zł.

W 2019 roku w ramach tego poddziałania zostało zatwierdzonych 78 wniosków o płatność na łączną kwotę: wartość kosztów kwalifikowanych 39,1 mln zł, dofinansowanie UE 23,5 mln zł.

Przewidywana na rok 2020 liczba umów do podpisania - 6 na łączną kwotę dofinansowania UE w wysokości 55,3 mln zł.

łączna wartość certyfikowanych w tym poddziałaniu wydatków kwalifikowanych poświadczonych w deklaracjach w 2019 roku wyniosła 39,2 mln zł.

W 2019 roku w ramach tego poddziałania Tauron Ciepło wypowiedział 8 umów zawartych w latach wcześniejszych w ramach poddziałania 1.7.2 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu w województwie śląskim w 2019 roku na łączną kwotę:

- całkowita wartość projektów 296,4 mln zł,
- wartość kosztów kwalifikowanych 237,6 mln zł,
- dofinansowanie UE 141,4 mln zł.

W 2019 roku zatwierdzono wnioski o płatność w ramach poddziałania 1.7.1 i 1.7.2 na kwotę wydatków kwalifikowanych 77 mln zł oraz udzielono zaliczki dla wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych oraz przedsiębiorstw ciepłowniczych w wysokości 32,4 mln zł.

Począwszy od 2017 zatwierdzono wnioski o płatność w ramach poddziałania 1.7.1 i 1.7.2 na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych 127,2 mln zł oraz udzielono zaliczek dla wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych oraz przedsiębiorstw ciepłowniczych w wysokości 61 mln zł.

W ramach poddziałania 1.7.3 *Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w województwie śląskim* w okresie sprawozdawczym również został ogłoszony konkurs. Na przełomie 2019/2020 zakończyła się ocena 12 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania UE 291,7 mln zł złożonych w trybie konkursowym. Dla 7 wnioskodawców ocena zakończyła się pozytywnie.

Przewidywana na rok 2020 liczba umów – 7 na łączną kwotę dofinansowania UE w wysokości 175,6 mln zł.

Na dzień 31.12.2019 w ramach Działania 1.7 *Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego* Fundusz obsługuje 80 umów z 58 beneficjentami na łączną kwotę:

- całkowita wartość projektów 625,3 mln zł,
- wartość kosztów kwalifikowanych 501,3 mln zł,
- dofinansowanie UE 300,6 mln zł.

Fundusz zorganizował i przeprowadził dla Beneficjentów POLiŚ 4 szkolenia – 2 dotyczące udzielania zamówień w ramach projektów, a 2 pozostałe z zakresu rozliczania projektów. Przygotowano 2 audycje radiowe: „Likwidacja niskiej emisji. Działanie 1.7” oraz „Sezon grzewczy”, które wyemitowano na antenie Polskiego Radia Katowice oraz 2 programy telewizyjne w ramach cyklu „Śląsk w walce z niską emisją”, które łącznie wyemitowano na antenie TVP3 Katowice 6 razy. W 2019 roku organizowano także konkurs plastyczny dla dzieci szkół podstawowych i świetlic środowiskowych z województwa śląskiego, dotyczący efektów likwidacji niskiej emisji pt.: „Tak dla czystego powietrza”. Jury Konkursu wyłoniło 15 laureatów w 5 kategoriach wiekowych oraz przyznało 10 wyróżnień. Laureatom podczas uroczystej gali przekazano nagrody rzeczowe.

Wydatki Funduszu związane z wdrażaniem POLiŚ były współfinansowane z dwóch projektów pomocy technicznej:

- POLiŚ - projekt: „Plan działań sektora energetyka na lata 2014-2020”, Działanie 10.1 Pomoc techniczna. W 2019 roku w ramach projektu Fundusz złożył 3 wnioski o płatność. Łączna kwota refundacji wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez Fundusz ze środków Unii Europejskiej wyniosła 139,6 tys. zł natomiast z budżetu państwa 24,6 tys. zł.
- POPT - projekt: „Wsparcie zatrudnienia w WFOŚiGW w 2019 roku”, Działanie 1.1 Wsparcie zatrudnienia. W ramach projektu Fundusz złożył 3 wnioski o płatność za I, II, III kwartał 2019 roku oraz wnioski o wypłatę zaliczki. Łączna kwota refundacji wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez Fundusz ze środków Unii Europejskiej wyniosła w 2019 roku 1 009,8 tys. zł natomiast z budżetu państwa 178,2 tys. zł.

Tabela nr 4. Efekty rzeczowe i ekologiczne z umów zawartych w 2019 roku w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1	Długość wybudowanej sieci ciepłowniczej	km	20,64
2	Długość zmodernizowanej sieci ciepłowniczej	km	11,89
3	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	liczba	6,00
4	Liczba zainstalowanych indywidualnych węzłów cieplnych	szt.	154,00
5	Liczba zlikwidowanych palenisk węglowych w wyniku realizacji projektu	szt.	37,00
6	Spadek emisji pyłów	Mg/rok	32,23
7	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika	tony równoważnika CO ₂	4 860,11
8	Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów	GJ/rok	51 227,66
9	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej	GJ/rok	68 033,44

2.2. KONTROLA W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

W 2019 roku Fundusz prowadził działania kontrolne związane z realizacją Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w obszarach:

- weryfikacji składanych przez Beneficjentów wniosków o płatność w zakresie formalnym, rachunkowym i merytorycznym,
- kontroli projektu na miejscu jego realizacji – kontrole w trakcie i na zakończenie realizacji projektu,
- kontroli zawartych umów pomiędzy Beneficjentami a wykonawcami pod kątem ich zgodności z obowiązującymi przepisami w zakresie zamówień publicznych, kwalifikowalności wydatków oraz zgodności z dokumentacją przetargową i ofertą wybranego wykonawcy,
- kontroli prawidłowości zawierania aneksów do ww. umów pod kątem spełniania przesłanek przewidzianych obowiązującymi przepisami w zakresie zamówień publicznych oraz kwalifikowalności wydatków.

W ciągu roku przeprowadzono 13 kontroli na zakończenie realizacji projektu, w tym 4 kontrole zrealizowano w ramach poddziałania 1.7.2, a 9 kontroli dotyczyło projektów realizowanych w ramach poddziałania 1.7.1. W trakcie tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, w jednym przypadku wydano zalecenie dotyczące zamieszczenia informacji o projekcie na budynku. Zalecenie zostało zrealizowane. Dodatkowo na koniec 2019 roku w toku były 3 kontrole na zakończenie realizacji projektów w ramach poddziałania 1.7.1.

W zakończonych kontrolach związanych z procedurą zawierania umów i aneksów do umów:

- w 20 informacjach pokontrolnych nie stwierdzono naruszeń powodujących konieczność nałożenia wskaźnika pomniejszającego wartość wydatków kwalifikowanych; wynik kontroli: bez zastrzeżeń,
- w 61 informacjach pokontrolnych stwierdzono naruszenia niepowodujące konieczności nałożenia wskaźnika pomniejszającego wartość wydatków kwalifikowanych; wynik kontroli: z nieistotnymi zastrzeżeniami,
- w 20 informacjach stwierdzono naruszenia powodujące konieczność nałożenia wskaźnika pomniejszającego wartość wydatków kwalifikowanych; wynik kontroli: z istotnymi zastrzeżeniami.

3. REALIZACJA „OGÓLNOPOLSKIEGO SYSTEMU WSPARCIA DORADCZEGO DLA SEKTORA PUBLICZNEGO I MIESZKANIOWEGO ORAZ PRZEDSIĘBIORCÓW W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ ORAZ OZE”

Rok 2019 był czwartym rokiem realizacji przez Fundusz Projektu Doradztwa Energetycznego. Umowa pomiędzy Ministrem Energii i Prezesem Narodowego Funduszu rozpoczynająca realizację "Ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE", o wartości 128 974 901,28 zł, została podpisana 3 marca 2016 roku. Projekt jest realizowany w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ) – zgodnie z osią priorytetową I, Poddziałanie 1.3.3 "Zmniejszenie emisyjności gospodarki".

W dniu 28 kwietnia 2016 roku Fundusz, jako jeden z 15 partnerów, podpisał z Narodowym Funduszem umowę o wspólnej realizacji Projektu Doradztwa Energetycznego. Wartość Projektu przyznana dla

Funduszu wynosi 7 255 912,70 zł i w 100% jest refundowana z Funduszy Europejskich. Projekt będzie realizowany do 31.12.2023 r.

Z ramienia Funduszu w Projekcie uczestniczy 5 osób, posiadających tytuły certyfikowanego Doradcy Energetycznego. Doradcy dzięki zdobytym umiejętnościom m. in. z zakresu efektywności energetycznej, transportu niskoemisyjnego, odnawialnych źródeł energii są przygotowani do wsparcia gmin, powiatów, Urzędu Marszałkowskiego, a także przedsiębiorców i osób fizycznych w realizacji zadań poprawiających efektywność energetyczną i ograniczających emisję szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza. Doradcy rozpoczęli swą działalność od wspierania gmin w opracowywaniu i wdrażaniu Planów Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN), służą wsparciem doradczym przy przygotowaniu i realizacji inwestycji w obszarze efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii. Szczególną uwagę kierują na inwestycje współfinansowane ze środków Funduszu oraz środków unijnych wdrażanych przez Fundusz (POIiŚ 2014-2020, Działanie 1.7 Kompleksowa likwidacja niskiej emisji na terenie województwa śląskiego). W roku 2019 podjęto nowy rodzaj działalności, szkolenia dla energetyków gminnych. W sumie w 6 grupach przeszkolonych zostało 157 osób, pracowników 86 gmin województwa śląskiego. Zajęcia prowadzone były przez Doradców Energetycznych, w 3 blokach tematycznych (42 godziny szkoleniowe) i zakończone egzaminem.

Działania Doradców wykazywane są w comiesięcznych raportach przekazywanych do Narodowego Funduszu jako Partnera Wiodącego. Każdy z partnerów ma wyznaczone cele w postaci wskaźników. W 2019 roku Doradcy udzielili 627 konsultacji i 847 porad, obejmują wsparciem doradczym 130 inwestycji na terenie województwa śląskiego, na różnym etapie realizacji.

W ramach działań informacyjno-promocyjnych Doradcy uczestniczyli (wygłaszając prezentacje) w 95 wydarzeniach typu konferencje lub spotkania informacyjne. Kontynuując działania rozpoczęte w 2018 roku prowadzono kampanię informacyjną Programu Czyste Powietrze, przeprowadzono 50 spotkań w gminach oraz warsztaty z wypełniania wniosków o dofinansowanie, z których skorzystało 141 osób z 76 gmin. Od 23 lipca 2019 roku kiedy ogłoszony został Program „Mój Prąd” agenda spotkań w gminach została rozszerzona o informacje dotyczące zasad dofinansowania instalacji fotowoltaicznych montowanych przez osoby fizyczne. We wrześniu Doradcy Funduszu poprowadzili 5 spotkań dla Kół Gospodyń Wiejskich, w trakcie których udzielali informacji o dostępnych formach dofinansowania dla mieszkańców wsi. Spotkania te były współorganizowane przez Ministerstwa Środowiska oraz Inwestycji i Rozwoju. Pozostałe działania info-promo, to między innymi Kongres MŚP (wkład w przygotowanie od strony merytorycznej debaty organizowanej przez Fundusz i obsługa stoiska informacyjnego), Targi Pol-Eco w Poznaniu (obsługa stoiska informacyjnego PDE), Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Techniczna na Politechnice Częstochowskiej „Budownictwo o zoptymalizowanym potencjale energetycznym” (wygłoszenie prezentacji), Dni Otwarte Funduszy Europejskich, konferencje w Katowicach, Gliwicach, Mysłowicach, Targi 4Buildings.

Doradcy przygotowali wkład merytoryczny i uczestniczyli w nagraniu cyklu 5 audycji radiowych propagujących PDE, wyemitowanych w Radiu Katowice.

W 2019 roku zostały opracowane i opublikowane dwa artykuły prasowe (Wolny Rynek i Dziennik Zachodni).

V. PROGRAMY REALIZOWANE W RAMACH UMÓW UDOSTĘPNIENIA ŚRODKÓW PRZEZ NARODOWY FUNDUSZ

1. PROGRAM PRIORYTETOWY CZYSTE POWIETRZE

Czyste Powietrze to kompleksowy Program, którego celem jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Program skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych by efektywnie zarządzać energią. Działania te nie tylko pomogą chronić środowisko, ale dodatkowo zwiększą domowy budżet, dzięki oszczędnościom finansowym.

Program skierowany jest do osób fizycznych będących właścicielami domów jednorodzinnych lub osób posiadających zgodę na rozpoczęcie budowy budynku jednorodzinnego. Dotacje i pożyczki są udzielane za pośrednictwem szesnastu Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Budżet Programu wynosi 103 mld zł, a okres realizacji sięga roku 2029. Maksymalne koszty kwalifikowane przewidziane do wsparcia dotacyjnego wynoszą 53 tys. zł. Jeśli koszty realizacji inwestycji przekroczą 53 tys. zł., dodatkowe koszty mogą być dofinansowane w formie pożyczki.

Nabór wniosków rozpoczął się 19 września 2018 roku i jest prowadzony w trybie ciągłym. W 2019 roku w ramach Programu Czyste Powietrze Fundusz przyjął 10 041 wniosków o dofinansowanie.

W 2019 roku Narodowy Fundusz na podstawie umowy udostępnienia środków na wspólną realizację Programu Czyste Powietrze udostępnił 142 mln zł. Środki własne Funduszu udostępnione w 2019 roku wyniosły 10 800 tys. zł., z przeznaczeniem na dotacje oraz 19 mln zł., z przeznaczeniem na pożyczki.

Mając na uwadze wyzwania związane z realizacją Programu Priorytetowego Czyste Powietrze w Funduszu na bieżąco doskonalona była organizacja pracy. W związku z ogromnym zainteresowaniem mieszkańców województwa śląskiego Programem, informacje można było uzyskać również w punktach konsultacyjnych Funduszu w Częstochowie i Bielsku-Białej oraz poprzez infolinię.

Dodatkowo w 2019 roku eksperci Funduszu prowadzili spotkania informacyjne dla mieszkańców województwa śląskiego dotyczące sposobu i warunków aplikowania o środki w Programie Czyste Powietrze.

Od 29 lipca 2019 roku Program Czyste Powietrze uległ zmianom, polegającym między innymi na tym, że umożliwiono gminom udział w procesie wdrażania Programu. Na podstawie zawartych z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej porozumień, gminy przyjmują wnioski o dofinansowanie i dokonują ich wstępnej weryfikacji. Ułatwia to dostęp potencjalnym wnioskodawcom do skorzystania z Programu oraz usprawnia proces jego wdrażania.

Eksperti Funduszu prowadzili spotkania informacyjne dla pracowników gmin na temat podstawowych zasad i warunków obowiązujących w Programie Czyste Powietrze. Gminy uzyskały również wsparcie merytoryczne poprzez specjalnie im dedykowaną infolinię.

Procedura przyjmowania, rozpatrywania i oceny wniosków pod względem formalnym i merytorycznym była na bieżąco udoskonalana, co pozwoliło podjąć w 2019 roku blisko 9 tys. decyzji, przyznając łącznie ze środków Wojewódzkiego i Narodowego Funduszu 154,9 mln zł dofinansowania.

W 2019 roku z osobami fizycznymi zawarto 5 192 umowy dotacji oraz 249 umów pożyczek na kwotę ogółem 87,8 mln zł. Po zawarciu umowy rozpoczęty został etap rozliczania zadań. W 2019 roku wypłacone z tego tytułu ponad 14 084 tys. zł, w tym ze środków Funduszu 3 061 tys. zł, Narodowego Funduszu 11 023 tys. zł.

Tabela nr 5. Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu Czyste Powietrze

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana udział Funduszu	Wielkość planowana udział Narodowego Funduszu
1	Oszczędność energii	GJ/a	28 914,6	176 251,9
2	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł energii odnawialnej	kWh/a	17 675,2	145 400,3
3	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - b-a-p	kg/a	11,2	68,4
4	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO2	kg/a	4 151 925,3	25 925 915,5
5	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - NOx	kg/a	6 840,4	42 928,7
6	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - SO2	kg/a	46 808,9	293 062,8
7	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 10	kg/a	11 963,2	75 019,3
8	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 2,5	kg/a	10 586,1	66 201,4

Tabela nr 6. Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu Czyste Powietrze

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana udział Funduszu	Wielkość planowana udział Narodowego Funduszu
1	Instalacja fotowoltaiczna	szt.	3,5	22,5
2	Instalacja fotowoltaiczna (kW)	kW	23,7	152,4
3	Instalacja ogrzewania	kpl.	224,8	1 443,2
4	Instalacja solarna	szt.	1,2	7,8
5	Kocioł elektryczny	kpl.	7,4	47,6
6	Kocioł opalany biomasą spełniający wymogi 5 klasy, wg kryteriów zawartych w normie PN EN303-5:20125:2012	kpl.	77,6	498,4
7	Kocioł opalany gazem	kpl.	326,2	2 093,8
8	Kocioł opalany olejem	kpl.	0,4	2,6
9	Kocioł opalany węglem spełniający wymogi 5 klasy i ekoprojektu	kpl.	123,2	790,8
10	Pompa ciepła	kpl.	87,6	562,4
11	Termoizolacja obiektów	kpl.	304,0	1 951,0
12	Wentylacja mechaniczna	kpl.	42,5	272,5
13	Węzeł cieplny	Szt.	1,1	6,9
14	Zlikwidowane dotychczasowe źródło ciepła	kpl.	421,8	2 707,2

2. PROGRAM PRIORYTETOWY „POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA CZĘŚĆ 2) ZMNIJSZENIE ZUŻYCIA ENERGII W BUDOWNICTWIE” I „BUDOWNICTWO ENERGOOSZCZĘDNE. CZĘŚĆ 1) ZMNIJSZENIE ZUŻYCIA ENERGII W BUDOWNICTWIE”

W 2019 roku Fundusz kontynuował na mocy zawartej z Narodowym Funduszem umowy udostępnienia środków wspólną realizację Programu „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” oraz nowego Programu „Budownictwo energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”.

Celem programów jest zmniejszenie zużycia energii, a w konsekwencji zmniejszenie emisji CO₂ w związku z działaniami poprawiającymi efektywność wykorzystywania energii w budynkach.

Beneficjentami Programów, którzy uzyskali dofinansowanie z Funduszu były kościoły, kościelne osoby prawne lub związki wyznaniowe. Dofinansowanie uzyskać można było na modernizację oświetlenia, termomodernizację, zastosowanie odnawialnych źródeł energii (OZE) i systemów zarządzania energią w obiektach sakralnych wraz z obiektami towarzyszącymi i innych przeznaczonych na potrzeby kultury, kultu religijnego, oświaty, opieki, wychowania, nauki.

Zgodnie z umową, Narodowy Fundusz zadeklarował udostępnienie środków na udzielenie dotacji do kwoty 34 172 tys. zł, natomiast Fundusz zobowiązał się przeznaczyć środki do kwoty 8 600 tys. zł.

W ramach Programu „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” Narodowy Fundusz w 2018 roku przekazał do Funduszu 43 wnioski beneficjentów, które pozyskał w ramach prowadzonego naboru.

Zastosowanie nowego Programu było możliwe dla wniosków uczestniczących w Programie „Poprawa jakości powietrza Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”, dla których ocena nie została zakończona, pod warunkiem wyrażenia przez Beneficjentów zgody na jego zmianę.

W przyjętym Programie w stosunku do Programu „Poprawa jakości powietrza Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” zmianie uległy „Kryteria jakościowe dopuszczające”, które z jednej strony wydłużyły maksymalny prosty czas zwrotu inwestycji, a z drugiej strony dodały kryterium jednostkowego kosztu osiągnięcia efektu ekologicznego oraz dodatkowe warunki zastosowania OZE lub systemu zarządzania.

W 2019 roku udzielono dofinansowania dla 34 wniosków (część Beneficjentów zrezygnowała z dofinansowania), wypłacono dotacje ze środków Narodowego Funduszu w wysokości 10 901 tys. zł, dotacje ze środków Funduszu w wysokości 2 664 tys. zł oraz 267 tys. zł środków pożyczkowych Funduszu.

Tabela nr 7. Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” oraz nowego Programu „Budownictwo energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”.

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana udział Funduszu	Wielkość planowana udział Narodowego Funduszu
1	Oszczędność energii	GJ/a	2 659	10 636
2	Oszczędność energii elektrycznej	kWh/a	7 520	30 082
3	Produkcja energii cieplnej z instalacji solarnej	GJ/a	3	13
4	Produkcja energii cieplnej z pomp ciepła	GJ/a	306	1 226
5	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł energii odnawialnej	kWh/a	102 699	410 796
6	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - b-a-p	kg/a	2	8
7	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO	kg/a	7 312	29 247
8	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO ₂	kg/a	692 259	2 769 035
9	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - NO _x	kg/a	652	2 608
10	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - SO ₂	kg/a	2 388	9 553
11	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych	kg/a	3 716	14 864

Tabela nr 8. Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” oraz nowego Programu „Budownictwo energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana udział Funduszu	Wielkość planowana udział Narodowego Funduszu
1	Dokumentacja powykonawcza	kpl.	3,6	10,4
2	Dokumentacja przygotowawcza	kpl.	4,8	23,2
3	Instalacja c.w.u.	kpl.	1,4	5,6
4	Instalacja fotowoltaiczna (kW)	kW	112,5	449,9
5	Instalacja ogrzewania	kpl.	5,8	23,2
6	Instalacja oświetlenia wewnętrznego	kpl.	0,6	2,4
7	Kolektory słoneczne	m ²	2,0	8,0
8	Osuszone przegrody	kpl.	0,2	0,8
9	Oświetlenie energooszczędne	kpl.	1,0	4,0
10	Pompa ciepła	kpl.	3,4	13,6
11	System zarządzania energią	kpl.	1,4	5,6
12	Termoizolacja obiektów	kpl.	7,6	30,4
13	Wentylacja mechaniczna	kpl.	1,2	4,8
14	Zlikwidowane dotychczasowe źródło ciepła	kpl.	0,2	0,8
15	Źródło ciepła opalane gazem	kpl.	2,0	8,0
16	Źródło ciepła zasilane energią elektryczną	szt.	0,2	0,8

3. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA SŁUŻB RATOWNICZYCH

W dniu 09.05.2019 roku Fundusz zawarł z Narodowym Funduszem umowę udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielenie dotacji i wspólnej realizacji Programu „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych”.

Program, przygotowany został przez Narodowy Fundusz w odpowiedzi na Porozumienie w sprawie współdziałania w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska, zawarte w 2015 roku pomiędzy Ministrem Środowiska a Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Beneficjentami środków w tym Programie było Śląskie Wodne Pogotowie Ratunkowe i 50 jednostek ochotniczych straży pożarnych znajdujących się na Liście zaakceptowanej przez Ministra Środowiska w ramach porozumienia Ministrów: Spraw Wewnętrznych oraz Środowiska z dnia 30.10.2015 roku w sprawie współdziałania w zakresie zwalczania zagrożeń dla środowiska. W ramach Programu zakupiony został przez ochotnicze straże pożarne specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń między innymi zakupiono samochody ratowniczo-gaśnicze.

Dofinansowanie jest realizowane w formie dotacji w wysokości do 50% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia. W 2019 roku udzielono dofinansowania dla 51 wniosków, a jego wysokość wyniosła 9 931 tys. zł, w tym: ze środków Funduszu – 2 615 tys. zł, a Narodowego Funduszu – 7 316 tys. zł.

Program przewidziany jest do realizacji w latach 2018-2021.

Zgodnie z umową udostępnienia środków efekty rzeczowe i ekologiczne ewidencjonowane są przez Fundusz proporcjonalnie do zaangażowanych środków.

Tabela nr 9. Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana udział Funduszu	Wielkość planowana udział Narodowego Funduszu
1	Liczba osób objętych ochroną przed zagrożeniami	l.os	118 932	178 796
2	Powierzchnia terenów objętych ochroną inną niż przeciwpowodziowa	ha		450

Tabela nr 10. Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana udział Funduszu	Wielkość planowana udział Narodowego Funduszu
1	Liczba zakupionych lekkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	2,96	4,04
2	Liczba zakupionych średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	12,63	28,37
3	Liczba zakupionych ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	0,89	1,11
4	Zakup ratowniczej łodzi hybrydowej	szt.	0	1
5	Zakup pojazdów specjalistycznych	szt.	0	1
6	Zakup indywidualnego wyposażenia strażaka	kpl.	0	1

4. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM REGENERACJI ŚRODOWISKOWEJ GLEB POPRZEC ICH WAPNOWANIE

W dniu 02.08.2019 roku Fundusz zawarł z Narodowym Funduszem umowę udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielanie dotacji i wspólnej realizacji Programu „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”. Celem programu jest wsparcie działań regeneracyjnych gleb zakwaszonych w wyniku oddziaływania czynników antropogenicznych. Beneficjentami środków w tym Programie są posiadacze użytków rolnych, zlokalizowanych na terenie województwa śląskiego, o pH gleby poniżej lub równej 5,5 i powierzchni nie przekraczającej 75 ha. W ramach Programu zakupione zostały wapna nawozowe i środki wapnujące, z wyłączeniem kosztów transportu i rozsiewania. Dofinansowanie będzie realizowane w formie dotacji w wysokości uzależnionej od powierzchni użytków rolnych dla danego gospodarstwa.

Mając na uwadze nowe wyzwania związane z realizacją Programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie w Funduszu na bieżąco doskonalona była organizacja pracy. Rozbudowany został Zintegrowany System Informatyczny Funduszu, dostarczona i wdrożona moduł „Wapnowanie”, umożliwiający beneficjentom wypełnianie stosownego wniosku, opartego na aktywnym formularzu, minimalizującym możliwość popełnienia błędu, który po decyzji stawał się będzie umową. Pozwoliło to przyjąć do Funduszu ponad 300 wniosków o łącznej wnioskowanej kwocie dofinansowania w wysokości 1 076 tys. zł. Ze względu na przekroczenie w listopadzie 2019 roku limitu krajowego pomocy de minimis, którą gospodarstwa rolne w Polsce mogą otrzymać ze środków budżetu

krajowego, budżetu jednostek samorządu terytorialnego w okresie trzech lat podatkowych, środki pomocowe mogą być przyznane dopiero w 2020 roku.

5. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM FINANSOWANIA USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

W dniu 04.07.2019 roku Fundusz zawarł z Narodowym Funduszem umowę udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielanie dotacji i wspólnej realizacji Programu „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest”. Celem programu jest wzrost ilości unieszkodliwionych oraz zabezpieczonych odpadów zawierających azbest. Program skierowany jest do jednostek samorządu terytorialnego. W jego ramach realizowane są przedsięwzięcia w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwienia lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest, zgodne z gminnymi programami usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest oraz przedsięwzięcia w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwienia lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest na obszarach dotkniętych klęską żywiołową lub dotkniętych zdarzeniami noszącymi znamiona klęski żywiołowej. W 2019 roku w ramach Programu Narodowego Funduszu brak było możliwości współfinansowania zadań ze środków Funduszu, z uwagi na ogłoszony nabór wniosków dotyczących usuwania wyrobów zawierających azbest przed dniem zawarcia umowy z Narodowy Funduszem. Wspólne finansowanie zadań w ramach umowy udostępnienia środków nastąpi dla wniosków złożonych w naborze na rok 2020.

Dofinansowanie będzie realizowane w formie dotacji w wysokości uzależnionej od wartości wskaźnika dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca dla poszczególnych gmin. Na 2020 rok kwota alokacji do dofinansowania została zaplanowana ze środków Narodowego Funduszu w wysokości 1 250 tys. zł. Program przewidziany jest do realizacji w latach 2019-2023.

6. OGÓLNOPOLSKI PROGRAM GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ POZA GRANICAMI AGLOMERACJI UJĘTYCH W KRAJOWYM PROGRAMIE OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH

W dniu 14.01.2020 roku Fundusz zawarł z Narodowym Funduszem umowę udostępnienia środków z przeznaczeniem na udzielenie pożyczki i wspólnej realizacji Programu gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych.

Celem programu jest poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji umieszczonych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Beneficjentami środków w tym Programie będą jednostki samorządu terytorialnego i ich związki lub podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Wsparciem finansowym objęte zostanie zaopatrzenie w wodę i/lub zagospodarowanie ścieków na obszarach poza aglomeracjami ujętymi w KPOŚK. Finansowaniem objęte zostaną również podłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej tylko dla gospodarstw domowych (w tym również zarządzanych przez wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe), gospodarstw agroturystycznych, obiektów użyteczności publicznej. Dofinansowanie będzie realizowane w formie pożyczki z możliwością częściowego umorzenia w wysokości uzależnionej od wartości wskaźnika dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca dla poszczególnych gmin. Program przewidziany jest do realizacji w latach 2019-2023. W ramach programu w 2019 roku złożono wnioski o łącznej wnioskowanej kwocie dofinansowania w wysokości 4 502 tys. zł.

VI. GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI FINANSOWYMI FUNDUSZU W 2019 ROKU

Fundusz gospodarował środkami finansowymi zgodnie z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska z uwzględnieniem wymogów ustawy o rachunkowości i Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Udzielenie dofinansowania ze środków Funduszu poprzedzała ocena zgodności z Zasadami, analiza wielkości planowanego efektu ekologicznego i kosztu jego uzyskania oraz ocena zabezpieczenia udzielanych pożyczek. Wypłata środków następowała w formie refundacji zweryfikowanych wydatków lub zaliczkowo w ratach, z uwzględnieniem zasady wypłaty kolejnych rat dopiero po zaakceptowaniu przez Fundusz rozliczenia kwot uprzednio wypłaconych. Prowadzone były kontrole realizacji rzeczowej i finansowej zadania u beneficjenta.

Fundusz prowadzi księgi rachunkowe w oparciu o przepisy ustawy o rachunkowości. Sprawozdanie finansowe Funduszu za 2019 rok zostało poddane badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta wpisanego na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych. Wyboru rewidenta Firmę KPW Audytor Sp. z o.o. w Łodzi, dokonała Rada Nadzorcza w ramach przeprowadzonego postępowania obejmującego wykonanie badania sprawozdań finansowych za lata 2017-2018 i przedłużenia umowy na kolejne 2 lata 2019-2020. W przedstawionej opinii Rewident potwierdził, że zbadane sprawozdanie zostało sporządzone zgodnie z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych oraz rzetelnie i jasno przedstawia sytuację majątkową i finansową Funduszu.

1. BILANS

Suma bilansowa na koniec 2019 roku wyniosła 1 303 513 tys. zł i jest niższa w stosunku do poprzedniego roku o ponad 32 777 tys. zł. Po stronie aktywów na zanotowaną zmianę złożył się spadek środków pieniężnych (-34 190 tys. zł). Należności z tytułu udzielonych pożyczek których wartość na dzień bilansowy wynosiła 977 320 tys. zł stanowiły największy składnik aktywów Funduszu (75%).

Po stronie pasywów zanotowano spadek kapitału (funduszu) własnego w kwocie 34 009 tys. zł odpowiadający odnotowanemu wynikowi finansowemu.

Udział kapitału (funduszu) własnego w finansowaniu majątku w 2019 roku przekracza 98%.

Tabela nr 11. Wybrane pozycje bilansu

[w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Za rok 2018	Za rok 2019
I.	AKTYWA, z tego:	1 336 290	1 303 513
1.	Rzeczowe aktywa trwałe	6 300	6 300
2.	Należności długoterminowe	756 866	769 484
3.	Inwestycje długoterminowe	15 139	15 139
4.	Należności krótkoterminowe	226 684	215 446
5.	Inwestycje krótkoterminowe	331 162	296 972
II.	PASYWA, z tego:	1 336 290	1 303 513
1.	Kapitał (fundusz) własny, z tego:	1 311 920	1 277 911
1.1.	Kapitał (fundusz) podstawowy	1 256 487	1 256 487

2. RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

W roku 2019 statutowe przychody Funduszu, uzyskiwane na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska, wyniosły 56 564 tys. zł i były niższe od uzyskanych w roku poprzednim o 49 858 tys. zł odpowiednio do zmian ustawowych regulacji. W kolejnych latach należy się spodziewać utrzymania obecnego poziomu.

Wydatki bezzwrotne zrealizowane przez Fundusz w 2019 roku, związane z dofinansowaniem ochrony środowiska i gospodarki wodnej, stanowiące koszt w rozumieniu rachunku wyników, wyniosły 110 024 tys. zł. W tej kwocie mieszczą się udzielone dotacje i dopłaty do oprocentowania kredytów, umorzenia udzielonych pożyczek, a także wypłacone nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i przekazane gminom utracone dochody z tytułu podatku od nieruchomości (w wyniku ulg w związku z prowadzoną gospodarką wodną). Poziom finansowania bezzwrotnego był niższy od zrealizowanego w roku 2018 (146 976 tys. zł), który był wyraźnie wyższy od przeciętnego realizowanego w poprzednich latach (103 mln zł).

W okresie sprawozdawczym koszty działalności organów i biur Funduszu wyniosły 23 425 tys. zł co oznacza 20% wzrost w stosunku do roku poprzedniego. Wzrost ten został odnotowany w zakresie kosztów zużycia materiałów i energii, zakupu usług obcych a przede wszystkim kosztów wynagrodzeń i był związany z obsługą programu Czyste Powietrze. Zarząd przykładął dużą wagę do efektywności wykorzystania posiadanych zasobów, uzasadnienia i celowości ponoszonych kosztów działalności. W szczególności temu celowi służą procedury udzielania zamówień publicznych i kontroli zarządczej. Prowadzona jest ocena ogólnego poziomu ponoszonych kosztów, w odniesieniu do zakresu i skali prowadzonej działalności. Odnotowany wzrost kosztów działalności miał pełne pokrycie we wzroście skali prowadzonej działalności. Omawiając koszty działalności Funduszu należy zauważyć, za zapisem zawartym w Strategii, że koszty te miały pełne pokrycie w przychodach finansowych jakie Fundusz uzyskuje w wyniku prowadzonej działalności.

Przychody finansowe stanowiły istotną pozycję rachunku wyników. W 2019 roku, z tytułu odsetek od udzielonych pożyczek uzyskano kwotę 29 786 tys. zł co oznacza 8,76 % spadek w relacji do roku poprzedniego.

W 2019 roku Fundusz odnotował stratę w kwocie 34 009 tys. zł. O ile wynik finansowy poprzedniego roku został określony przez ponadprzeciętną kwotę udzielonego dofinansowania bezzwrotnego to na wynik roku sprawozdawczego największy wpływ miał spadek przychodów statutowych. Fundusz w najbliższych latach będzie musiał się dostosować do istotnego spadku przychodów z tytułu opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska. Docelowo zmniejszy to możliwości finansowania dotacyjnego, które jest też związane z finansowaniem zwrotnym poprzez poziom preferencji udzielanego finansowania. Przekłada się to na brak uzasadnienia dla dalszego wzrostu stanu Funduszu (kapitału własnego).

Zarząd Funduszu zwrócił się do Rady Nadzorczej o pokrycie straty powstałej za 2019 rok oraz nierozliczonego wyniku lat minionych w łącznej kwocie 34 009 017,70 zł z funduszu rezerwowego, który obecnie wynosi 55 117 413,82 zł.

Tabela nr 12. Wybrane pozycje rachunku zysków i strat

[w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Za rok 2018	Za rok 2019
1.	Przychody	109 954	63 148
2.	w tym opłaty i kary ekologiczne	106 422	56 564
3.	Koszty	166 477	133 449
4.	w tym wydatki związane z dofinansowaniem ochrony środowiska	146 976	110 024
5.	koszty funkcjonowania organów i biura	19 501	23 425
6.	Zysk (Strata)	-56 523	-70 301
7.	Pozostałe przychody operacyjne	2 440	1 980
8.	w tym dotacja w ramach pomocy technicznej POIiŚ	1 628	1 352
9.	Pozostałe koszty operacyjne	138	390
10.	Zysk (Strata) z działalności operacyjnej	-54 221	-68 712
11.	Przychody finansowe	37 567	34 847
12.	w tym odsetki	37 567	34 847
13.	Koszty finansowe	4 790	144
14.	w tym: aktualizacja wartości aktywów finansowych	4 516	0
15.	odsetki	274	144
16.	Zysk (Strata) z działalności gospodarczej	-21 443	-34 009
17.	Zysk (Strata) brutto = netto	-21 443	-34 009

VII. STRUKTURA FINANSOWANIA ZADAŃ

1. STRUKTURA WPŁYWÓW I WYDATKÓW

W strukturze wpływów środków finansowych od szeregu lat znaczące pozycje stanowią wpływy z tytułu:

- zwrotów rat pożyczek i kredytów,
- opłat za korzystanie ze środowiska,
- odsetek od pożyczek i lokowania środków pieniężnych na rachunkach bankowych.

Rys. 4. Wpływy Funduszu w 2019 roku

[w tys. zł]

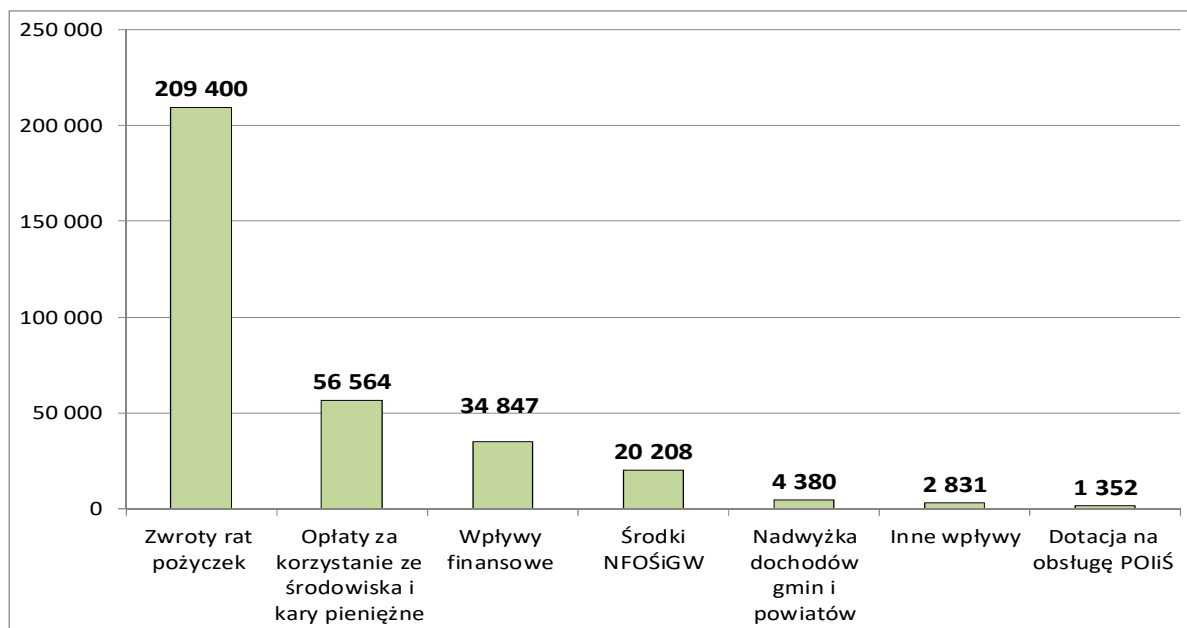
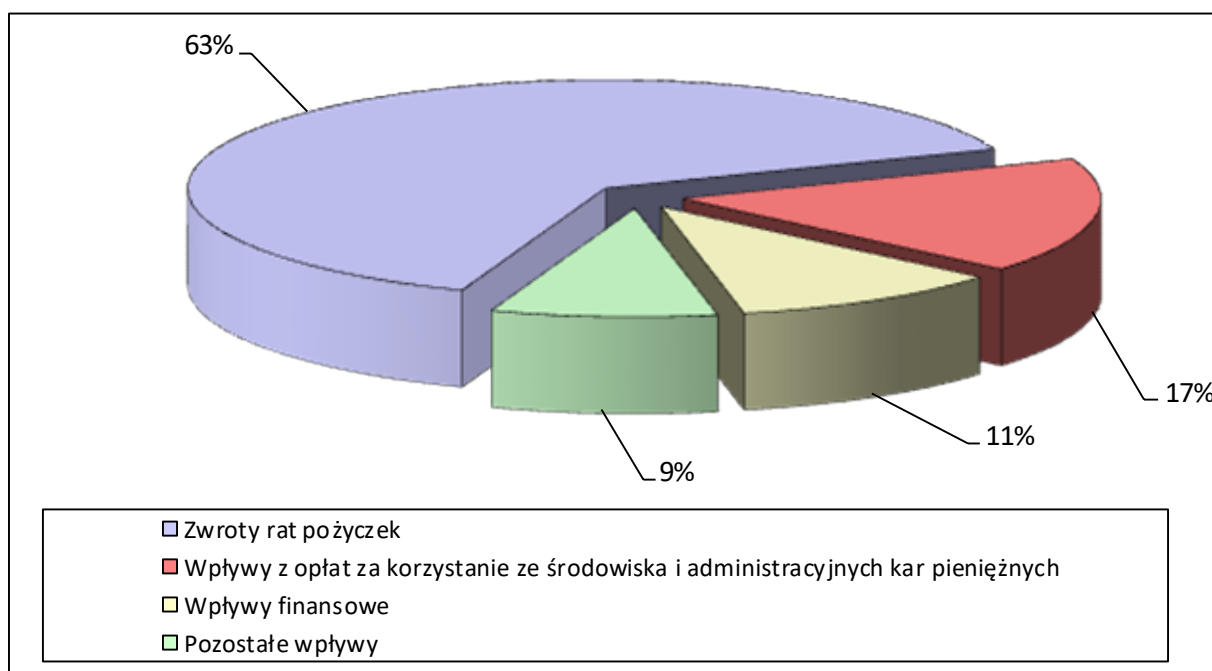

Tabela nr 13. Struktura wpływów Funduszu w latach 2017-2019

[w tys. zł]

Lp.	Wpływy	2017	2018	2019
1.	Wpływy z opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych	105 625	106 422	56 564
2.	Nadwyżka dochodów gmin i powiatów	1 256	1 740	4 380
3.	Zwroty rat pożyczek	231 460	295 421	209 400
4.	Wpływy finansowe	40 841	37 567	34 847
5.	Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa (dotacja na obsługę POliŚ)	1 975	1 628	1 352
6.	Inne (zwroty z rozliczeń dotacji i umorzeń, pozostałe przychody operacyjne)	1 627	2 604	2 831
7.	Wpływ środków z Narodowego Funduszu w ramach Programu Czyste Powietrze	0	0	20 208
Razem		382 784	445 382	329 582

Rys. 5. Struktura wpływów Funduszu w 2019 roku

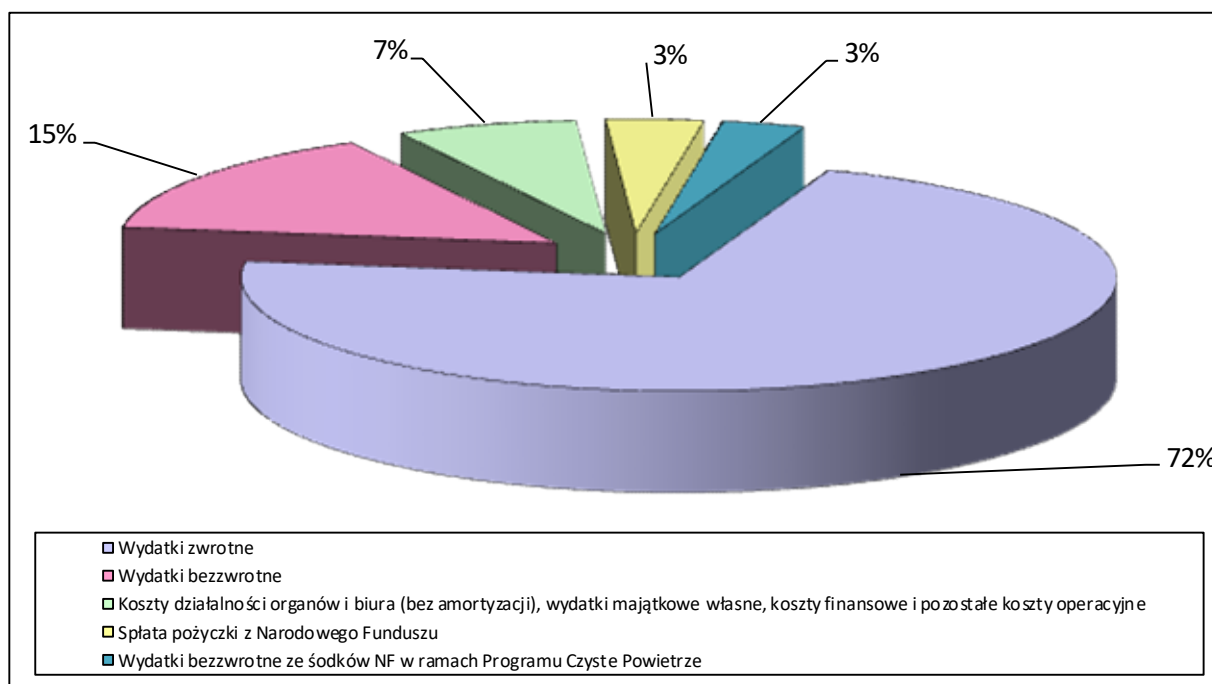
Wydatki Funduszu w roku 2019 wyniosły 360 378 tys. zł, w tym w formie dotacji i dopłat do oprocentowania kredytów – 42 188 tys. zł, środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym – 11 378 tys. zł oraz pożyczek i kredytów – 258 328 tys. zł. W 2019 roku kontynuowana była spłata zaciągniętej w Narodowym Funduszu pożyczki. Wysokość spłaconej pożyczki wyniosła 12 960 tys. zł. Pozostałe wydatki w wysokości 24 501 tys. zł to: nagrody, koszty działalności organów i biura, wydatki majątkowe własne, koszty finansowe oraz pozostałe koszty operacyjne. Z udostępnionych przez Narodowy Fundusz środków w ramach Programu Czyste Powietrze wypłacono osobom fizycznym 11 023 tys. zł dotacji. Struktura wydatków przedstawiona została w Tabeli nr 14.

Tabela nr 14. Struktura wydatków Funduszu w latach 2017-2019

[w tys. zł]

Lp.	Wydatki	2017	2018	2019
1.	Wydatki bezwrotne (dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych, przekazanie środków pjb, nagrody)	56 148	77 336	54 071
2.	Wydatki zwrotne (pożyczki)	257 308	252 323	258 328
3.	Koszty działalności organów i biura (bez amortyzacji), wydatki majątkowe własne, koszty finansowe i pozostałe koszty operacyjne	18 893	19 945	23 996
4.	Spłata pożyczki z NFOŚiGW	12 960	12 960	12 960
5.	Wydatki środków Narodowego Funduszu w ramach Programu Czyste Powietrze	0	0	11 023
Razem		345 309	362 564	360 378

Rys. 6. Struktura wydatków Funduszu w 2019 roku

2. POMOC FINANSOWA FUNDUSZU

W 2019 roku wysokość udzielonej pomocy finansowej Funduszu na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska (w tym umorzenia pożyczek) wyniosła 368 352 tys. zł.

Udział procentowy kosztów działalności organów i biura do udzielonej w 2019 roku pomocy wynosi 6,36 %, a udział procentowy kosztów działalności skorygowanych o koszty obsługi POLiŚ do udzielonej pomocy ogółem wynosi 5,83 %. Biorąc pod uwagę także wypłacone w 2019 roku środki udostępnione przez Narodowy Fundusz (29 241 tys. zł) oraz wydatkowanie w ramach POLiŚ (57 523 tys. zł) wskaźniki te kształtują się odpowiednio na poziomie 5,15% oraz 4,72%.

Pomoc finansowa Funduszu w kwotach bezwzględnych była największa w stosunku do inwestycji związanych z ochroną atmosfery i ochroną wód, adaptacją do zmian klimatu i gospodarką wodną, a w dalszej kolejności z gospodarką odpadami i ochroną powierzchni ziemi, a także z zapobieganiem poważnym awariom. Znaczna część pomocy aktywizowała również edukację ekologiczną, profilaktykę zdrowotną, różnorodność biologiczną oraz zarządzanie środowiskowe w regionie.

Podobnie jak w latach ubiegłych, najwyższą pomoc w wysokości 223 074 tys. zł udzielono na zadania z zakresu ochrony atmosfery (60,6 % udzielonej przez Fundusz pomocy). W zakresie ochrony atmosfery dofinansowywano zadania, które miały na celu:

- zmniejszanie emisji pyłowo-gazowej, w tym tzw. „niskiej emisji”, zwiększenie efektywności energetycznej wytwarzania, przesyłu lub użytkowania energii,
- wspieranie odnawialnych lub alternatywnych źródeł energii,
- wspieranie budownictwa niskoenergetycznego.

W 2019 roku Fundusz wspierał działania polegające na wdrażaniu projektów z zakresu ograniczenia niskiej emisji realizowanych przez Gminy na rzecz swoich mieszkańców oraz zadania realizowane przez jednostki sektora finansów publicznych w obiektach użyteczności publicznej oraz przez pozostałe jednostki w obiektach użyteczności publicznej wpisanych do rejestru zabytków.

W 2019 roku na mocy podpisanych z Narodowym Funduszem porozumień dotyczących poprawy jakości powietrza Fundusz dofinansowywał ze swoich środków realizację:

- programu priorytetowego „Czyste Powietrze”, który ma na celu poprawę efektywności energetycznej istniejących zasobów mieszkalnych budownictwa jednorodzinnego poprzez gruntowną termomodernizację i wymianę palenisk – źródeł ciepła,
- programu priorytetowego „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” oraz nowego Programu „Budownictwo energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”.

Na zadania z zakresu ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarkę wodną wydatkowano ogółem 98 022 tys. zł (26,6% pomocy udzielonej przez Fundusz), z przeznaczeniem przede wszystkim na budowę i modernizację oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji, a także instalacje przydomowych oczyszczalni ścieków, inwestycje związane z zaopatrzeniem ludności w wodę pitną oraz budowę i modernizację urządzeń ochrony przeciwpowodziowej.

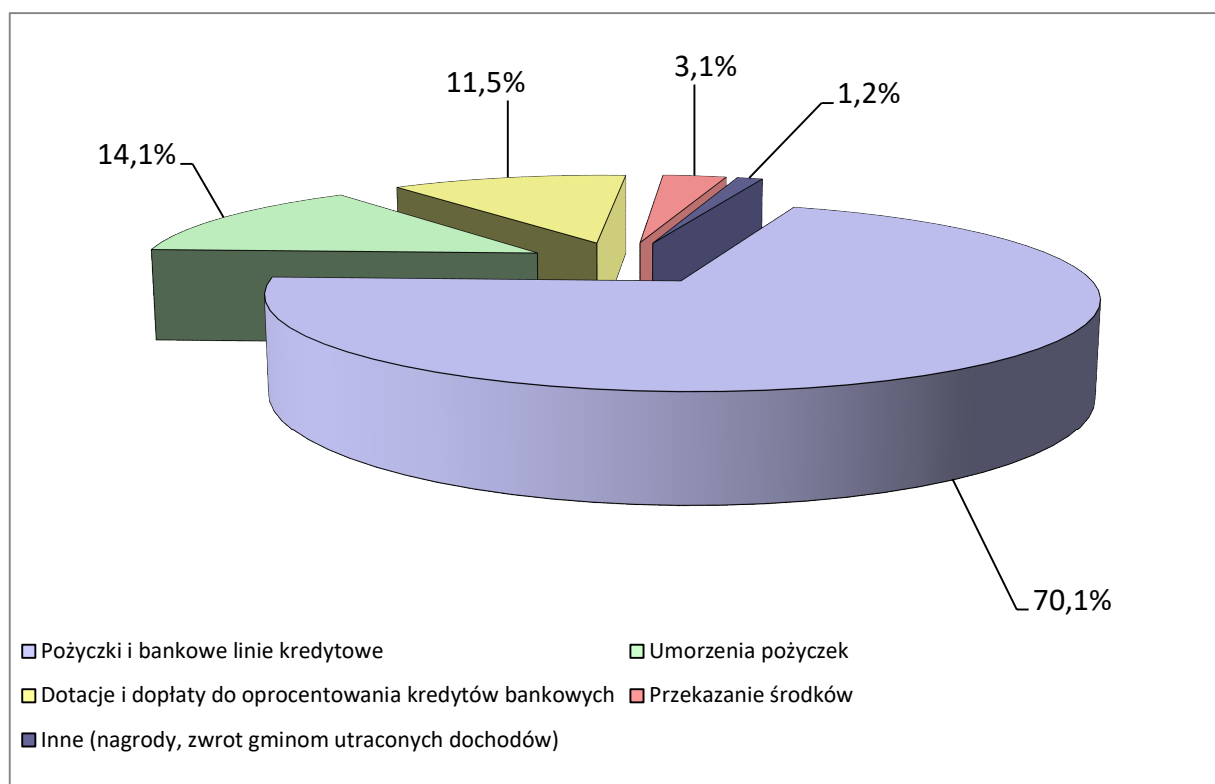
Na zadania z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi wypłacono 15 897 tys. zł, (4,3% kwoty udzielonej pomocy). Środki Funduszu wykorzystane zostały głównie na ograniczenie obciążenia środowiska odpadami, zapewnienie bezpiecznego dla środowiska składowania odpadów, rewitalizację terenów przemysłowych i zdegradowanych, ochronę gleb użytkowanych rolniczo oraz działania w zakresie rolnictwa ekologicznego. Fundusz kontynuował także finansowanie zadań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, w tym również realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Na zadania związane z edukacją ekologiczną wypłacono 5 553 tys. zł (1,5% kwoty udzielonej pomocy) dofinansowując między innymi wspomaganie edukacji ekologicznej prowadzonej w wyższych szkołach województwa śląskiego, edukację ludzi dorosłych, propagowanie działań proekologicznych, podnoszenie powszechnej świadomości ekologicznej i udostępnianie społeczeństwu informacji o ochronie środowiska.

Na zadania związane z zapobieganiem poważnym awariom wydatkowano 13 305 tys. zł (3,6% kwoty udzielonej pomocy), dofinansowując zadania realizowane przez Ochotniczą i Państwową Straż Pożarną. Fundusz udzielił dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu i własnych na zadania w ramach ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych, którego celem było wsparcie przeznaczone dla ochotniczych straży pożarnych w zakresie zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń. Zakupiono samochody ratowniczo-gaśnicze, a także środki pianotwórcze, gaśnicze, sprzęt sygnalizacyjny oraz środki ochrony indywidualnej dla strażaków.

Pozostałe kierunki wydatkowania środków stanowiły: profilaktyka zdrowotna, różnorodność biologiczna, opracowania i ekspertyzy oraz monitoring środowiska. Wydatkowano kwotę 5 777 tys. zł, a udział dofinansowania w ramach tych dziedzin wyniósł 1,6% kwoty pomocy udzielonej przez Fundusz w 2019 roku.

Pozostały udział w wysokości 1,8% udzielonej w 2019 roku przez Fundusz pomocy obejmował częściowe umorzenia pożyczek bez warunku przeznaczenia umorzonej kwoty na nowe zadanie ekologiczne, środki na nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz inne wydatki (rezerwa na zobowiązania z tytułu zwrotu gminom utraconych dochodów).

Rys. 7. Formy pomocy finansowej udzielonej przez Fundusz w 2019 roku

Z pomocy Funduszu korzystały samorządy i jednostki organizacyjne o charakterze publicznym, przedsiębiorcy (w tym komunalni), a także osoby fizyczne. W roku 2019 wydatki Funduszu w ponad 47% dotyczyły jednostek sektora finansów publicznych. Podział wypłat środków Funduszu w 2019 roku ze względu na kategorie beneficjentów przedstawia się następująco:

• jednostki samorządu terytorialnego	161 130 tys. zł
• spółdzielnie	103 081 tys. zł
• przedsiębiorcy publiczni	35 854 tys. zł
• przedsiębiorcy prywatni	26 119 tys. zł
• inne (m.in.: fundacje, stowarzyszenia, kościoły, instytuty badawcze)	19 154 tys. zł
• pozostałe podmioty publiczne	14 637 tys. zł
• osoby fizyczne	8 377 tys. zł

W ramach udzielonej pomocy finansowej w 2019 roku Fundusz przekazał dofinansowanie dla Województwa Śląskiego i spółek prawa handlowego, w których posiada akcje oraz podmiotów podległych Marszałkowi Województwa Śląskiego w łącznej wysokości 5 013 tys. zł. Głównymi beneficjentami pomocy byli: Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A., Województwo Śląskie, oraz Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku im. Gen. J. Ziętka w Chorzowie. Największe wsparcie finansowe skierowane zostało na realizację zadań z zakresu gospodarki wodnej.

Tabela nr 15. Pomoc udzielona na dofinansowanie zadań w 2019 roku

[w tys. zł]

Lp.	Wyszczególnienie	Udzielona pomoc						
		Dotacje	Przekazanie środków	Pożyczki	Umorzenia	Dopłaty do oprocent. kredytów	Bankowe linie kredytowe	Ogółem (3+4+5+6+7+8)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I.	Kierunki finansowania	42 182	11 378	253 897	49 734	6	4 431	361 628
1	Ochrona atmosfery	17 513	1 895	161 843	37 432	1	4 390	223 074
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	6 148	42	9 680	27	0	0	15 897
3	Różnorodność biologiczna	2 086	493	0	0	0	0	2 579
4	Edukacja ekologiczna	5 553	0	0	0	0	0	5 553
5	Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna	3 595	0	82 234	12 147	5	41	98 022
5.1	Ochrona wód	676	0	66 855	6 101	0	41	73 673
5.2	Gospodarka wodna	2 919	0	15 379	6 046	5	0	24 349
6	Zapobieganie poważnym awariom	4 295	8 742	140	128	0	0	13 305
7	Zarządzanie środowiskowe w regionie	808	206	0	0	0	0	1 014
7.1	Opracowania i ekspertyzy	803	131	0	0	0	0	934
7.2	Monitoring środowiska	5	75	0	0	0	0	80
8	Profilaktyka zdrowotna	2 184	0	0	0	0	0	2 184
II.	Pozostałe (umowy umorzenia bez przeznaczenia)	0	0	0	2 132	0	0	2 132
III.	Nagrody za działalność							505
IV.	Zwroty gminom utraconych dochodów							4 087
	Ogółem (I+II+III+IV)	42 182	11 378	253 897	51 866	6	4 431	368 352

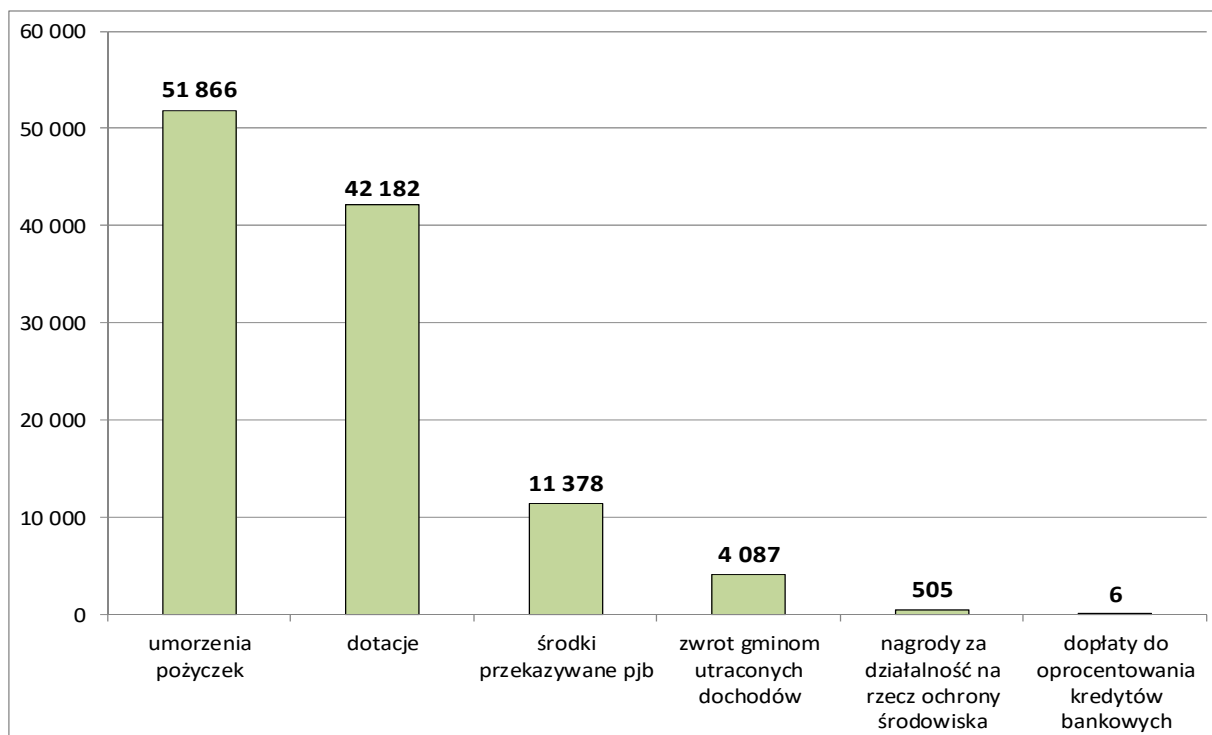
3. FORMY FINANSOWANIA

3.1. FINANSOWANIE BEZZWROTNE

Finansowanie bezzwrotne obejmowało: częściowe umorzenia pożyczek, dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych, środki przekazywane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa, nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska oraz zwrot gminom utraconych dochodów. łączna wartość pomocy bezzwrotnej udzielonej w 2019 roku przez Fundusz wyniosła 110 024 tys. zł.

Rys. 8. Finansowanie bezwrotne w 2019 roku

[w tys. zł]

3.1.1. Dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i przekazanie środków

W 2019 roku wypłacono środki finansowe w formie dotacji (łącznie z dopłatami do oprocentowania kredytów) oraz w ramach przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym w wysokości 53 566 tys. zł.

Dotacji na cele inwestycyjne wypłacono 31 711 tys. zł. Najwyższy poziom wydatków miał miejsce w odniesieniu do zadań z zakresu ochrony atmosfery oraz gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi. Wypłacone w 2019 roku dotacje obejmowały także środki przeznaczone na realizację Programu Czyste Powietrze skierowanego dla osób fizycznych.

W ramach dotacji inwestycyjnych w 2019 roku wypłacane były także środki stanowiące uzupełnienie linii kredytowych obsługiwanych przez Bank Ochrony Środowiska S.A. i Krakowski Bank Spółdzielczy. Z tego tytułu osoby fizyczne i wspólnoty mieszkaniowe uzyskały na realizację zadań związanych z wymianą źródła ciepła, termomodernizacją budynków mieszkalnych oraz budową przydomowych oczyszczalni ścieków dotacje w wysokości 886 tys. zł

W formie dotacji na cele bieżące wypłacono 10 471 tys. zł. W tym zakresie dofinansowanie w 2019 roku objęło wydatki na: edukację ekologiczną, profilaktykę zdrowotną dzieci, różnorodność biologiczną, opracowania i ekspertyzy oraz gospodarkę odpadami i ochronę powierzchni ziemi.

W 2019 roku kontynuowane były również dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych. W całej strukturze finansowania Funduszu ta forma pomocy stanowi jednak marginalne znaczenie. Środki przekazywane były na podstawie umów kredytowych, które zostały zawarte przez wnioskodawców z bankami w latach wcześniejszych. Razem wysokość dopłat Funduszu do oprocentowania kredytów bankowych w 2019 roku wyniosła 6 tys. zł.

W ramach środków przekazywanych państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa w 2019 roku wypłacono kwotę 11 378 tys. zł, w głównej mierze z przeznaczeniem na doposażenie w sprzęt do likwidacji zagrożeń ekologicznych jednostek

Państwowej Straży Pożarnej województwa śląskiego, a także zakup i montaż instalacji paneli fotowoltaicznych w jej obiektach, zadania realizowane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska z zakresu różnorodności biologicznej oraz opracowań i ekspertyz, zakup samochodów z napędem hybrydowym dla potrzeb Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach.

Wysokość wypłaconych środków w podziale na kierunki finansowania w latach 2017–2019 przedstawiono w Tabeli nr 16.

Tabela nr 16. Dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych oraz przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym [w tys. zł]

Lp.	Kierunki finansowania	2017	2018	2019
1	Ochrona atmosfery	18 178	32 671	19 409
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	4 130	9 372	6 190
3	Różnorodność biologiczna	2 617	2 436	2 579
4	Edukacja ekologiczna	5 994	7 370	5 553
5	Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna	6 705	8 694	3 600
6	Zapobieganie poważnym awariom	7 958	6 440	13 037
7	Opracowania i ekspertyzy	1 378	1 963	934
8	Monitoring środowiska	2 921	3 486	80
9	Profilaktyka zdrowotna	5 851	4 535	2 184
	Razem	55 732	76 967	53 566

3.1.2. Umorzenia udzielonych pożyczek

W 2019 roku kwota umorzeń od udzielonych pożyczek wyniosła 51 866 tys. zł. Rada Nadzorcza w 2019 roku rozpatrzyła 188 wniosków o umorzenie tj: 185 pozytywnie, 3 negatywnie.

Podstawowym warunkiem umorzenia części pożyczki było terminowe zakończenie i rozliczenie realizacji zadania, osiągnięcie określonego umową efektu ekologicznego i rzeczowego oraz spłata co najmniej 50% pożyczki. Pożyczkobiorca zobowiązany był także do wywiązania się z: obowiązku wnoszenia opłat i kar przewidzianych w ustawie Prawo ochrony środowiska oraz zobowiązań na rzecz Funduszu.

Przy rozpatrywaniu wniosków o częściowe umorzenie pożyczek brane były pod uwagę Zasady obowiązujące w Funduszu w dniu złożenia wniosku o umorzenie. Na wysokość umorzenia miały wpływ m.in: zmniejszenie wymiaru planowanych do osiągnięcia efektów, wydłużenie terminów realizacji zadań, terminowość regulowania zobowiązań na rzecz Funduszu.

3.1.3. Nagrody za działalność

Fundusz przyznaje nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej, w oparciu o ustawę Prawo ochrony środowiska.

Nagrody w 2019 roku były przyznawane przez Fundusz z okazji Dnia Ziemi tzw. „Zielone czeki” oraz w konkursie „ZIELONA PRACOWNIA_PROJEKT”,

łącznie w 2019 roku na nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska wypłacono 505 tys. zł.

3.1.4. Zwrot gminom utraconych dochodów

Z uwagi na toczące się postępowania administracyjno-sądowe przeciwko Funduszowi w zakresie zwrotu utraconych dochodów z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa, gruntów pokrytych wodami jezior o ciągłym dopływie lub odpływie wód powierzchniowych oraz gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne, w związku ze zwolnieniem z podatku od nieruchomości na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 8a ustawy o podatkach i opłatach lokalnych w 2019 roku utworzona została rezerwa na poczet ewentualnych zobowiązań z tego tytułu w wysokości 4 087 tys. zł.

3.2. FINANSOWANIE ZWROTNE

Finansowanie zwrotne stanowiło główną formę dofinansowania zadań proekologicznych przez Fundusz. Dzięki takiemu finansowaniu zapewniona jest odnawialność środków finansowych, co umożliwia wsparcie finansowe kolejnych zadań.

W 2019 roku pożyczki mogły być udzielane:

- do 90% kosztów kwalifikowanych w zależności od efektów ekologicznych zadania oraz możliwości finansowych Funduszu,
- przy zastosowaniu preferencyjnego oprocentowania, które wynosiło dla umarzalnych pożyczek 0,95 stopy redyskonta weksli, lecz nie mniej niż 3% w stosunku rocznym, dla nieumarzalnych pożyczek 0,95 stopy redyskonta weksli.

W ramach programu Czyste Powietrze obowiązuje oprocentowanie zmienne pożyczki – nie więcej niż WIBOR 12M +70 punktów bazowych, ale nie mniej niż 2% rocznie, przy czym ustalenie wysokości oprocentowania następuje w cyklu rocznym.

Średnie ważone oprocentowanie dla umów pożyczek udzielonych przez Fundusz, wynosiło w 2019 roku 2,65%.

W 2019 roku wypłaty w formie pożyczek i kredytów z bankowych linii kredytowych wyniosły 258 328 tys. zł, w tym: w formie pożyczek wypłacono 253 897 tys. zł (w tym pożyczek pomostowych 3 577 tys. zł), a w ramach linii kredytowych obsługiwanych przez banki, ze środków Funduszu wypłacono 4 431 tys. zł. W ramach programu Czyste Powietrze osobom fizycznym w 2019 roku uruchomione zostały środki pożyczkowe Funduszu w wysokości 1 737 tys. zł.

Najwięcej pożyczek wypłacono na inwestycje w ochronie atmosfery oraz na ochronę wód. Na zadania te przeznaczono ponad 90% całości udzielonego finansowania zwrotnego.

Fundusz współfinansował projekty inwestycyjne realizowane z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej. Przedsięwzięcia proekologiczne współfinansowane ze środków unijnych były wspierane w formie pożyczek preferencyjnych i pomostowych. Na współfinansowanie projektów z udziałem Funduszu Spójności i funduszy strukturalnych wypłacono w 2019 roku 57 550 tys. zł.

Tabela nr 17. Finansowanie zwrotne

[w tys. zł]

Lp.	Kierunki finansowania	2017	2018	2019
1	Ochrona atmosfery	153 663	172 159	166 233
2	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	51 369	20 389	9 680
3	Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna	51 409	59 775	82 275
4	Zapobieganie poważnym awariom	867	0	140
Razem:		257 308	252 323	258 328

4. NADZÓR WŁAŚCICIELSKI

Fundusz wszedł w posiadanie akcji i udziałów spółek, pod rządami ustawy Prawo ochrony środowiska, obowiązującej do końca 2009 roku, która przewidywała nabywanie przez wojewódzkie fundusze aktywów w spółkach, jeżeli ich statutowym lub ustawowym przedmiotem działalności była ochrona środowiska i gospodarka wodna. W przypadku podmiotów działających poza tą sferą, ustawa zezwalała na zaangażowanie kapitałowe i obejmowanie udziałów lub akcji wyłącznie w drodze zamiany za wierzytelności z tytułu opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i kar (tzw. spółki za wierzytelności).

Na dzień 31 grudnia 2019 roku, w posiadaniu Funduszu były aktywa pięciu spółek, z czego jedna spółka znajdowała się w trakcie likwidacji, a pozostałe cztery prowadziły czynną działalność, związaną z ochroną środowiska.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Fundusz wykonywał prawa z akcji lub udziałów w następujących spółkach:

- Bank Ochrony Środowiska S.A. z siedzibą w Warszawie 0,80 % udziału w kapitale,
- Beskid Żywiec Sp. z o.o. z siedzibą w Żywcu 15,44 % udziału w kapitale,
- Beskid-Ekosystem Sp. z o.o. z siedzibą w Ciężynie 8,63 % udziału w kapitale,
- Regionalny Fundusz Ekorozwoju S.A. z siedzibą w Bielsku-Białej 100,00 % udziału w kapitale,
- Ekofol II S.A. w likwidacji z siedzibą w Tarnowskich Górach 60,00 % udziału w kapitale.

Udziały Funduszu w spółce Beskid-Ekosystem Sp. z o.o. z siedzibą w Ciężynie są uprzywilejowane, co do głosu. 1 udział = 5 głosów na zgromadzeniu wspólników spółki, co daje 32,08 % głosów na zgromadzeniu wspólników.

W 2015 roku została zawarta umowa zbycia udziałów Spółki Beskid Żywiec Sp. z o.o. z siedzibą w Żywcu. Zgodnie z umową Fundusz wykonuje prawa z udziałów do czasu przeniesienia własności udziałów na kupującego, co nastąpi z dniem zapłaty całej ceny za udziały (20.12.2020).

Łączna wartość księgowa akcji i udziałów, posiadanych przez Fundusz, na dzień 31 grudnia 2019 roku w porównaniu do roku poprzedniego nie uległa zmianie i wynosi 15 139 tys. zł.

5. POMOC PUBLICZNA

Zgodnie z ustawą o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej Fundusz jest podmiotem udzielającym pomocy publicznej w rozumieniu Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Wykonując obowiązujące prawo w 2019 roku Fundusz udzielał pomocy publicznej w ramach:

- pomocy de minimis zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 roku w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis,
- pomocy horyzontalnej na podstawie:
  - Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 roku w sprawie szczegółowych warunków udzielania horyzontalnej pomocy publicznej na cele z zakresu ochrony środowiska,
  - Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 23 października 2015 roku w sprawie udzielania pomocy publicznej na projekty inwestycyjne w zakresie budowy lub przebudowy sieci ciepłowniczej lub chłodniczej będącej częścią efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego i chłodniczego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

W przeważającej większości Fundusz w 2019 roku udzielał pomocy publicznej w ramach pomocy de minimis (157 przypadków pomocy publicznej, dla których łączna wartość pomocy brutto wyniosła 11 752,00 tys. zł). Dofinansowanie spełniające kryteria dozwolonej pomocy otrzymało 135 podmiotów na realizację 178 zadań.

Wartość pomocy brutto (rozumiana jako ekwiwalent dotacji brutto obliczony zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach) wyniosła 41 329 tys. zł, natomiast wartość nominalna pomocy udzielonej przez Fundusz w 2019 roku wyniosła 72 640 tys. zł.

Podstawową formą udzielonej przez Fundusz pomocy publicznej w 2019 roku były: dotacje – 97 umów, umorzenia pożyczek - 60 umów oraz pożyczki preferencyjne - 20 umów.

Wartość nominalna pomocy w stosunku do ogólnej wartości wynikającej z umów zawartych przez Fundusz w 2019 roku wyniosła 15%. Dla porównania w 2018 roku wskaźnik ten kształtował się na poziomie 45%.

Tabela nr 18. Pomoc publiczna udzielona w latach 2017 – 2019

Lp.	Forma pomocy	Liczba umów w szt.			Wartość pomocy brutto (EDB) w tys. zł		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019
1	Dotacje	200	60	97	229 782	95 967	28 259
2	Pożyczki preferencyjne	33	34	20	934	22 786	1 200
3	Umorzenia pożyczek	112	69	60	14 479	42 784	11 869
4	Odroczenie terminu płatności	0	0	2	0	0	1
Razem		345	163	179	245 195	161 537	41 329

6. WYDATKI MAJĄTKOWE WŁASNE

Wydatki majątkowe Funduszu w 2019 roku wyniosły 714 tys. zł.

Mając na uwadze nowe obowiązki Funduszu związane z wdrażaniem Programu Czyste Powietrze w ramach wydatków majątkowych własnych dokonano zakupu trzech fabrycznie nowych samochodów osobowych z napędem hybrydowym Toyota Yaris. Samochody wykorzystywane są do przeprowadzania dynamicznie rosnącej liczby kontroli.

W 2019 roku dokonano zakupu 50 sztuk komputerów stacjonarnych wraz z zasilaczami awaryjnymi, oraz 15 sztuk komputerów przenośnych. Sprzęt komputerowy zapewnił wyposażenie stanowisk pracy dla nowo zatrudnionych pracowników Funduszu. Dodatkowo w ramach zwiększenia komfortu pracy, pracowników posiadających stary sprzęt komputerowy, w celu rozbudowy stacji roboczych starego sprzętu komputerowego zakupiono 15 sztuk pamięci RAM oraz 28 sztuk dysków SSD.

W związku z dokonaniem zakupu sprzętu komputerowego, niezbędne było pozyskanie licencji na oprogramowanie biurowe, antywirusowe oraz oprogramowania w postaci licencji dostępowych. Zakupione licencje są bezterminowe i można je swobodnie przenosić na dowolne stacje robocze.

W 2018 roku, w związku z przystąpieniem do realizacji programu Czyste Powietrze, dostarczono i wdrożono w systemie Prolan, moduł „Portal Beneficjenta”, umożliwiający beneficjentom wypełnianie stosownego wniosku opartego na aktywnym formularzu. W 2019 w ramach kontynuacji zawartej umowy, wdrożono niezbędne modyfikacje modułu „Portal Beneficjenta”, dostosowując go do potrzeb Funduszu.

W celu przeprowadzania badań termowizyjnych w budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych zakupiona została dla Doradców Energetycznych Funduszu kamera termowizyjna. Doradcy Energetyczni zostali przeszkoleni w zakresie prowadzenia badań przy użyciu kamery.

W ramach zakupów wyposażenia technicznego biura pozyskano między innymi dwa wielofunkcyjne urządzenia (zapory sieciowe) gwarantujące kompleksową ochronę i maksymalne bezpieczeństwo danych Funduszu, certyfikowaną szafę metalową, na potrzeby przechowywania weksli przyjętych w związku z realizacją programu Czyste Powietrze, dalmierz wraz z akcesoriami, termotransferową drukarkę do etykiet wraz z materiałami eksploatacyjnymi, dwa laserowe kolorowe urządzenia wielofunkcyjne oraz urządzenia do rozbudowy infrastruktury komputerowej,

Z uwagi na potrzebę wymiany uszkodzonego agregatu wody lodowej oraz wymianę nieczynnego klimatyzatora w oficynie Funduszu, zlecono opracowanie dokumentacji do postępowania na kompleksową wymianę agregatu wody lodowej na dachu siedziby Funduszu oraz wymianę klimatyzatora w oficynie.

VIII. WNIOSKI I UMOWY O DOFINANSOWANIE ZADAŃ

1. WNIOSKI O DOFINANSOWANIE ZADAŃ

Przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków o dofinansowanie zadań proekologicznych ze środków Funduszu w 2019 roku odbywało się w ramach naborów ciągłych, jak również w ramach naborów wniosków o udzielenie dofinansowania w wyznaczonych terminach.

Terminy oraz regulaminy przedsięwzięć objętych naborami lub trybem konkursowym ogłaszane były na stronie internetowej Funduszu.

W ramach wniosków, które wpłynęły na 2019 rok Zarząd i Rada Nadzorcza podjęły decyzje o dofinansowaniu 10 125 zadań, przeznaczając na ich realizację 340 532 tys. zł. Pozytywnie rozpatrzono:

- 9 276 wniosków z zakresu ochrony atmosfery, w tym 8 967 wniosków w ramach rządowego Programu Czyste Powietrze,
- 110 wniosków z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi,
- 40 wniosków z zakresu różnorodności biologicznej,
- 189 wniosków z zakresu edukacji ekologicznej,
- 49 wniosków z zakresu ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej, z tego:
  - 31 wniosków z zakresu ochrony wód,
  - 18 wniosków z zakresu gospodarki wodnej,
- 347 wniosków z zakresu zapobiegania poważnym awariom,
- 35 wniosków z zakresu opracowań i ekspertyz,
- 79 wniosków z zakresu profilaktyki zdrowotnej.

Procedura rozpatrywania wniosków nie została zakończona podjęciem decyzji o dofinansowaniu dla 5 000 wniosków (w tym 3 733 wnioski przeszły do rozpatrzenia w roku 2020, z czego 3 311 wniosków w ramach Programu Czyste Powietrze).

Głównymi przyczynami niezakończenia procedury rozpatrywania wniosków podjęciem decyzji o dofinansowaniu w 2019 roku były:

- wnioski w trakcie uzupełnień przewidziane do rozpatrzenia w 2020 roku,
- rezygnacja wnioskodawców z realizacji zadań,
- niska ocena merytoryczna realizowanych zadań,
- brak uzupełnień w wymaganym terminie,
- niespełnienie warunków formalnych,
- brak zgodności z obowiązującymi w Funduszu Zasadami, Kryteriami, programami wspólnego finansowania, regulaminami bądź instrukcjami w zakresie dofinansowania zadań.

W ramach naboru na 2020 rok wpłynęło 89 wniosków na kwotę 299 182 tys. zł. W 2019 roku Zarząd i Rada Nadzorcza podjęły decyzje o dofinansowaniu 28 zadań, przeznaczając na ich realizację 37 979 tys. zł. Pozytywnie rozpatrzono:

- 1 wniosek z zakresu ochrony wód,
- 20 wniosków z zakresu ochrony atmosfery,
- 2 wnioski z zakresu różnorodności biologicznej,
- 4 wnioski z zakresu zapobiegania poważnym awariom,

- 1 wniosek z zakresu opracowań i ekspertyz.

Ponadto do Funduszu wpłynął 1 wniosek o udzielenie promesy dofinansowania zadania. Organy Funduszu podjęły uchwałę o udzieleniu promesy dofinansowania na kwotę 13 468 tys. zł.

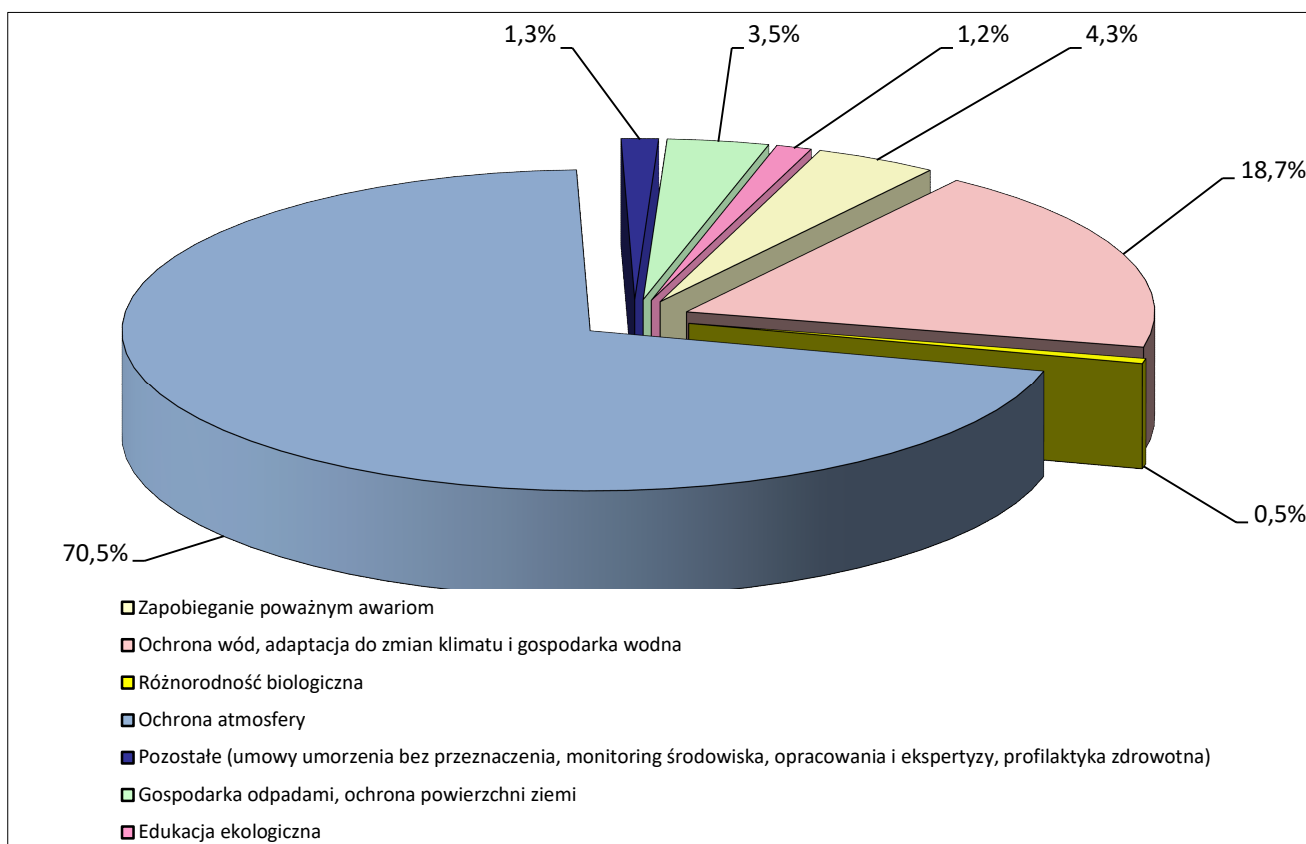
2. ZAWARTE UMOWY

W 2019 roku zawarto łącznie 7 105 umów o dofinansowanie zadań ze środków Funduszu oraz w ramach środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz na kwotę ogółem 487 115 tys. zł. Struktura zawartych umów przedstawia się następująco:

- 6 125 umów dotacji na kwotę 149 046 tys. zł, w tym 5 192 umowy w ramach Programu Czyste Powietrze na kwotę 72 685 tys. zł,
- 18 umów przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na kwotę 12 157 tys. zł,
- 185 umów umorzenia pożyczek na kwotę 51 866 tys. zł,
- 591 umów pożyczek na kwotę 268 728 tys. zł, w tym 342 umowy w ramach Programu Czyste Powietrze na kwotę 6 468 tys. zł,
- 186 umów w ramach bankowych linii kredytowych na kwotę 5 318 tys. zł.

Największa liczba zawartych umów w 2019 roku dotyczyła dofinansowania zadań z zakresu ochrony atmosfery – 6 188 umów. Stanowiły one ponad 70% wartości wszystkich zawartych umów.

Rys. 9. Struktura udzielonego dofinansowania (na podstawie umów zawartych w 2019 roku)

2.1. UMOWY DOTACJI, PRZEKAZANIA ŚRODKÓW I POŻYCZEK

W 2019 roku zawierano z beneficjentami umowy na dofinansowanie zadań ze środków własnych Funduszu oraz środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz w ramach:

- programu Czyste Powietrze,
- ogólnopolskiego programu finansowania służ ratowniczych,
- program priorytetowego „Poprawa jakości powietrza część 2) zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” i „Budownictwo energooszczędne. Część 1) zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”.

Na podstawie umów udostępnienia środków zawartych z Narodowym Funduszem łącznie zawarto 5 264 umowy dotacji. Łączna wysokość dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu wyniosła 99 811 tys. zł. Zdecydowana większość dotyczyła umów z osobami fizycznymi w ramach programu Czyste Powietrze. Pozostałe umowy związane były z dofinansowaniem zakupu specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego przez ochotnicze straże pożarne w akcjach ratowniczych oraz podczas usuwania skutków zagrożeń, a także na działania realizowane przez kościoły, kościelne osoby prawne lub związki wyznaniowe mające na celu poprawę efektywności wykorzystywania energii w budynkach.

Wypłaty środków dokonywane są na podstawie umów dotacji, umów przekazania środków oraz umów pożyczek. Część umów to umowy wieloletnie, z których wynikają zobowiązania do realizacji w latach następnych. Na koniec 2019 roku wielkość zobowiązań wynikających z zawartych umów wyniosła 209 448 tys. zł.

2.2. UMOWY UMORZENIA POŻYCZEK

Na podstawie podjętych przez Radę Nadzorczą uchwał, w 2019 roku zawarto 185 umów umorzenia części pożyczek, na łączną kwotę 51 866 tys. zł.

Środki uzyskane z umorzenia części pożyczek, beneficjenci przeznaczali w ponad 95% na realizację nowych zadań ekologicznych, zgodnych z celami określonymi w ustawie Prawo ochrony środowiska. System warunkowych umorzeń stymulował realizację kolejnych przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska na terenie województwa śląskiego. Najwięcej środków przeznaczonych zostało na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony atmosfery 37 432 tys. zł oraz ochronę wód 6 101 tys. zł.

Część pożyczkobiorców, którzy nie planują w najbliższym czasie realizacji kolejnych zadań związanych z ochroną środowiska, skorzystała z preferencyjności udzielanego przez Fundusz dofinansowania, wnioskując o udzielenie częściowych umorzeń w niższym wymiarze, ale bez konieczności przeznaczania umorzonych pożyczek na realizację zadań o charakterze ekologicznym.

2.3. UMOWY W RAMACH BANKOWYCH LINII KREDYTOWYCH

W 2019 roku Fundusz kontynuował współpracę z Bankiem Ochrony Środowiska S.A. i Krakowskim Bankiem Spółdzielczym. Z bankami zawarte zostały w 2017 roku umowy współpracy w ramach uruchomionej linii kredytowej oraz dotacji stanowiących ich uzupełnienie.

Współdziałanie z bankami ma na celu przede wszystkim dotarcie do osób fizycznych i pomoc w eliminacji niskiej emisji, poprzez preferencyjny kredyt przeznaczony na zadania związane z wymianą źródła ciepła czy termomodernizacją budynków mieszkalnych oraz budową przydomowych oczyszczalni ścieków lub podłączenia do kanalizacji.

Oferta ta skierowana jest do osób fizycznych oraz wspólnot mieszkaniowych. W 2019 roku zawarto 186 umów na łączną kwotę kredytu 4 432 tys. zł oraz udzielono dotacji w wysokości 886 tys. zł.

IX. EFEKTY EKOLOGICZNE I RZECZOWE Z UMÓW ZAWARTYCH W 2019 ROKU

Ustawowym celem realizowanej przez Fundusz pomocy finansowej jest wspieranie działań mających za zadanie ochronę środowiska i gospodarkę wodną. Bezpośrednią miarą działalności Funduszu są efekty rzeczowe i ekologiczne związane z realizacją dofinansowanych przedsięwzięć.

1. OCHRONA ATMOSFERY

Umowy na realizację zadań związanych z ochroną atmosfery, zawarte w 2019 roku, stworzyły możliwość zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery o:

- 708 644 kg/a zanieczyszczeń pyłowych,
- 69 517 077 kg/a zanieczyszczeń gazowych, w tym:
  - 1 061 936 kg/a SO₂,
  - 163 676 kg/a NO_x,
  - 797 293 kg/a CO,
  - 67 493 955 kg/a CO₂,
  - 217 kg/a b-a-p.

Do najważniejszych zadań należą:

- inwestycje realizowane w ramach lokalnych programów obniżenia emisji w budynkach mieszkalnych na terenie m.in.: Bestwiny, Bielsko-Białej, Bierunia, Bobrownik, Chorzowa, Gorzyc, Imielina, Katowic, Koziegłów, Kóz, Łędzin, Miedznej, Pszczyzny, Raciborza, Świerklan, Tarnowskich Gór, Tychów, Wodzisławia Śląskiego, Żor, Zabrze (w wyniku dofinansowania zadań realizowanych przez Gminy, które uzyskały wsparcie finansowe nastąpi zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-559.340 kg/a, SO₂-239.753 kg/a, NO_x-11.118 kg/a, CO-426.118 kg/a, CO₂-21.230.399 kg/a, b-a-p-127 kg/a przy produkcji: energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych min. 612.250 kWh/a, zmniejszeniu zapotrzebowania na energię cieplną netto o min. 14.690 GJ/a),
- inwestycje polegające na termomodernizacji budynków i modernizacji oświetlenia, zarówno mieszkalnych, jak i biurowych, hal produkcyjnych realizowane przez m.in.:
  - Katowicką Spółdzielnię Mieszkaniową, Spółdzielnię Mieszkaniową „JAS-MOS” w Jastrzębiu-Zdroju, Międzyzakładową Górniczą Spółdzielnię Mieszkaniową PERSPEKTYWA, Spółdzielnię Mieszkaniową "Załęska Hałda" w Katowicach, Spółdzielnię Mieszkaniową "NOWA" w Jastrzębiu-Zdroju, Czeladzką Spółdzielnię Mieszkaniową w Czeladzi, Spółdzielnię Mieszkaniową „Lokator” w Dąbrowie Górniczej, Rybnicką Spółdzielnię Mieszkaniową (w wyniku dofinansowania zadań realizowanych przez Spółdzielnie nastąpiło zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-7.389 kg/a, SO₂-57.804 kg/a, NO_x-19.236 kg/a, CO-37.377 kg/a, CO₂-10.151.877 kg/a, b-a-p-4,5 kg/a przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej netto o min. 61.130 GJ/a, zmniejszeniu zapotrzebowania energii elektrycznej o min. 32.268 kWh/a),
    - Zakłady Aparatury Chemicznej „Chemet” S.A. z siedzibą w Tarnowskich Górach (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-202 kg/a, SO₂-2.947 kg/a, NO_x-1.143 kg/a, CO-1.429 kg/a, CO₂-565.963 kg/a, b-a-p - 0,1 kg/a, przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej netto o min. 3.678 GJ/a i zmniejszeniu zapotrzebowania energii elektrycznej o min. 156.750 kWh/a),
    - DMS Spółkę z o.o. z siedzibą w Rybniku (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-3.137 kg/a, SO₂-1.579 kg/a, NO_x-185 kg/a, CO-5.950 kg/a, CO₂-308.556 kg/a, b-a-p-1,8 kg/a przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej netto o min. 1.443 GJ/a),

➤ Rzymskokatolicką Parafię pw. Św. Barbary w Chorzowie (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery : pył-1 kg/a, SO₂-2 kg/a, NO_x-66 kg/a, CO-19 kg/a, CO₂-105.260 kg/a przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej netto o min. 858 GJ/a),

➤ jednostki sektora finansów publicznych i państwowe jednostki budżetowe związane z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej,

- budowa sieci ciepłowniczej łączącej Wydział 5 Wieczerek w Katowicach z Wydziałem 13 Szopienice w Katowicach w celu ograniczenia emisji pyłowo-gazowej realizowanej przez Dalkia Polska Energia Spółka Akcyjna (dawniej Zakłady Energetyki Ciepłej Spółka Akcyjna) z siedzibą w Katowicach (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-2.836 kg/a, SO₂-48.341 kg/a, NO_x-11.264 kg/a, CO-19.649 kg/a, CO₂-6.013.547 kg/a, b-a-p-1,6 kg/a),

- realizacja przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Żory Sp. z o.o. w ramach kolejnego etapu, przyłączy ciepłowniczych pozwalających na likwidację kotłów opalanych paliwem stałym, gazowym i podłączeniu budynków zlokalizowanych w Żorach (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-5.706 kg/a, SO₂-2.663 kg/a, NO_x-254 kg/a, CO-10.704 kg/a, CO₂-539.126 kg/a, b-a-p-3,3 kg/a),

- modernizacja systemu ciepłowniczego miasta Żywca realizowana w ramach przebudowy sieci c.o. i c.w.u. II etap os. 700 – lecia przez Miejski Zakład Energetyki Ciepłej „Ekoterm” Sp. z o.o. z siedzibą w Żywcu (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył- 28 kg/a, SO₂-3.838 kg/a, NO_x-1.290 kg/a, CO-1.613 kg/a, CO₂-670.578 kg/a, b-a-p-0,1 kg/a przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii cieplnej brutto o min. 5.511 GJ/a),

- zakup dla Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach samochodów hybrydowych z napędem spalinowo-elektrycznym bez możliwości podłączenia do zewnętrznego źródła zasilania, spełniających normę emisji zanieczyszczeń EURO 6 (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-9 kg/a, NO_x-88 kg/a przy łącznym rocznym przebiegu pojazdów wynoszącym min. 600.000 km),

- wymiana źródła ciepła oraz modernizacja instalacji c.o. w kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa zlokalizowanym w Rogowie (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-561 kg/a, SO₂-261 kg/a, NO_x-15 kg/a, CO-1.049 kg/a, CO₂-36.770 kg/a, b-a-p- 0,3 kg/a),

- wymiana wind na windy o wyższej efektywności energetycznej w budynkach zlokalizowanych: w Bytomiu znajdujących się w zasobach Bytomskiej Spółdzielni Mieszkaniowej (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-12 kg/a, SO₂-98 kg/a, NO_x-66 kg/a, CO-83 kg/a, CO₂-28.247 kg/a, przy szacowanym zmniejszeniu zapotrzebowania energii elektrycznej o około 34 MWh), w Bielsku-Białej będących w zasobach Karpackiej Spółdzielni Mieszkaniowej (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-3 kg/a, SO₂-26 kg/a, NO_x-17 kg/a, CO-22 kg/a, CO₂-7.439 kg/a przy zmniejszeniu zapotrzebowania energii elektrycznej o min. 8.952 kWh/a),

- budowa III etapu Instalacji Odsiarczania Spalin i I etapu Instalacji Odazotowania Spalin dla kotłowni WR-25 realizowanej przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej - Gliwice Sp. z o.o. (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych do atmosfery: pył-49 kg/a, SO₂-540.000 kg/a, NO_x-80.560 kg/a).

Liczne podmioty realizowały w swoich obiektach zadania z wykorzystaniem źródeł energii odnawialnej:

- instalacji fotowoltaicznych:

- Tauron Wytwarzanie S.A. (dawniej: Południowy Koncern Energetyczny S.A.) z siedzibą w Jaworznie,

- Janina Gabryś i Paweł Gabryś wspólnicy spółki Przedsiębiorstwo „GEO-WIERT” S.C. z siedzibą w Zebrzydowicach,

- Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach,
  - Szkoła Policji w Katowicach,
  - COPOS Sp. z o.o. z siedzibą w Zabrze,
  - Marcin Sadowski prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Produkcyjno-Handlowy DAW-REK Marcin Sadowski z siedzibą w Rudzie Śląskiej,
  - "Webolit Nieruchomości" Sp. z o.o. Sp.k. z siedzibą w Chorzowie,
  - Roman Cichos prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Roman Cichos Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „WILLI” z siedzibą w Nakle Śląskim,
  - Krystian Pietrek osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą P.P.H.U. "RE-PLAST" Krystian Pietrek z siedzibą w Knurowie,
- pomp ciepła, kotłowni opalanych biomasą i instalacji solarnych:
    - Pol-Eko-Aparatura Spółka Jawna A. Polok-Kowalska, S. Kowalski z siedzibą w Wodzisławiu Śl.,
    - Kliwent Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą w Rybniku,
    - Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nowoczesna” z siedzibą w Raciborzu,
    - Rzymskokatolicka Parafia pw. Matki Boskiej Królowej Wszechświata w Tarnowskich Górach-Pniowcu.

W 2019 roku kontynuowano również wsparcie finansowe w formie dotacji dla wspólnot mieszkaniowych realizujących zadania w zakresie termomodernizacji budynków.

W 2019 roku umowy zawarte z osobami fizycznymi oraz wspólnotami mieszkaniowymi w ramach bankowych linii kredytowych dały możliwość: wymiany 18 szt. kotłów opalanych węglem, zainstalowania 147 szt. instalacji solarnych oraz pomp ciepła o mocy 58,80 kW. Dodatkowo wymienione zostały okna, drzwi oraz bramy o powierzchni 59,1 m², a także ocieplone przegrody budowlane o łącznej powierzchni 3 281,32 m². Ponadto Beneficjenci wykonywali instalacje wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła o łącznej wydajności 730 m³/h.

2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

W 2019 roku Fundusz podpisał umowy z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi, w wyniku których będą realizowane następujące efekty rzeczowe i ekologiczne:

- 13 500 Mg/a odpadów zostanie poddanych przetworzeniu, przygotowanych do odzysku lub unieszkodliwienia,
- 3 070 Mg odpadów niebezpiecznych zostanie poddanych unieszkodliwieniu.

Mając na uwadze potrzebę zwiększenia tempa realizacji Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, w 2019 roku Fundusz kontynuował finansowanie zadań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, a także wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe. W 2019 roku z dofinansowania skorzystały 64 gminy. Zawarte umowy na realizację zadań w ramach usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stworzyły możliwość unieszkodliwienia ponad 6 tys. Mg odpadów.

3. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

W zakresie ochrony obszarów i obiektów cennych przyrodniczo w ramach udzielonego dofinansowania zaplanowano:

- działania związane z realizacją celów ochrony oraz zachowaniem przedmiotów ochrony obowiązujące na obszarach chronionych na mocy ustawy o ochronie przyrody: przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów (siedlisk) na pow. 1 140 ha poprzez

wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych 45 szt. starodrzewu na terenie Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Doły Piekarskie” w Tarnowskich Górach,

- w parkach zabytkowych w gminach: Irządze, Tarnowskie Góry, Ornontowice, Mysłowice oraz na terenie zespołów pałacowo-parkowych w Żłotym Potoku, Sierakowie Śląskim, Reptach, Nakle Śląskim, Brynku i Moszczanicy w ramach prac pielęgnacyjnych: frezowanie pni 38 szt., wykonanie cięć oraz zabiegów pielęgnacyjnych 5 795 szt. starodrzewu, zakup i nasadzenia łącznie: 1 224 szt. sadzonek drzew, krzewów oraz bylin, czyszczenie z podrostów 10,177 ha, ochronę 124 szt. drzew przed szrotówką kasztanowcowiaczką, renowację trawników na powierzchni 18,36 ha, przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów (siedlisk) na powierzchni ok. 75,386 ha,
- w Wojewódzkim Parku Kultury i Wypoczynku S.A. w Chorzowie zakup i nasadzenia 42 633 szt. cebul narcyzów, hiacyntów i krokusów, bylin, traw ozdobnych oraz krzewów róż,
- ochronę pomników przyrody w gminach: Tarnowskie Góry i Wilamowice poprzez zabiegi sanitarno-pielęgnacyjne 66 szt. drzew,
- w zakresie rozwoju ogrodów botanicznych w Śląskim Ogrodzie Botanicznym w Mikołowie oraz w Radzionkowie – uzupełnienie istniejących kolekcji sadowniczych, roślin ozdobnych, roślin uprawnych oraz siedliskowych poprzez zakup 3 881 szt. sadzonek, w tym założenie łąki kwietnej,
- w zakresie działań związanych z ochroną obszarów Natura 2000: zakup 24 szt. fotopułapek wraz z osprzętem w celu ochrony ślepowrona (gatunku czapli), poprzez rozpoznanie i zidentyfikowanie żerowisk oraz podjęcie działań ochrony siedlisk na stawach i żwirowniach.

W zakresie ochrony roślin lub zwierząt zagrożonych, w ich naturalnych siedliskach, zaplanowano:

- w celu ochrony i rehabilitacji zagrożonych rodzimych gatunków: ochronę chomika europejskiego poprzez pozyskanie i wsiedlenie min. 50 szt. osobników oraz opiekę weterynaryjną żubrów wraz z zakupem 74 200 kg paszy,
- w celu rehabilitacji zwierząt dziko żyjących, w ośrodkach rehabilitacyjnych zaplanowano zakup 1 060 kg karmy i leków dla dzikich zwierząt przebywających w ośrodku rehabilitacyjnym z gromad: ptaki, ssaki, gady, płazy,
- w zakresie ochrony cennych przyrodniczo biotopów o dużej bioróżnorodności, w szczególności torfowisk, muraw kserotermicznych i zarośli śródpolnych zaplanowano czynną ochronę muraw na terenie:
  - Jaworzna - wypas na obszarze ok. 8,6 ha, usuwanie podrostów drzew i krzewów na obszarze ok. 6 ha,
  - Ostoi Olsztyńsko-Mirowskiej – usunięcie drzew i krzewów na obszarze 3 ha, wykoszenie roślinności ekspansywnej na obszarze 9 ha,
  - południowego zbocza Góry Zborów – usunięcie odrostów korzeniowych drzew i krzewów na obszarze 0,8 ha, pielęgnacja siedliska 5 130 zarośla jałowca pospolitego na pow. 0,15 ha, 2-krotne wykoszenie roślinności ekspansywnej na obszarze 1 ha, wypas owiec na pow. 1,8 ha,
  - Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd - wypas zwierząt gospodarskich na obszarze 105 ha oraz usuwanie rdestowca sachalińskiego na obszarze 1,5 ha.

W celu zapobiegania występowaniu masowych zagrożeń w lasach zaplanowano 100 godzin lotów patrolowo-gaśniczych.

W celu naprawiania szkód w środowisku przyrodniczym zaplanowano eliminację stanowisk obcych gatunków inwazyjnych zagrażających zdrowiu poprzez wykaszanie roślinności inwazyjnej (barszcz Sosnowskiego) na obszarze ok. 10 ha na terenie Gminy Łodygowice.

W zakresie zadrzewień i zakrzewień – zakładanie mini ogrodów botanicznych, mini arboretów na terenie województwa śląskiego, łącznie na obszarze 1,55 ha, przy placówkach oświatowych i ośrodkach edukacji ekologicznej posadzono 2 892 szt. sadzonek drzew, krzewów i roślin oraz wykonano 301 tabliczek z nazwami gatunkowymi oraz 40 tablic edukacyjnych.

4. EDUKACJA EKOLOGICZNA

W zakresie edukacji ekologicznej zaplanowano między innymi:

- zorganizowanie i przeprowadzenie 1 431 warsztatów (łącznie 3 800 godzin) w ośrodkach edukacji ekologicznej przez jednostki wyspecjalizowane w prowadzeniu edukacji ekologicznej z udziałem 19 775 dzieci i młodzieży z województwa śląskiego oraz w ramach kampanii i akcji edukacyjno-informacyjnych,
- doposażenie ośrodków edukacji ekologicznej na terenie województwa śląskiego, w tym Regionalnej Stacji Edukacji Ekologicznej działającej przy Śląskim Ogrodzie Botanicznym w Radzionkowie, poprzez zakup pomocy dydaktycznych, sprzętu komputerowego i drobnego sprzętu laboratoryjnego,
- doposażenie uczelnianych laboratoriów na kierunkach kształcenia związanych z ochroną środowiska w specjalistyczną aparaturę, w tym: zakup mikroskopów stereoskopowych, mikroskopów jasnego pola i binokularów, a także doposażenie Laboratorium Funkcjonalnej Różnorodności Biologicznej Uniwersytetu Śląskiego w sprzęt do monitoringu środowiska przyrodniczego i hodowli roślin,
- zorganizowanie na terenie województwa śląskiego konferencji i seminariów z udziałem ok. 710 uczestników, podczas których zaplanowano wygłoszenie 85 referatów i wydanie 2 530 sztuk materiałów konferencyjnych lub pokonferencyjnych,
- zorganizowanie i przeprowadzenie 26 programów, kampanii i akcji edukacyjno-informacyjnych, w ramach których przewidziano: organizację happeningów, koncertów, wystaw, plenerów fotograficznych, konferencji, prelekcji, spektakli, konkursów ekologicznych wraz z zakupem nagród oraz warsztatów dla dzieci i młodzieży wraz z zakupieniem sprzętu do prowadzenia zajęć edukacyjnych,
- w ramach kolejnej edycji Konkursu „Cykliczne upowszechnianie przez media zasady zrównoważonego rozwoju i informacji dotyczących źródeł i systemów finansowania ochrony środowiska” wydanie 629 kolumn druku w 31 tytułach prasowych, wyemitowanie 406 audycji na antenie 8 rozgłośni radiowych i 108 programów w 9 stacjach telewizyjnych,
- wydanie publikacji propagujących ochronę środowiska i gospodarkę wodną: druk albumów, folderów, broszur, ulotek, plakatów, katalogów, albumów, przewodników, publikacji popularnonaukowych, poradników, zeszytów edukacyjnych oraz produkcja filmów przyrodniczych,
- utworzenie 5 ścieżek dydaktycznych, przyrodniczych i ekologicznych na terenie województwa śląskiego, na których zaplanowano wykonanie 64 tablic oraz urządzeń edukacyjnych wraz z wydaniem ulotek, broszur i folderów,
- dofinansowanie utworzenia i wyposażenia łącznie 87 ekopracowni w jednostkach oświatowych województwa śląskiego.

5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA

W 2019 roku WFOŚiGW w Katowicach podpisał umowy z zakresu ochrony wód, adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej, w wyniku których będą realizowane następujące efekty rzeczowe i ekologiczne:

- z zakresu ochrony wód:
  - 144,8 km kanalizacji sanitarnej,
  - 39 szt. przepompowni ścieków,
  - 84 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków,
  - 3 503 szt. podłączeń do kanalizacji,
  - 1 nowa i 3 zmodernizowane oczyszczalnie ścieków o łącznej przepustowości 23 122 m³/d,
- z zakresu gospodarki wodnej:
  - 53,1 km sieci wodociągowej,
  - 996 szt. przyłączy wodociągowych,
  - 1 hydrofornia,
  - 1 zbiornik magazynowy wody pitnej.

W ramach realizacji zadań z zakresu gospodarki wodnej 775 tys. osób będzie korzystało z ulepszanego zaopatrzenia w wodę.

W ramach realizacji zadań z zakresu ochrony wód 15 tys. osób będzie korzystało z ulepszanego oczyszczania ścieków.

6. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM

W zakresie zapobiegania poważnym awariom w 2019 roku zawarto umowy o dofinansowanie zadań realizowanych przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach oraz Ochotnicze Straże Pożarne.

W ramach zadań realizowanych przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej dofinansowano zakup między innymi 15 samochodów specjalistycznych.

Dodatkowo dofinansowano zakup sprzętu i wyposażenia indywidualnego strażaka, środków chemicznych oraz specjalistycznego sprzętu do konserwacji, sprawdzenia oraz utrzymania w gotowości aparatów ochrony dróg oddechowych.

W ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych przy wsparciu Funduszu, zakupiono 50 specjalistycznych samochodów ratowniczo – gaśniczych, w tym:

- dwóch ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych,
- czterdziestu jeden średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych,
- siedmiu samochodów lekkich.

W ramach finansowania zakupu sprzętu pożarniczego przez Gminy i jednostki OSP województwa śląskiego Fundusz dofinansował 307 zadań na zakup sprzętu pożarniczego takiego jak: środki pianotwórcze, gaśnicze, sprzęt sygnalizacyjny, środki ochrony indywidualnej dla strażaków. Dodatkowo Ochotnicza Straż Pożarna w Bystrej uzyskała dofinansowanie na zakup lekkiego samochodu operacyjnego do przewozu strażaków i sprzętu na miejsce działań ratowniczo-gaśniczych.

7. ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKOWE W REGIONIE

W 2019 roku dofinansowano opracowanie - 23 programów ochrony środowiska m.in. dla gmin: Bestwina, Lubliniec, Mykanów, Pietrowice Wielkie, Poraj, Rajcza, Zawiercie, Zabrze oraz dla powiatów lublinieckiego i rybnickiego oraz 1 planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Bojszowy.

W zakresie planów urządzania lasu lub uproszczonych planów urządzania lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych – na zlecenie starosty dofinansowano sporządzenie uproszczonych planów dla lasów położonych na terenie powiatu żywieckiego, będzińskiego, zawierciańskiego, lublinieckiego i częstochowskiego o łącznej pow. 14 179 ha.

W ramach opracowania programów i systemów zarządzania środowiskowego Województwo Śląskie zaplanowało opracowanie programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego.

W ramach monitoringu środowiska dofinansowano zakup Mobilnego Laboratorium Antysmogowego służącej do kontroli emisji spalin pojazdów. Stanowi ono element wyposażenia kontrolnego Wojewódzkiego Inspektoratu Transportu Drogowego w Katowicach. Realizacja zadania pozwoli na podniesienie jakości kontroli stanu technicznego pojazdów, którymi wykonywane są przewozy drogowe na terenie województwa śląskiego, ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia wykrywalności naruszeń w zakresie:

- używania pojazdów emitujących do atmosfery spaliny, w których przekroczone są dopuszczalne normy substancji szkodliwych,
- pojazdów przewożących towary niebezpieczne, w tym odpady niebezpieczne.

W ramach zadań z tego zakresu dofinansowano także tworzenie baz danych o stanie środowiska na terenie Gminy Gaszowice.

8. PROFILAKTYKA ZDROWOTNA

Profilaktyka zdrowotna dzieci obejmuje działania specjalistyczne i działania ogólnoprofilaktyczne. Profilaktyką zdrowotną objęte zostały dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska.

W ramach profilaktyki specjalistycznej założono wyjazdy profilaktyczno-zdrowotne do miejscowości czystych ekologicznie dla 830 dzieci z podwyższonym i wysokim poziomem ołowiu we krwi z rejonu Piekar Śląskich, Miasteczka Śląskiego i Tarnowskich Gór oraz wyjazd dla 120 dzieci i młodzieży z cukrzycą i problemami metabolicznymi z terenu województwa śląskiego.

W ramach działań ogólnoprofilaktycznych realizowano programy profilaktyki zdrowotnej, edukacji ekologicznej i regionalnej edukacji przyrodniczej i ekologicznej dzieci w trakcie wyjazdów śródrocznych na tzw. zielone szkoły oraz wyjazdów w okresie wakacji i ferii zimowych.

Założono, że z wyjazdów ogólnoprofilaktycznych realizowanych:

- w trakcie roku szkolnego (tzw. zielone szkoły) skorzysta 4 085 dzieci,
- w okresie wakacji i ferii zimowych wyjedzie około 5 246 dzieci.

Zbiornicze zestawienie efektów ekologicznych i rzeczowych z umów zawartych w 2019 roku ze środków Funduszu przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela nr 19. Efekty ekologiczne z umów zawartych w 2019 roku

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1. Ochrona atmosfery			
1	Oszczędność energii	GJ/a	208 865
2	Oszczędność energii elektrycznej	kWh/a	237 606
3	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych	kg/a	708 644
4	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 10	kg/a	11 963
5	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych PM 2,5	kg/a	10 586
6	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO ₂	kg/a	67 493 955
7	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - SO ₂	kg/a	1 061 936
8	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - NO _x	kg/a	163 676
9	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - CO	kg/a	797 293
10	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych - b-a-p	kg/a	217
11	Produkcja energii cieplnej z instalacji solarnej	GJ/a	675
12	Produkcja energii cieplnej z pomp ciepła	GJ/a	5 283
13	Produkcja energii elektrycznej ze źródeł energii odnawialnej	kWh/a	1 246 446
14	Unieszkodliwienie azbestu	Mg	72
15	Unieszkodliwienie odpadów – składowanie	Mg	581
16	Nowy budynek o "niemal zerowym zużyciu energii"	szt.	1
17	Przebieg pojazdu hybrydowego lub elektrycznego	km/a	1 600 000
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi			
1	Powierzchnia zagospodarowanego przyrodniczo terenu	ha	1
2	Przetworzenie odpadów, przygotowanie do odzysku lub unieszkodliwiania	Mg/a	13 500
3	Wytwarzanie kompostu w ilości	Mg/a	5 000
4	Unieszkodliwianie odpadów	m ³	56
5	Utrzymanie porządku i czystości w Gminie	m ²	177 000
6	Unieszkodliwianie odpadów	Mg	3 078
7	Unieszkodliwianie odpadów - składowanie	Mg	6 041
8	Odzysk odpadowych surowców wtórnych	Mg/a	80
3. Różnorodność biologiczna			
1	Ochrona gatunków dziko żyjących	liczba gatunków	8
2	Ochrona gatunków z czerwonej księgi gatunków zagrożonych	liczba gatunków	34
3	Przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów (siedlisk)	ha	394 545
4. Edukacja ekologiczna			
1	Podniesienie świadomości ekologicznej na obszarze gmin	liczba gmin	222
2	Podniesienie świadomości ekologicznej na terenie województwa śląskiego	liczba zadań	62
3	Podniesienie świadomości ekologicznej uczestników/odbiorców	liczba osób	40 079

5. Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna			
1	Odprowadzanie i oczyszczanie wód opadowych	liczba zadań	4
2	Odprowadzanie ścieków z n podłączeń do budynków	szt.	3 503
3	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków	os	15 675
4	Liczba osób obsługiwanych przez pojazd specjalistyczny/urządzenie	os	304
5	Oczyszczanie ścieków w ilości n do parametrów określonych w pozwoleniu wodnoprawnym na odprowadzanie ścieków oczyszczonych	m3/d	23 122
6	Oczyszczanie ścieków do wymogów określonych w obowiązujących przepisach lub w pozwoleniu wodnoprawnym w przypadkach, w których jest to wymagane	liczba zadań	4
7	Przepustowość modernizowanej kanalizacji	RLM	827
8	Przepustowość modernizowanej oczyszczalni	RLM	106 272
9	Dostawa wody do picia, o jakości zgodnej z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	liczba zadań	22
10	Liczba osób korzystających z ulepszonego zaopatrzenia w wodę	os	774 600
11	Zmniejszenie strat wody	liczba zadań	7
6. Zapobieganie poważnym awariom			
1	Poprawa możliwości jednostek straży pożarnej w zakresie likwidacji i zwalczania skutków poważnych awarii, powodzi, wypadków i katastrof chemicznych i ekologicznych	liczba zadań	307
2	Liczba osób objętych ochroną przed zagrożeniami	osoby	118 932
7. Opracowania i ekspertyzy			
1	Ochrona gatunków z czerwonej księgi gatunków zagrożonych	liczba gatunków	15
2	Opracowanie uproszczonych planów urządzenia lasów na obszarze	ha	14 179
3	Stworzenie możliwości prawidłowego zarządzania środowiskowego na obszarze gminy	liczba gmin	202
4	Zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów na obszarze	ha	7
8. Monitoring środowiska			
1	Bieżąca analiza i dokumentowanie stanu środowiska	Liczba zadań	2
9. Profilaktyka zdrowotna			
1	Wzmocnienie organizmów dzieci poprzez realizację programu profilaktyki zdrowotnej, podniesienie świadomości ekologicznej dzieci poprzez realizację programu edukacji ekologicznej	liczba dzieci	10 281

Tabela nr 20. Efekty rzeczowe z umów zawartych w 2019 roku

Lp.	Nazwa efektu	Jedn. miary	Wielkość planowana
1. Ochrona atmosfery			
1	Docieplone przegrody budowlane	m ²	3 281
2	Dokumentacja powykonawcza	kpl.	4
3	Dokumentacja przygotowawcza	kpl.	5
4	Instalacja c.w.u.	kpl.	8

5	Instalacja fotowoltaiczna	kpl.	236
6	Instalacja fotowoltaiczna (kW)	kW	704
7	Instalacja fotowoltaiczna	szt.	4
8	Instalacja odazotowania spalin	kpl.	1
9	Instalacja odsiarczania spalin	kpl.	1
10	Instalacja ogrzewania	kpl.	485
11	Instalacja oświetlenia wewnętrznego	kpl.	5
13	Instalacja solarna	kpl.	206
14	Instalacja wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła	m ³ /h	730
15	Kocioł opalany gazem/olejem	szt.	34
16	Kocioł opalany olejem	kpl.	0,4
17	Kocioł elektryczny	kpl.	7
18	Kocioł opalany węglem lub biomasą spełniające wymogi 5 klasy	szt.	229
19	Kolektory słoneczne	m ²	181
20	Osuszone przegrody	kpl.	0,2
21	Oświetlenie energooszczędne	kpl.	20
22	Pompa ciepła	kpl.	115
23	Pompa ciepła	kW	59
24	Pozostałe inwestycje z zakresu ochrony atmosfery	kpl.	18
25	Sieci cieplne wraz z przyłączami	m	7 586
26	System zarządzania energią	kpl.	1
27	Termoizolacja obiektów	kpl.	907
28	Unieszkodliwienie azbestu	m ²	7 507
29	Wentylacja mechaniczna	kpl.	48
30	Węzeł cieplny	kpl.	29
31	Wymienione okna, przeszklenia, drzwi zewnętrzne, bramy	m ²	59
32	Zakup pojazdu hybrydowego lub elektrycznego	szt.	80
33	Zdemontowanie i zutylizowanie okładziny zawierającej azbest	kpl.	22
34	Zlikwidowane dotychczasowe źródło ciepła	kpl.	8 013
35	Źródło ciepła opalane biomasą	pl.	96
36	Źródło ciepła opalane gazem	kpl.	604
37	Źródło ciepła opalane paliwem stałym	kpl.	211
38	Źródło ciepła zasilane energią elektryczną	szt.	0,2
39	Źródło ciepła	kpl.	6 602
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi			
1	Powierzchnia zagospodarowanego przyrodniczo terenu	ha	0,7
2	Unieszkodliwianie odpadów - składowanie	szt.	2 158
3	Instalacja, linia technologiczna, urządzenie o wydajności w m ³	szt.	1
4	Usunięcie i unieszkodliwienie odpadów nielegalnie magazynowanych	m ³	128

5	Specjalistyczny sprzęt komunalny do utrzymania porządku i czystości w Gminie	szt.	2
6	Usunięcie i unieszkodliwienie odpadów nielegalnie magazynowanych	Mg	3 000
7	Instalacja, linia technologiczna, urządzenie o wydajności w Mg	Mg/a	4 168
3. Różnorodność biologiczna			
1	Cięcia odmładzające krzewów	m ²	1 825
2	Cięcia odmładzające krzewów	mb	530
3	Cięcia pielęgnacyjne	szt.	6 010
4	Czyszczenie z podrostów	ha	15
5	Druk wydawnictw	szt.	2 000
6	Frezowanie pni	szt.	38
7	Przygotowanie gleby	ha	1
8	Renowacja trawników	ha	18
9	Usunięcie drzew obumarłych	szt.	90
10	Wycinka drzew	szt.	2 269
11	Wykarczowanie żywoptotów	m ²	1 683
12	Wykaszenie	ha	33
13	Wykonanie lotów patrolowych	godz.	100
14	Wypas zwierząt	ha	115
15	Zakup i montaż tablic	szt.	156
16	Zakup i montaż tablic - tabliczki z nazwami gatunków	szt.	301
17	Zakup i sadzenie drzew	szt.	339
18	Zakup i sadzenie roślin	szt.	49 136
19	Zakup i wsiedlenie zwierząt	szt.	50
20	Zakup karmy	t	75
21	Zakup pułapek feromonowych	szt.	20
22	Zakup sprzętu	szt.	29
23	Zrębkowanie gałęzi	mp	339
24	Zwalczanie szrotówka na drzewach	szt.	124
4. Edukacja ekologiczna			
1	Doposażenie laboratorium	szt.	26
2	Doposażenie ośrodków edukacji ekologicznej	szt.	14
3	Druk plakatu	szt.	21 240
4	Druk ulotki/folderu	szt.	181 403
5	Druk wydawnictwa	szt.	192 437
6	Liczba uczestników konferencji	liczba uczestników	710
7	Przeprowadzenie konferencji	szt.	30
8	Wydanie materiałów konferencyjnych	szt.	2 530
9	Wygłoszenie referatów	szt.	85

10	Media - Publikacja czasopism	ilość numerów	568
11	Media - Publikacja kolumn ekologicznych	ilość kolumn	619
12	Media - Radio - Czas trwania audycji	minuta	45
13	Media - Radio - Emisja audycji	ilość audycji	379
14	Media - Telewizja - Czas trwania programu	minuta	170
15	Media - Telewizja - Programy	ilość programów	108
16	Produkcja filmu	min.	38
17	Przeprowadzenie akcji edukacyjnej	szt.	12
18	Przeprowadzenie programu/kampanii edukacyjnej	szt.	14
19	Przeprowadzenie konkursu	szt.	38
20	Zakup i wręczenie nagród laureatom konkursu	kpl	45
21	Zakup i wręczenie nagród laureatom konkursu	szt.	13 194
22	Przeprowadzenie warsztatów - godziny	godz.	3 800
23	Przeprowadzenie warsztatów - ilość	szt.	1 431
24	Przeprowadzenie warsztatów - osoby	liczba osób	19 775
25	Tablice na terenie ścieżki	szt.	64
26	Utworzenie ścieżki	szt.	5
27	Utworzenie i wyposażenie pracowni	szt.	87
28	Wykonanie CD/DVD z filmem	szt.	1 550
29	Zakup gadżetów	szt.	600
30	Zakup pomocy dydaktycznych	szt.	5 833
31	Zakup wyposażenia	szt.	734
32	zakup sadzonek	szt.	900
5. Ochrona wód, adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna			
1	Kanalizacja deszczowa	mb	1 565
2	Kanalizacja sanitarna o długości	mb	144 849
3	Modernizacja oczyszczalni ścieków	m ³ /d	21 176
4	Oczyszczalnia ścieków komunalnych	m ³ /d	1 946
5	Pojazdy specjalistyczne	szt	1
6	Przepompownie	szt	39
7	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	szt	84
8	Separatory	szt	2
9	Hydrofornia	szt	1
10	Sieć wodociągowa o długości	mb	53 057
11	Przyłącza wodociągowe	szt	996
12	Zbiornik magazynowy wody pitnej	m ³	576
6. Zapobieganie poważnym awariom			
1	Inny specjalistyczny sprzęt wykorzystywany w akcjach ratowniczych	szt.	270
2	Specjalistyczny sprzęt elektryczno-elektroniczny wykorzystywany w akcjach ratowniczych	szt.	60

3	Specjalistyczny sprzęt mechaniczno-hydrauliczny wykorzystywany w akcjach ratowniczych	szt.	499
4	Specjalistyczny sprzęt sygnalizacyjny wykorzystywany w akcjach ratowniczych	szt.	160
5	Zakup indywidualnego wyposażenia strażaka	szt./kpl./par	3 919
6	Zakup niezbędnego sprzętu	szt/kpl.	34
7	Liczba zakupionych lekkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	13
8	Liczba zakupionych średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	16
9	Liczba zakupionych ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych	szt.	4
10	Zakup sprzętu ODO	kpl.	119
11	Zakup środków chemicznych - dyspergenty	dm ³	14 210
12	Zakup środków chemicznych - sorbenty i środki pianotwórcze	kg	93 670
7. Opracowania i ekspertyzy			
1	Opracowanie dokumentu	szt.	34
8. Monitoring środowiska			
1	Bieżąca analiza i dokumentowanie stanu środowiska	liczba zadań	2
9. Profilaktyka zdrowotna			
1	Wyjazd dzieci	liczba dzieci	10 281

X. NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA ZAKOŃCZONE W 2019 ROKU

1. OCHRONA ATMOSFERY

Do najważniejszych inwestycji z zakresu ochrony atmosfery, których realizacja została zakończona w 2019 roku należą:

- termomodernizacja budynku zlokalizowanego w Sosnowcu przy ul. G. Narutowicza 40-48a wraz z demontażem, transportem i unieszkodliwieniem - Spółdzielnia Mieszkaniowa "Sielec" w Sosnowcu,
- przebudowa i termomodernizacja dachów oraz modernizacja instalacji c.o. i modernizacja oświetlenia w zespole hal produkcyjnych nr 1, 2, 3 i 4 w Zakładzie Zamiejscowym przy ul. Zagórskiej 167 w Tarnowskich Górach - CHEMET Spółka Akcyjna w Tarnowskich Górach,
- kompleksowy program termomodernizacji budynków mieszkalnych należących do zasobów Górniczej Spółdzielni Mieszkaniowej, usytuowanych w Jastrzębiu Zdroju przy ul. Katowickiej 19-21 oraz ul. Marusarzówny 13-17 wraz z demontażem i utylizacją odpadów zawierających azbest - Górnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa w Jastrzębiu-Zdroju,
- zabudowa dwóch instalacji powietrznych pomp ciepła i kolektorów słonecznych do przygotowania ciepłej wody użytkowej w dwóch budynkach mieszkalnych wielorodzinnych przy ulicy Lotniczej 8-10 i Lotniczej 24-30 należących do Spółdzielni Mieszkaniowej NOWOCZESNA w Raciborzu,
- modernizacja systemu oświetlenia na energooszczędne w budynku przy ul. Dmowskiego 15 w Bielsku-Białej - Śródmiejska Spółdzielnia Mieszkaniowa w Bielsku-Białej,
- wymiana systemów napędów, sterowania i oświetlenia wind w 16 klatkach schodowych budynków wielorodzinnych znajdujących się w zasobach Karpackiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Bielsku-Białej - I etap 8 wind.

2. GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

Do najważniejszych inwestycji z zakresu gospodarki odpadami oraz ochrony powierzchni ziemi, których realizacja została zakończona w 2019 roku należą:

- rozbudowa składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Raciborzu przy ul. Rybnickiej 125, zadanie zrealizowane przez Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. w Raciborzu,
- modernizacja Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Knurowie, zadanie zrealizowane przez „KOMART” sp. z o.o. w Knurowie,
- zakup i montaż urządzeń do przetwarzania odpadów tworzyw sztucznych - spienionego polipropylenu (EPP) do postaci granulatu polipropylenu (PP) stanowiącego produkt przekazywany dalej odbiorcom, zadanie zrealizowane przez EPP Recykling Sp. z o.o.,
- demontaż, zbieranie, transport oraz unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest w postaci płyt azbestowo-cementowych płaskich oraz falistych z budynków mieszkalnych i gospodarczych z terenu 56 gmin województwa śląskiego.

3. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

Do najważniejszych działań z zakresu różnorodności biologicznej, zakończonych w 2019 roku należą:

Ochrona chomika europejskiego w Jaworznie – etap III – Gmina Jaworzno

Przedsięwzięcie jest kolejnym III etapem ochrony chomika europejskiego prowadzonym na terenie Jaworzna. Celem realizacji zadania jest suplementowanie populacji chomika europejskiego w Jaworznie w celu zatrzymania zanikania tego gatunku w Jaworznie. Zadanie zrealizowane zostało

poprzez pozyskiwanie chomików z hodowli zachowawczej (50 szt.), a następnie wypuszczanie chomików do środowiska naturalnego na terenie Jaworzna. Jednocześnie prowadzony był monitoring populacji oraz badanie poziomu zmienności genetycznej.

W ramach działań edukacyjnych zaplanowano cykl prelekcji dla uczniów jaworznickich szkół, przygotowanie i wydruk materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz wykonanie i ustawienie w okolicach użytku ekologicznego „Chomik europejski” w Jaworznie dwóch tablic edukacyjnych kierowanych do lokalnej społeczności.

Rozpoznanie siedlisk żerowiskowych i zagrożeń populacji ślepowrona – Górnośląskie Koło Ornitologiczne w Bytomiu

Ślepowron jest gatunkiem czapli, który gniazduje w Polsce na północnej granicy europejskiego arealu występowania. Objęty jest ścisłą ochroną gatunkową oraz wymaga ochrony czynnej. Ponad połowa populacji lęgowej skupia się w obszarach Natura 2000 w woj. śląskim, które zostały powołane do ochrony tego gatunku: Dolina Górnej Wisły i Stawach w Brzeszczach. Dotąd nie rozpoznano dokładnie siedlisk żerowiskowych ślepowrona w okresie lęgów i w okresie polęgowym - do momentu rozpoczęcia wędrówki na zimowiska.

W celu lokalizacji żerowisk w całym obszarze występowania ślepowrona 80 ptaków (40 dorosłych, 40 młodych) zostało zaopatrzone w nadajniki GPS/GSM. Dodatkowo pozyskane środki pozwoliły także na montaż fotopułapek.

Zebrane dane zarówno z miejsc żerowania jak i z kolonii lęgowych umożliwią zaplanowanie i wdrożenie konkretnych działań w zależności od kolonii i obszaru Natura 2000 – np. wyłapywanie i usuwanie inwazyjnych drapieżników (norka amerykańska), polepszenie jakości wybranych zbiorników poprzez zmianę ukształtowania linii brzegowej.

Usunięcie obcych gatunków roślin występujących na terenie Gminy Łodygowice – Gmina Łodygowice

Na terenie Gminy Łodygowice od wielu lat istnieje problem występowania barszczu Sosnowskiego. Występuje on głównie wzdłuż cieków wodnych oraz drogi ekspresowej S1. Gmina przeprowadziła inwentaryzację występowania barszczu oraz opracowała 3-letni program opisujący metody usuwania gatunku z terenu gminy.

W celu eliminacji inwazyjnego gatunku została zastosowana metoda chemiczna przy użyciu specjalnie dobranych herbicydów nie prowadzących do skażenia gleb i wód występujących w pobliżu prowadzenia prac na obszarze ok. 10 h.

Nasadzenia bylin, traw ozdobnych oraz krzewów róż w Parku Śląskim

Nasadzenia roślin cebulowych w Parku Śląskim w roku 2019 – Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku SA im. Gen. J. Ziętka w Chorzowie

Celem obydwu zadań była poprawa walorów przyrodniczych oraz estetycznych otoczenia i uatrakcyjnienia zieleni w Parku Śląskim.

W ramach pierwszego zadania wykonano nowe trwałe nasadzenia rabat bylinowych (1 894 szt.) i rabat traw ozdobnych (1 300 szt.) zlokalizowanych wzdłuż pierwszej części promenady Generała Jerzego Ziętka, a następnie usunięto stare zamierające krzewy róż i posadzono nowe zdrowe rośliny (2 050 krzewów) na rabatach o soczewkowatym kształcie zlokalizowanych na zewnątrz Rosarium.

W kolejnym zadaniu pierwszy etap obejmował wykonanie nowych trwałych nasadzeń rabat z roślin cebulowych (ok. 27 tysięcy cebul narcyzów) zlokalizowanych wzdłuż pierwszej części promenady Generała Jerzego Ziętka. W ramach kolejnego etapu zostało posadzonych 950 szt. cebul hiacyntów oraz 9 990 szt. cebul krokusów.

4. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Do najważniejszych programów, akcji i działań ekologicznych z zakresu edukacji ekologicznej, zakończonych w 2019 roku należą:

V edycja konkursu pn. *"Zielona Pracownia"*, którego przedmiotem było utworzenie ekopracowni na potrzeby nauk przyrodniczych, biologicznych, ekologicznych, geograficznych, chemiczno-fizycznych czy geologicznych w placówkach oświatowych z terenu województwa śląskiego. W ramach kolejnej edycji dofinansowano 87 wniosków, które wyłoniono biorąc pod uwagę pomysł na zagospodarowanie pracowni, jej funkcjonalność, wykorzystanie przestrzeni oraz innowacyjność zaproponowanych rozwiązań. Istotnym kryterium wyboru była różnorodność pomocy dydaktycznych, wyposażenia oraz sprzętu multimedialnego.

Akademia Bioróżnorodności – Fundacja Park Śląski w Chorzowie

Projekt „Akademia Bioróżnorodności” jest kontynuacją programu realizowanego nieprzerwanie od 2014 roku. Jego głównym celem jest kształtowanie postaw proekologicznych, stworzenie dzieciom i młodzieży, a także całemu społeczeństwu możliwości rzetelnej edukacji ekologicznej oraz zapobieganie coraz częstszemu deficytowi kontaktu z naturą.

W ramach projektu przeprowadzono warsztaty z zakresu ogrodnictwa, dendrologii, ornitologii, przyrodznawstwa itp., a także dziesięć tematycznych otwartych seminariów ze specjalistami różnych dziedzin przyrodniczych, których tematyka była kompatybilna z kalendarzem świąt przyrodniczych w 2019 roku. Program uzupełniła konferencja naukowa: „Człowiek bez przyrody. Przyroda bez człowieka” oraz przeprowadzenie warsztatów dla uczestników klubu wolontariatu przyrodniczego polegających na usuwaniu roślin inwazyjnych, czyszczeniu budek lęgowych, i domków dla zapylaczy, dokarmianiu ptaków, monitoringu drzew po wichurach, ratowaniu kijanek przed czyszczeniem oczek wodnych.

Doposażenie Regionalnej Stacji Edukacji Ekologicznej działającej przy Śląskim Ogródzie Botanicznym w Radzionkowie (etap II) – Śląski Ogród Botaniczny

Regionalna Stacja Edukacji Ekologicznej (RSEE) posiada duży potencjał edukacyjny: dysponuje salą audiowizualną, pracowniami mikroskopową i środowiskową, a bezpośrednie sąsiedztwo ogrodu botanicznego sprawia, że jest doskonałym miejscem do prowadzenia zróżnicowanych zajęć stacjonarno-terenowych. Realizacja projektu pozwoliła na stworzenie dodatkowej przestrzeni edukacyjnej na zewnątrz oraz pomogła uatrakcyjnić i wzbogacić prowadzone dotychczas zajęcia oraz wprowadzić nowe tematy (np. Jak rozgryźć smog?, Szkoda spalać węgiel, Cała prawda o węglu) do oferty edukacyjnej Stacji. W ramach zadania zakupiono pomoce dydaktyczne i drobny sprzęt laboratoryjny niezbędny do prowadzenia zajęć zarówno stacjonarnych jak i w terenie.

Poprawa zdrowotności pszczół poprzez wymianę uli na nowe – Śląski Związek Pszczelarzy w Katowicach

Śląski Związek Pszczelarzy w Katowicach skupia w kołach terenowych około 2 500 pszczelarzy, którzy posiadają ok. 42 000 rodzin pszczelich. W związku z dużym nasileniem występowania chorób pszczół i czerwiu (warroza, nosemoza, choroby wirusowe, zgnilec amerykański), co roku późną jesienią i wiosną, ginie ok. 10 – 15% rodzin pszczelich. Celem zadania była wymiana starych zużytych uli (800 szt.), które mogą być siedliskiem chorób oraz są przyczyną złej zimowli i słabego rozwoju rodzin na wiosnę. Wymiana uli w znaczącym stopniu poprawi zdrowotność rodzin pszczelich. Zadanie pozwoli na zwiększenie higieny w pasiece i równocześnie przyczyni się do zmniejszenia możliwości wystąpienia różnego rodzaju chorób pszczół i czerwiu.

5. OCHRONA WÓD, ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU I GOSPODARKA WODNA

Do najważniejszych inwestycji z zakresu ochrony wód i gospodarki wodnej, których realizacja została zakończona w 2019 roku należą:

- ochrona zbiornika wody pitnej Dzieńkowice poprzez budowę kanalizacji sanitarnej dla Miasta Imielin - etap II (obszar 4). W wyniku realizacji przez Gminę Imielin zadania: wybudowano 21,3 km sieci kanalizacji sanitarnej, 3 przepompownie ścieków, 157 szt. podłączeń do budynków, a 628 osób korzysta z ulepszanego oczyszczania ścieków,
- rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej w sołectwach Ochaby, Międzyswieć i Wilamowice w Gminie Skoczów. W wyniku realizacji przez Miejską Spółkę SKO-EKO Sp. z o.o. zadania: wybudowano 9,8 km sieci kanalizacji sanitarnej, 2 przepompownie ścieków, 146 szt. podłączeń do budynków, a 585 osób korzysta z ulepszanego oczyszczania ścieków,
- budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej z przyłęczami, przepompowniami ścieków w miejscowości Kruszyna - etap I. W wyniku realizacji zadania: wybudowano 7,2 km sieci kanalizacji sanitarnej, 1 przepompownie ścieków, 92 szt. podłączeń do budynków, a 633 korzystają z ulepszanego oczyszczania ścieków,
- budowa kanalizacji sanitarnej w Ostrowach nad Okszą w ulicach: Cmentarna, Graniczna, Słoneczna, Topolowa, Zakładowa, Piaskowa, Częstochowska, Kocińska, Brzozowa, Cicha, Leśna, Bór, Łąkowa, Kościuszki i Ogrodowa. W wyniku realizacji przez Gminę Miedźno zadania: wybudowano 6,5 km sieci kanalizacji sanitarnej, 3 przepompownie ścieków, 122 szt. podłączeń do budynków, a 448 osób korzysta z ulepszanego oczyszczania ścieków,
- budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Dębowiec. W wyniku realizacji zadania: wybudowano 16,3 km sieci kanalizacji sanitarnej, 4 przepompownie ścieków, 108 szt. podłączeń do budynków, a 544 osoby korzystają z ulepszanego oczyszczania ścieków.
- modernizacja wodociągu DN 1000 Czarny Las-Bytom na odcinku od ul. Jaracza do ul. Słowiańskiej w Rudzie Śląskiej. W wyniku realizacji przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. zadania: wybudowano 2,1 km sieci wodociągowej, a 142.000 osób korzysta z ulepszanego zaopatrzenia w wodę. Dzięki realizacji zadania ograniczono straty wody z 19% do 1%,
- rozbudowa sieci wodociągowej w Gminie Brenna - Górki Wielkie, Brenna Leśnica. W wyniku realizacji zadania: wybudowano 19,7 km sieci wodociągowej, 277 przyłączy wodociągowych, a 828 osób korzysta z ulepszanego zaopatrzenia w wodę,
- przebudowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody w Krzepicach. W wyniku realizacji przez Gminę Krzepice projektu rozbudowano istniejąc stację uzdatniania do wydajności 2 187 m³/d. Dzięki inwestycji 10 115 osób korzysta z ulepszanego zaopatrzenia w wodę.

XI. KONTROLA REALIZACJI ZAWARTYCH UMÓW

Fundusz w 2019 roku przeprowadził czynności kontrolne obejmujące:

- kontrolę dokumentów stanowiących rozliczenie finansowe projektów,
- kontrolę realizacji umów w terenie.

Przeprowadzanie kontroli pozwoliło zwiększyć skuteczność nadzoru nad wykorzystaniem przekazanych przez Fundusz środków, a co za tym idzie, prawdopodobieństwo wykrycia ewentualnych nieprawidłowości w realizacji dofinansowywanych zadań oraz w sposobie ich dokumentowania.

W 2019 roku przeprowadzono kontrolę na miejscu 248 umów, w tym: 124 pożyczek preferencyjnych, 3 pożyczek pomostowych, 62 dotacji, 1 dotacji ze środków Narodowego Funduszu w ramach Programu Priorytetowego „Poprawa jakości powietrza. Część 2. Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”, 55 umorzeń części pożyczek, 1 umowy przekazania środków oraz 2 umów współpracy z BOŚ S.A. na obsługę preferencyjnej linii kredytowej z przeznaczeniem na kredyty wraz z dotacją na termomodernizację. W sumie skontrolowano realizację 170 zadań, w tym:

- 33 z zakresu ochrony wód,
- 16 z zakresu gospodarki wodnej,
- 5 z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi,
- 98 z zakresu ochrony atmosfery, w tym 9 zadań związanych z usuwaniem azbestu,
- 6 z zakresu edukacji ekologicznej,
- 7 z zakresu ochrony przyrody,
- 5 z zakresu profilaktyki zdrowotnej.

Kontrole wykazały, że w 163 kontrolowanych zadaniach realizacja przebiegała zgodnie z treścią zawartych umów, a w pozostałych przypadkach najczęściej spotykane niedociągnięcia polegały na:

- zakończeniu zadań po terminie przewidzianym umową (stwierdzono w 5 przypadkach),
- realizowaniu zadań niezgodnie z harmonogramami rzeczowo–finansowymi lub opóźnionych w realizacji (stwierdzono w 7 przypadkach), w sytuacjach takich zalecano uaktualnienie harmonogramów rzeczowo–finansowych,
- nieosiągnięciu lub zagrożeniu nieosiągnięcia zaplanowanego efektu ekologicznego (nieprawidłowość wykryto w przypadku 6 zadań inwestycyjnych),
- nieosiągnięciu lub zagrożeniu nieosiągnięcia zaplanowanego efektu rzeczowego (nieprawidłowość wykryto w przypadku 4 zadań inwestycyjnych),
- niewłaściwym rozliczaniu środków Funduszu (stwierdzono w 7 przypadkach) i zobowiązano Pożyczkobiorcę do weryfikacji lub korekt przygotowanych rozliczeń.

Oprócz kontroli prowadzonych na miejscu, analizowano dokumenty stanowiące rozliczenie kolejnych rat pożyczek i dotacji oraz rozliczeń po zakończeniu realizowanych zadań. W efekcie stwierdzono, że najczęściej pojawiającymi się niedociągnięciami były:

- niewłaściwe uwierzytelnianie dokumentów,
- brak potwierdzeń zamontowania tablic informacyjnych,
- brak potwierdzeń zamontowania tablic pamiątkowych.

Dodatkowo w 2019 roku czynności kontrolne Funduszu odbywały się w ramach Programu Czyste Powietrze. Przeprowadzono kontrolę na miejscu 186 umów realizowanych przez osoby fizyczne, w tym: 159 dotacji i 27 pożyczek.

Kontrole wykazały, że w 139 kontrolowanych zadaniach realizacja przebiegała zgodnie z treścią zawartych umów, a w pozostałych przypadkach najczęściej spotykane niedociągnięcia polegały na:

- różnicy pomiędzy wnioskowaną, a rzeczywistą powierzchnią docieplenia, co w części przypadków powodowało konieczność przeliczenia wartości dotacji lub pożyczki,
- prowadzeniu niezgłoszonej działalności gospodarczej.

XII. SPIS TABEL

		Strona
Tabela nr 1.	Plan i wykonanie przychodów Funduszu w 2019 roku	4
Tabela nr 2.	Plan i wykonanie kosztów Funduszu w 2019 roku	6
Tabela nr 3.	Planowana i zrealizowana pomoc Funduszu w 2019 roku według kierunków wydatkowania środków	11
Tabela nr 4.	Efekty rzeczowe i ekologiczne z umów zawartych w 2019 roku w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko	22
Tabela nr 5.	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu Czyste Powietrze	26
Tabela nr 6.	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu Czyste Powietrze	26
Tabela nr 7.	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Programu „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” oraz nowego Programu „Budownictwo energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”	27
Tabela nr 8.	Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Programu „Poprawa jakości powietrza. Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” oraz nowego Programu „Budownictwo energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie”	28
Tabela nr 9.	Efekty ekologiczne z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych	29
Tabela nr 10.	Efekty rzeczowe z umów zawartych w ramach Ogólnopolskiego programu finansowania służb ratowniczych	29
Tabela nr 11.	Wybrane pozycje bilansu	31
Tabela nr 12.	Wybrane pozycje rachunku zysków i strat	33
Tabela nr 13.	Struktura wpływów Funduszu w latach 2017-2019	34
Tabela nr 14.	Struktura wydatków Funduszu w latach 2017-2019	35
Tabela nr 15.	Pomoc udzielona na dofinansowanie zadań w 2019 roku	39
Tabela nr 16.	Dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów oraz przekazanie środków	41

Tabela nr 17.	Finansowanie zwrotne	43
Tabela nr 18.	Pomoc publiczna udzielona w latach 2017–2019	44
Tabela nr 19.	Efekty ekologiczne z umów zawartych w 2019 roku	56
Tabela nr 20.	Efekty rzeczowe z umów zawartych w 2019 roku	57

XIII. SPIS RYSUNKÓW

		Strona
Rys. 1.	Plan i wykonanie przychodów za 2019 rok	5
Rys. 2.	Plan i wykonanie kosztów za 2019 rok	7
Rys. 3.	Kierunki wydatkowania środków w 2019 roku	10
Rys. 4.	Wpływy Funduszu w 2019 roku	34
Rys. 5.	Struktura wpływów Funduszu w 2019 roku	35
Rys. 6.	Struktura wydatków Funduszu w 2019 roku	36
Rys. 7.	Formy pomocy finansowej udzielonej przez Fundusz w 2019 roku	38
Rys. 8.	Finansowanie bezzwrotne w 2019 roku	40
Rys. 9.	Struktura udzielonego dofinansowania (na podstawie umów zawartych w 2019 roku)	47